

สถานะทางกฎหมายของ INCOTERMS ตามกฎหมายไทย
ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ
LEGAL STATUS OF INCOTERMS ACCORDING TO THAI LAW THROUGH
A COMPARATIVE STUDY WITH FOREIGN LAWS

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
พ.ศ. 2550

สถานะทางกฎหมายของ INCOTERMS ตามกฎหมายไทย
ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ
LEGAL STATUS OF INCOTERMS ACCORDING TO THAI LAW THROUGH
A COMPARATIVE STUDY WITH FOREIGN LAWS

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
พ.ศ. 2550

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

สารนิพนธ์

โดย

นางสาวพุกษา เครือแสง

เรื่อง

สถานะทางกฎหมายของ INCOTERMS ตามกฎหมายไทย
ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรยา สิงห์สงบ)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(อาจารย์สุรพล อ่อนอุระ)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(อาจารย์อดิสร พิพัฒน์วรพงศ์)

ชื่องานวิจัยภาษาไทย : สถานะทางกฎหมายของ INCOTERMS ตามกฎหมายไทย
ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ

ชื่องานวิจัยภาษาอังกฤษ : LEGAL STATUS OF INCOTERMS ACCORDING TO
THAI LAW THROUGH A COMPARATIVE STUDY WITH
FOREIGN LAWS

ชื่อผู้วิจัยภาษาไทย : นางสาวพุกษา เครือแสง

ชื่อผู้วิจัยภาษาอังกฤษ : Miss Phruksa Khreusaeng

ชื่อคณะ : คณะนิติศาสตร์

สาขา : กฎหมายการค้าระหว่างประเทศและธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ชื่อสถาบัน : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

รายชื่อที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรยา สิงห์สงบ

รายชื่อที่ปรึกษาร่วม : อาจารย์สุรพล อ่อนอุระ

ปีการศึกษา : 2550

คำสำคัญ : INCOTERMS

บทคัดย่อ

คำเฉพาะทางการค้าหรือที่นิยมเรียกกันว่า INCOTERMS มีบทบาทสำคัญต่อวงการการค้าระหว่างประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากบรรดาพ่อค้าต่างยอมรับ INCOTERMS โดยระบุเป็นเงื่อนไขเข้าไป ในสัญญาเพื่อกำหนดสิทธิหน้าที่ระหว่างคู่สัญญาในการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อช่วยลดปัญหาความเข้าใจคลาดเคลื่อน อันเนื่องมาจากความแตกต่างของประเพณีทางการค้าในแต่ละประเทศ

การบังคับใช้คำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS ในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ บรรดาพ่อค้าต่างยอมรับและถือปฏิบัติตามเงื่อนไข เพราะต่างฝ่ายต่างยอมรับถึงหลัก การมีอยู่ และเคารพการตัดสินใจระหว่างกัน ซึ่งในหลายประเทศได้ยอมรับคำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS เป็นหลักที่สามารถบังคับได้ แต่บางประเทศก็ยอมรับเป็นแต่เพียงธรรมเนียมปฏิบัติทางการค้าเท่านั้น

ในประเทศไทยปัจจุบันยังไม่ยอมรับถึงสภาพบังคับทางกฎหมายของ INCOTERMS แต่อย่างใด เป็นแต่เพียงหลักของการเคารพการตัดสินใจที่ตกลงกันระหว่างคู่สัญญาตราบเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน เมื่อเกิดปัญหากรณีพิพาทระหว่างคู่สัญญาในทางการค้าระหว่างประเทศเกี่ยวเนื่องกับคำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS ขึ้นสู่ศาลไทย และในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีของศาลไทยหากข้อเท็จจริงปรากฏว่าต้องใช้กฎหมายไทยในการวินิจฉัยตัดสินข้อพิพาทดังกล่าว กฎหมายไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ

ทางการค้าระหว่างประเทศยังไม่มีการบัญญัติไว้โดยเฉพาะจึงต้อง นำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาปรับใช้กับสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศซึ่งบางส่วนอาจสามารถปรับใช้ได้ ในทางการค้า เพราะไม่มีความแตกต่างมากนัก แต่บทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บางส่วนก็ไม่สอดคล้องกับวิธีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ ทำให้การตัดสินข้อพิพาทของศาลไทยบางครั้งเป็นไปในทางที่ขัดกับหลักการปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ ก่อให้เกิดผลกระทบตามมาอย่างมากมาย

ประเด็นปัญหาที่สำคัญของข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศอันเกี่ยวกับ INCOTERMS ประการแรก คือ กรณีที่คู่สัญญามีได้ตกลงกันโดยชัดแจ้งให้นำ INCOTERMS มาบังคับใช้กับสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศศาลไทยจะนำ INCOTERMS มาปรับใช้ได้หรือไม่ หรือประการที่สองแม้คู่สัญญาจะระบุให้นำ INCOTERMS มาใช้บังคับกับสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ แต่ INCOTERMS มีสถานะอย่างไรตามกฎหมายไทย

ทั้งสองกรณียังคงเป็นปัญหาที่ปัจจุบันยังไม่ มีคำตอบที่แน่ชัด เพราะกฎหมายไทยไม่มีบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวไว้ ซึ่งในเรื่องนี้ได้มีผู้รู้หลายท่านเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวแต่ยังไม่มีข้อยุติที่แน่ชัด ผู้ศึกษาจึงได้ทำการศึกษาในประเด็นข้างต้นและได้เสนอแนวทางแก้ไขแบ่งออกเป็น 3 แนวทาง ดังนี้

1. ยกสถานะ INCOTERMS เป็นกฎหมายโดยการบัญญัติพระราชบัญญัติว่าด้วยคำเฉพาะทางการค้า หรือที่เรียกว่า INCOTERMS ซึ่งแนวทางนี้เป็นแนวทางที่มีความชัดเจนในเรื่องการแก้ไขสถานะทางกฎหมายให้สามารถบังคับได้ตามกฎหมายไทย แต่ข้อด้อยของแนวทางแก้ไขนี้เป็นกรณีที่บทบัญญัติจะไม่ครอบคลุม เพราะ INCOTERMS กำหนดเพียงเงื่อนไขสิทธิหน้าที่ของผู้ซื้อและผู้ขายเท่านั้น
2. แก้ไขกฎหมายให้ยอมรับสถานะของ INCOTERMS โดยการบัญญัติพระราชบัญญัติว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศขึ้น โดยการนำอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศมาเป็นกฎหมายแม่แบบ (Model Law) และผนวกคำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS เข้าไปในร่างกฎหมายฉบับดังกล่าว โดยไม่จำเป็นต้องระบุว่า INCOTERMS นั้นเป็นในรูปแบบใด แต่ในบทบัญญัติต้องมีบทวิเคราะห์ศัพท์ INCOTERMS ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของสภาหอการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งแนวทางนี้จะสามารถแก้ไขปัญหาค้าระหว่างประเทศได้อย่างครบถ้วนทุกประเด็นรวมทั้งในเรื่องสถานะทางกฎหมายของ INCOTERMS ที่สามารถบังคับได้

3. ยกร่างประมวลกฎหมายการค้าระหว่างประเทศขึ้นมาโดยตรง โดยการรวบรวมกฎหมายเกี่ยวกับการซื้อขาย คำเฉพาะทางการค้า การชำระราคา การขนส่งสินค้า ระหว่างประเทศมารวมไว้ในฉบับเดียวกัน แนวทางนี้สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างครบถ้วนทุกประเด็น แต่ข้อด้อยก็คือ ระยะเวลาในการศึกษาและการดำเนินการยกร่าง อีกทั้งการบังคับ

ใช้เวลานานมาก ดังนั้นจึงไม่สามารถแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าที่เป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบัน แต่ในอนาคตคาดว่าจะมีการศึกษาและดำเนินการปรับปรุงกฎหมายตามแนวทางนี้ต่อไป
แนวทางทั้งหมดนี้เป็นข้อเสนอแนะในทางกฎหมายเพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไปในอนาคต

ABSTRACT

Commercial technical term or so called “INCOTERMS” plays very crucial role in international trade arena because all traders accept INCOTERMS. They always specify INCOTERMS in the agreements to determine the rights and duties between the parties in the international sales of goods in order to reduce problems of misunderstanding due to the differences of commercial traditions in each country.

With regard to the enforcement of commercial term or INCOTERMS in the Contracts for the International Sales of Goods (CISG), all traders agree and comply with the conditions since they accept the principles of existence and respect in mutual decisions. However, many countries accept the commercial technical term or INCOTERMS as the enforceable principle while some countries accept it as merely commercial customary practice.

Currently, Thailand has not yet accepted the legal sanction of INCOTERMS, but it has been recognized as only the principle of respect in decisions, which has been agreed between the parties as far as it is not contrary to the law, public order and people's good morals. When there are disputed cases between parties in the international trade in connection with INCOTERMS and such cases are brought into Thai courts and in the trial procedures by Thai courts, if the facts appear that Thai laws shall be applied in the consideration and decision-rendering of such disputes, Thai laws in relation to the international trade have not been prescribed specifically. Consequently, the Civil and Commercial Code can be applied to the Contract for the International Sales of Goods (CISG). In this regard, some parts of the Civil and Commercial Code shall be applied because there are no any differences, but some are not consistent with the customary practices in the international trade. As a result of this, the decisions of the dispute by Thai courts sometimes tend to be contrary to the customary practices in the international trade. This can create a number of incoming impacts accordingly.

The main problematic issues of disputes in the international trade in connection with INCOTERMS are: firstly, in the case where the parties do not agree explicitly to

apply INCOTERMS to the Contract for the International Sales of Goods (CISG), can Thai courts apply INCOTERMS? or secondly, although the parties agree to apply INCOTERMS to the Contract for the International Sales of Goods (CISG), what is the legal status of INCOTERMS according to Thai law?

Both cases are still pending problems in which there are presently no explicit answers because Thai laws with regard to such issues have not prescribed. In this regard, there have been a lot of gurus who have suggested the possible ways to redress such problems, but there is no explicit final resolution. The author, consequently, studies the aforesaid issues and suggests the possible resolution which can be divided into 3 (three) ways as follows:

1. The status of INCOTERMS should be regarded as the law by prescribing the Act on the commercial technical term or so called "INCOTERMS". This is the explicit guideline to amend the legal status to be enforceable according to Thai law. However, the weak point of this possible way is that the legal provisions shall not cover because INCOTERMS prescribes only conditions on rights and duties of sellers and buyers;
2. The law should be amended to recognize the status of INCOTERMS by prescribing the Act on the International Sales of Goods. In this regard, the United Nation Convention on Contract for the International Sales of Goods (CISG) should be applied as model law and the technical commercial term or INCOTERMS should be annexed into the draft of the said law without specifying what forms of INCOTERMS are. However, the legal provisions should include the vocabulary analysis of INCOTERMS in accordance with the provisions of the International Chamber of Commerce. By this way, the problems of international trade can be completely redressed in all issues together with the legal status of INCOTERMS which can be enforceable;
3. The Code of International Trade should be directly drafted by gathering the laws relating to the sales, commercial technical term, payment, international transportation into one volume. By this way, the problems should be completely resolved in long run in every issue. However, the weak point is that it is time consuming for the study and drafting as well as enforcement. Consequently, the impromptu problems which are pending at present can

not be resolved, but it is hope that there will be the study and the amendment of law according to this guideline in the future accordingly.

All of these possible ways are regarded as the legal suggestions to be amended accordingly in the future.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลือของทุก ๆ ท่านที่กรุณาต่อผู้ศึกษา ทั้งในด้านของคำแนะนำ ความช่วยเหลือทางด้านข้อมูล และกำลังใจต่อการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งไม่เพียงแต่จะมีความรู้ด้านวิชาการในเรื่องที่ศึกษาเท่านั้น แต่ยังได้สอนถึง การเตรียมความพร้อม ต่อการทำงานที่จะมีขึ้นในอนาคต รู้จักการวางแผน การตรงต่อเวลา และรู้จักแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าอย่างมีเหตุผล

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ อาจารย์สุรพล อ่อนอุระ และรองศาสตราจารย์ ดร. อรรยา สิงห์สงบ ที่ท่านกรุณาให้เกียรติรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้ ซึ่งท่านอาจารย์ทั้งแนะนำ วางแผนแนวความคิดอย่างเป็นระบบ ให้ข้อคิดเห็นที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ทั้งในการศึกษาและชีวิตประจำวัน ตลอดจนกรุณาตรวจทาน แก้ไขให้สารนิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์

ขอบคุณคณะกรรมการสอบผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้ทั้งแนวทางและ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการหาความรู้และการดำรงตนต่อไปภายหน้า

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะกรรมการนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนากฎหมาย ที่ช่วยเหลือทางด้านข้อมูลต่าง ๆ สำหรับการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้

ขอบคุณครูอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้กับผู้ศึกษา ที่ทำให้ผู้ศึกษามีความรู้ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ได้ในชีวิตตลอดมา

ขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ ทุกคนในห้องนักศึกษานิติศาสตร์ปริญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพ รุ่นแรก ที่รักกัน ให้กำลังใจ และช่วยเหลืออย่างเต็มใจตลอดมา

ขอขอบพระคุณ ดร. ประภา ภักดีโพธิ์ ที่ให้ทุนการศึกษาในครั้งนี้ อีกทั้งผู้มีพระคุณในชีวิตที่ผ่านมาทั้งหมด

นอกเหนือสิ่งอื่นใดขอขอบพระคุณ คุณพ่อยก คุณแม่พัชรินทร์ สืบต่อ คุณป้าแห่งน้อย ประพันธ์ คุณพันธุ์เครือ เครือแสง ที่ได้กรุณาเลี้ยงดู อบรมให้กำลังใจ ทั้งสนับสนุนให้ผู้ศึกษาได้รับการศึกษาตลอดมา สุดท้ายขอบคุณคุณพันทิwa โพธาพันธ์และครอบครัว ที่ดูแลให้กำลังใจตลอดมา หากสารนิพนธ์ฉบับนี้จะมีประโยชน์ต่อผู้สนใจ ผู้ศึกษาขอมอบส่วนดีให้กับบุคคลผู้มีพระคุณทุกท่าน สำหรับข้อบกพร่องใด ๆ ในสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
หน้าอนุมัติ	ง
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
1.3 สมมุติฐานของการศึกษา	6
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	6
1.5 วิธีการศึกษา	7
1.6 นิยามศัพท์	7
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 INCOTERMS	
2.1 บทบาทของ INCOTERMS ต่อสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ	8
2.2 INCOTERMS 2000	9
2.3 วัตถุประสงค์และขอบเขต	10
2.4 ประเภทของ INCOTERMS	11
2.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย	20
2.5.1 แบบของสัญญา	20
2.5.2 เรื่องการโอนกรรมสิทธิ์และความเสี่ยงภัย	20
2.5.3 หน้าที่ของผู้ขาย	21
2.5.4 หน้าที่ของผู้ซื้อ	21
2.6 วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าทางพาณิชย์	24
2.7 วิเคราะห์บทบัญญัติเกี่ยวกับธรรมเนียมปฏิบัติตามกฎหมายอื่น ๆ ของไทย	29
2.7.1 พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545	29
2.7.2 พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.2540	30
2.7.3 ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและพาณิชย์และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและพาณิชย์ พ.ศ....	30

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.7.4 ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและ พาณิชย์ (ฉบับที่...) พ.ศ....	31
2.8 แนวคำพิพากษาศาลฎีกาของไทย	32
2.9 กรณีศึกษาของศาลต่างประเทศ	33
2.10 สถานะของ INCOTERMS ตามกฎหมายไทย	35
2.11 ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ	37
2.12 ศึกษากฎหมายการซื้อขายสินค้าของประเทศอังกฤษ Sales of Goods Act 1979.	38
2.13 ศึกษากฎหมายซื้อขายสินค้าของประเทศออสเตรเลีย	39
2.14 ศึกษากฎหมายซื้อขายสินค้าของประเทศสหรัฐอเมริกา	40
บทที่ 3 ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นกับ INCOTERMS	
3.1 ประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษา	42
3.2 หากข้อพิพาทสู่ศาลไทยและทางดำเนินการของศาลไทย	43
บทที่ 4 แนวทางแก้ไขปัญหาคัดค้านข้อพิพาท	
4.1 แนวทางแก้ไข แนวทางที่ 1	50
4.2 แนวทางแก้ไข แนวทางที่ 2	52
4.3 แนวทางแก้ไข แนวทางที่ 3	54
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	55
บรรณานุกรม	57
ประวัติผู้เขียน	59

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การติดต่อระหว่างประเทศปัจจุบันนั้นนับว่ามีความสำคัญกับหลายประเทศมากเนื่องจากการที่ประเทศของตนนั้นจะมีการพัฒนาและสามารถแข่งขันกับนานาอารยประเทศได้นั้นต้องมีปฏิสัมพันธ์กับประเทศอื่น ๆ ส่วนหนึ่งของการติดต่อ ที่มีความสำคัญของแต่ละประเทศ นั่นคือการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศได้มีการปฏิบัติมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันอันมีการติดต่อซื้อขายกันอย่างเป็นระบบและการค้าระหว่างประเทศได้มีวิวัฒนาการอย่างรวดเร็ว ในการค้าระหว่างประเทศนั้นเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นทุกระดับ กล่าวคือ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐ กลุ่มนักธุรกิจหรือที่เรียกกันว่ากลุ่มพ่อค้า หรือแม้กระทั่งกลุ่มของผู้บริโภคเอง

การที่การค้าระหว่างประเทศมีลักษณะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการติดต่อกันในลักษณะข้ามประเทศ หรือมีนิติสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามสัญญา คู่สัญญาจะต้องดำเนินการที่เกี่ยวกับการค้าทั้งหมดข้ามประเทศ ดังนั้น ผลที่ตามมา คือ เมื่อปฏิสัมพันธ์ที่มีหลายประเทศเข้ามาเกี่ยวข้องกันในทางปฏิบัติ โดยคู่สัญญาอยู่คนละประเทศ ก่อให้เกิดการก้าวล่วงเข้าสู่เขตอธิปไตยของหลายประเทศ แม้ การค้าระหว่างประเทศจะเป็นเรื่องของเอกชนตกลงกันเองแต่เนื่องจากการค้านั้นต้องตกอยู่ภายใต้ความคุ้มครองและควบคุมของแต่ละประเทศ แม้ความศักดิ์สิทธิ์ในเรื่องการแสดงเจตนาของเอกชนในแต่ละประเทศให้ความคุ้มครองทุกเจตนาตราบเท่าที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยตามกฎหมาย แต่แน่นอนว่าเมื่อเอกชนจะดำเนินธุรกรรมใด ๆ แล้วแม้จะเป็นเรื่องของฝ่ายเอกชน แต่รัฐของแต่ละประเทศที่ เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศก็ต้องเข้ามามีบทบาทที่สำคัญในการควบคุมดูแลให้เอกชนปฏิบัติตามการดำเนินธุรกิจของตนเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายของประเทศนั้น ๆ ดังนั้น จึง เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เลยว่านักธุรกิจระหว่างประเทศทั้งหลายจะต้องเผชิญกับกฎหมายของหลาย ๆ ประเทศที่เข้ามาในลักษณะเป็นจุดเกาะเกี่ยวกับธุรกิจระหว่างประเทศนั้น ๆ นั่นคือจุดเริ่มต้นของความยุ่งยากและปัญหาระหว่างการบังคับตามกฎหมายของแต่ละประเทศและการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศของบรรดาพ่อค้าที่ต้องการความสะดวกรวดเร็วต่อการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศของตน เพราะนั่น หมายถึง ผลประกอบการและความสูญเสียที่มีมูลค่ามหาศาล

การที่พ่อค้าระหว่างประเทศประสบกับปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายของประเทศต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศนั้นคือ ปัญหาความไม่แน่นอนของกฎหมายที่จะเข้ามา

บังคับใช้กับ การค้า ระหว่างประเทศหากเกิดปัญหาข้อพิพาทของบรรดาพ่อค้าต่าง ๆ เพราะข้อจำกัดทางด้าน ธรรมเนียม วัฒนธรรม ภาษา และที่สำคัญระบบกฎหมายและบทบัญญัติกฎหมายที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศอาจก่อให้เกิดผลร้ายมากกว่าผลดีต่อวงการธุรกิจระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลาในการดำเนินคดี ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี และ อาจส่งผลกระทบต่อภาระของระบบเศรษฐกิจ

ในอดีตการค้าระหว่างประเทศเมื่อเกิดข้อพิพาททางการค้าจะดำเนินการตัดสินโดยพ่อค้า และกฎเกณฑ์ที่นำมาใช้ตัดสินคือ ธรรมเนียมปฏิบัติหรือประเพณีของพ่อค้า (Customs of merchant) เมื่อมีการนำประเพณีดังกล่าวมาบังคับใช้ติดต่อกันนาน ประเพณีดังกล่าวก็กลายเป็นกฎหมาย ที่เรียกว่า กฎหมายพ่อค้า¹

ต่อมาได้เกิดการ ปฏิวัติอุตสาหกรรม ขึ้นในประเทศอังกฤษในช่วงปี ค .ศ.1750- 1850 ทำให้การค้าระหว่างประเทศพัฒนาไปมาก แต่ไม่สามารถสร้างกฎหมายที่จะใช้บังคับกับ การค้าระหว่างประเทศได้ ทัน จึงได้นำประเพณีปฏิบัติของพ่อค้ามาเป็นหลักเกณฑ์ในการตัดสินกรณีเมื่อเกิดข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศขึ้น และได้นำพ่อค้าเหล่านั้นมาดำเนินการตัดสินข้อพิพาท จึงกลายเป็น กฎหมายของพ่อค้า ต่อมา กฎหมายของพ่อค้า ได้ถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายระบบคอมมอนลอว์ (Common Law)²

ปัจจุบันหลายประเทศได้ดำเนินการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการค้า ทำให้ การค้าระหว่างประเทศ มีการขยายตัว มากขึ้น ดังเช่น มีการก่อ นิติสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างประเทศ การขนส่งสินค้าจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง การชำระราคาสินค้า หรือแม้แต่กฎหมายที่นำมาบังคับใช้กับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นกับนิติสัมพันธ์ระหว่างประเทศในเรื่องการค้า

สิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญมา สำหรับธุรกิจระหว่างประเทศ คือ ธรรมเนียมปฏิบัติในการการค้าซึ่งคนทั่วไปส่วนใหญ่เข้าใจว่าเป็นกฎหมายพ่อค้า (Lex Merchant) อันเป็นเรื่องที่นักธุรกิจได้ร่วมกันวางข้อปฏิบัติแก่กันในการการค้าระหว่าง ประเทศและยึดถือปฏิบัติมา หลายเรื่อง อาทิเช่น การร่างตัวอย่างของสัญญาที่เรียกว่า ข้อกำหนดทั่วไป (general conditions) หรือตัวอย่างของสัญญาที่เรียกว่า สัญญามาตรฐาน (standard form contract) มาเสนอให้สมาชิกในกลุ่มเฉพาะใช้ เช่น สัญญามาตรฐานของสมาคมการค้ากลุ่มข้าวโพดแห่งกรุงลอนดอน (London Corn Trade Corporation)³ หรือที่ได้รับความนิยมจากวงการการค้าระหว่างประเทศและยึดถือปฏิบัติเรื่อยมา นั่นก็คือ “คำเฉพาะทางการค้า” (Trade Terms)

¹ ขวลิต อรรถศาสตร์, “กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ.” ใน คู่มือการศึกษาวิชชากฎหมายระหว่างประเทศ (กรุงเทพมหานคร: สำนักฝึกอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2545), หน้า 24.

² พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, คำอธิบายกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคลภาคหนึ่ง, พิมพ์ครั้งที่2, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2543), หน้า 178.

³ พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, ทำไมจึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำให้กฎหมายการค้าระหว่างประเทศเป็นเอกภาพ, (กรุงเทพมหานคร, 2538).

คำเฉพาะทางการค้า (Trade Terms) ถูกบัญญัติขึ้นโดย หอการค้านานาชาติ (ICC : International Chamber of Commerce) เรียกว่า INCOTERMS (International Commercial Terms) ซึ่งเกิดจากทางปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศ สร้างขึ้นเพื่อ แก้ไขปัญหาความเข้าใจ ขัดถกทางด้าน การค้าระหว่างประเทศของนักธุรกิจ ที่แตกต่างกันของ บรรดาพ่อค้าระหว่าง ประเทศ INCOTERMS ได้ถูกบัญญัติขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1936 ⁴ และได้พัฒนามาเรื่อยมาเพื่อใช้ทางด้านการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ INCOTERMS ได้ถูกพัฒนามาแล้วหลายต่อ หลายครั้งเพื่อให้ทันต่อสภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับแนวปฏิบัติประเพณีทาง การค้าระหว่างประเทศ ที่เปลี่ยนแปลงไป มีการพัฒนาครั้งล่าสุดคือ INCOTERMS 2000 มีผล บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ค.ศ.2000 ปัจจุบันการกำหนดข้อธรรมเนียมปฏิบัติในทางการค้า เพื่อการปฏิบัติกันในกลุ่มสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงเกิดธรรมเนียม การค้าระหว่างประเทศขึ้นมา ผลของการกำหนดแนวปฏิบัติระหว่างพ่อค้าด้วยกันเองนั้นสามารถ ทำให้การค้าระหว่างประเทศดำเนิน ไปโดยประสบกับปัญหาให้น้อยที่สุด เนื่องจากกฎเกณฑ์ได้ ถูกกำหนดโดย ผู้ที่อยู่ในทางด้านการดำเนินธุรกิจการค้าระหว่างประเทศย่อมทราบดีว่าสิ่งไหน สำคัญและยึดถือธรรมเนียมปฏิบัติแบบนี้อย่างกว้างขวางและได้รับการยอมรับ เพราะธรรมเนียม ปฏิบัติดังกล่าวสอดคล้องกับความต้องการของการค้าระหว่างประเทศอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ วิชาชีพ สอดคล้องกับความต้องการของยุคสมัย สร้างความเข้าใจทางการค้าระหว่างประเทศ ที่ตรงกัน และที่สำคัญที่สุดเป็นเอกภาพ ซึ่งเป็นทางออกที่หอการค้าระหว่างประเทศเสนอให้ เกิดขึ้น แต่ธรรมเนียมปฏิบัติของทางกลุ่มพ่อค้านั้นไม่ถือว่าเป็นกฎหมายเนื่องจากธรรมเนียม ดังกล่าวใช้เฉพาะกลุ่ม เท่านั้น ไม่มีผลต่อบุคคลทั่วไปหรือการค้าภายในประเทศ รัฐส่วนใหญ่ มักจะไม่ยอมรับความชอบด้วยกฎหมายของธรรมเนียมปฏิบัติดังกล่าว เพราะถือว่ารัฐเท่านั้น ที่สามารถตรากฎหมายเพื่อบังคับใช้ ทำให้ศาลไม่สามารถนำ ธรรมเนียมปฏิบัติในทางการค้า ระหว่างประเทศ มาใช้ในการตัดสินชี้ อภิพาทได้ และปัญหาที่ผู้ประกอบการค้าต้องเผชิญ คือ ความแตกต่างทางด้านกฎหมายของแต่ละประเทศที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ และที่สำคัญ การค้าระหว่างประเทศต้องการความคุ้มครองจากกฎหมายที่เหมาะสมกับนิติสัมพันธ์ ของเอกชนระหว่างประเทศโดยเฉพาะสัญญา⁵

การที่ INCOTERMS ถูกบัญญัติขึ้นมาใช้กันอย่างแพร่หลายและเป็นเวลานาน ได้รับการยอมรับจากทั่วโลก แม้จะเป็นเพียงข้อตกลงซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่คู่สัญญาตกลงยอมรับเอา INCOTERMS มาบังคับใช้กับสัญญา เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการค้าระหว่างประเทศ หลายประเทศ ได้ยอมรับถึงความมีสถานะและมี สภาพบังคับตามกฎหมาย เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา สำหรับ ประเทศไทยได้มีการติดต่อทางการค้าระหว่างประเทศกับหลายประเทศในโลก และมูลค่าการ

⁴ INCOTERMS 2000, Paris, ICC Publication No. 560, p 7.

⁵ คณิง ฤชาชัย, กฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2541), หน้า 38.

นำเข้าและส่งออกซึ่งสินค้าก็มีมูลค่ามากขึ้นทุกปี ทั้งยังดำเนินการพัฒนาในหลาย ๆ ด้านที่เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ เทียบเท่าประเทศอื่น ๆ ที่มีอำนาจต่อรองทางการค้าสูง แต่สิ่งหนึ่งที่ประเทศไทยประสบกับปัญหาที่สำคัญในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ คือ กฎหมายที่จะนำมาปรับใช้ในกรณีเกิดข้อพิพาทในทางการค้าระหว่างประเทศ เพราะระบบกฎหมายของไทย ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศโดยตรง อันนำมาซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้น กรณีเช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3046 /2537 เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากกฎหมายของไทย ไม่สอดคล้องกับประเพณีทางการค้า ระหว่างประเทศ ซึ่งกรณี พิพาทที่เกี่ยวกับสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศในสินค้าข้าว หนึ่งระหว่างโจทก์ ผู้ซื้อซึ่งเป็นบริษัทในต่างประเทศและจำเลยผู้ขายซึ่งเป็นบริษัทในประเทศไทย โดยได้ติดต่อสั่งซื้อข้าวหนึ่งกันโดยทางโทรพิมพ์ และกำหนดเงื่อนไข ราคาเป็นข้อตกลงการค้า INCOTERMS แบบ FOB โจทก์ผู้ซื้อได้เปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตกับธนาคารของตนในต่างประเทศ และธนาคารดังกล่าวได้เปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตผ่านมายังธนาคารในประเทศไทย เพื่อชำระราคาสินค้าให้แก่จำเลย และโจทก์ได้แจ้งให้จำเลยทราบว่าจะนำเรือมารับสินค้าที่ทำ เรือกรุงเทพ ระหว่างเวลาที่กำหนดต่อมาจำเลยมีหนังสือถึงโจทก์ปฏิเสธที่จะส่งมอบสินค้าตามสัญญา โจทก์จึงมาฟ้องคดีต่อศาลไทย ศาลพิพากษาว่า สัญญาซื้อขายได้เกิดขึ้นแล้วเมื่อ การเจรจาตกลงตามโทรพิมพ์ และจำเลยไม่สามารถจัดส่งข้าวหนึ่งให้โจทก์ได้ แต่เมื่อไม่ปรากฏหลักฐานของสัญญาซื้อขาย การชำระหนี้บางส่วนหรือการวางมัดจำหรือลงลายมือชื่อของจำเลยที่ต้องรับผิดชอบแล้ว โจทก์ จึงไม่สามารถฟ้องร้องบังคับคดีได้ ทั้งนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 456 วรรค 2 ที่ระบุไว้ว่า “สัญญาจะขายหรือจะซื้อ คำนันในการซื้อขายทรัพย์สินตามที่ระบุไว้ในวรรคหนึ่ง ถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใดลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ สำคัญ หรือได้วางประจำไว้ หรือได้ชำระหนี้บางส่วนแล้ว จะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่ ” ซึ่งประเด็นของการวินิจฉัยของศาลนี้ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์เป็นอย่างมาก ปัญหาหนึ่งที่สำคัญเกิดขึ้นจากการที่ในอดีตไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศที่ก่ อนินดีสัมพันธ์กันทางโทรพิมพ์อันไม่อาจมีการลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบได้ แต่ต่อมานั้นได้มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ .ศ.2544 ขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาลงลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นสามารถนำมาเป็นหลักฐานการฟ้องร้องเพื่อบังคับคดีได้ และอีกส่วนหนึ่งของการวินิจฉัยของศาลในข้อพิพาทดังกล่าว นั้น ศาลไทยได้ตีความในเรื่องดังกล่าวไม่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศ⁶ กรณีกฎหมายของไทยนั้นยังคงเป็นปัญหาในเรื่องของความสอดคล้องกับการค้าระหว่างประเทศอยู่เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มี กฎหมาย

⁶ กำชัย จงจักรพันธ์, ข้อสังเกตคำพิพากษาศาลฎีกาคดีสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ, 47 ดุลพาห 55, 59 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2543).

ที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศโดยตรง รวมถึงการยอมรับถึงสถานะทาง กฎหมาย ของบรรดาข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศของบรรดาพ่อค้าระหว่างประเทศด้วย

สถานะทางกฎหมายของไทยโดยเฉพาะที่มีต่อ INCOTERMS อันเป็นธรรมเนียมปฏิบัติ ทางการค้าที่ได้รับความนิยมของ บรรดาพ่อค้าในการค้าระหว่างประเทศที่ได้กำหนดค่าเฉพาะ ขึ้นมาเพื่อใช้ในการทำสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศเพื่อกำหนดสิทธิหน้าที่ระหว่างกันนั้น ตามกฎหมายไทยไม่ถือว่าเป็นกฎหมายเพราะเป็นเพียงธรรมเนียม ปฏิบัติในทางการค้าระหว่าง ประเทศซึ่งไม่มีสภาพบังคับ⁷

ปัญหาของข้อ อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะข้อพิพาท ที่เกี่ยวเนื่องกับ INCOTERMS กรณีที่คู่สัญญาระบุให้ INCOTERMS มาบังคับกับสัญญา ระหว่างประเทศก็ดี และปัญหาว่า หากคู่ความไม่ได้ตกลงกันในเรื่องให้ INCOTERMS มา บังคับใช้กับสัญญาก็ดี ศาล จะตัดสินคดีนี้อย่างไร จะใช้กฎหมายและบทบัญญัติมาตราใดใน การตัดสินข้อพิพาท ศาลจะดำเนินการนำ INCOTERMS มาบังคับใช้ได้หรือไม่ และศาลจะ ตีความกฎหมายไปในทิศทางใดและหากเกิดข้อโต้แย้งของบรรดาคู่สัญญาถึงเรื่องการตี ความ จะมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืนของประเทศไทยอย่างไรเพื่อให้เป็นที่ ยอมรับจากบรรดา ประเทศคู่ค้า ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องการคำตอบอย่างเร่งด่วน เพราะนัก ธุรกิจระหว่างประเทศไม่ สามารถยอมรับกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตน นอกจากนั้น ความไม่สอดคล้อง ดังกล่าวยังคงถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ไม่เอื้อต่อการลงทุนและการค้าระหว่างประเทศ

กฎหมายของไทยจึง จำเป็นอย่างมากที่จะต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้ทันต่อภาวะการณ์ แข่งขันและการค้าระหว่างประเทศที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว อีกทั้งการที่ประเทศไทยเป็นประเทศ ที่รับการลงทุนคงหลีกเลี่ยงไม่ได้ต่อข้อกำหนดข้อบังคับที่นานาอารยประเทศทั่วโลกยอมรับและ ถือปฏิบัติตาม ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยควรที่จะต้องพัฒนาประเทศของเรา ให้ต่างชาติสามารถยอมรับได้ในระดับหนึ่งซึ่งไม่ว่าจะเป็นธรรมเนียมปฏิบัติทางการค้าระหว่าง ประเทศหรือบทบัญญัติของกฎหมายที่สามารถรองรับการเจริญเติบโต โดยเฉพาะทางด้านการค้าระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการลงทุนของต่างชาติเพื่อเป็นการพัฒนา ประเทศและไม่ถูกมองว่าล้าหลังจนประชาคมโลกและบรรดาพ่อค้าต่างประเทศไม่สามารถ ยอมรับกฎหมายและแนวปฏิบัติของไทย ในทางการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งจะส่งผลกระทบทั้ง ทางด้านการลงทุนและเศรษฐกิจรวมถึงภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทย

⁷ จรัญ ภักดีธนากุล, สถานะและสภาพบังคับของ INCOTERMS ในกฎหมายไทย, บทบันทึก :วารสารรพี, (2546), หน้า 50

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อให้เข้าใจถึงธรรมเนียมปฏิบัติในเรื่องการค้าระหว่างประเทศ
2. เพื่อให้เข้าใจถึงสิทธิหน้าที่ตามข้อบังคับใน INCOTERMS ในทางการค้าระหว่างประเทศ
3. เพื่อให้เข้าใจถึงสถานะของ INCOTERMS ตามกฎหมายไทย และข้อพิพาทอันเกี่ยวข้องกับ INCOTERMS ในศาลไทย
4. เพื่อให้เข้าใจถึงแนวทางแก้ไขกรณีข้อพิพาทตามกฎหมายไทยในประเด็นของ INCOTERMS
5. เพื่อให้เข้าใจถึงแนวทางแก้ไขกฎหมายของไทยในการให้เป็นไปในทางสอดคล้องกับการค้าระหว่างประเทศ

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

การค้าระหว่างประเทศปัจจุบันมีความก้าวหน้าขึ้นมากเพื่อให้ทันต่อความเจริญและพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมนานาประเทศ ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาทั้งทางด้านเทคโนโลยีและองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับการยอมรับและสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ สิ่งหนึ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่มีบทบาทกับการควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ของประเทศ นั่นคือ กฎหมาย หากกฎหมายภายในเอื้อต่อการติดต่อค้าขายและมีบทบาทสำคัญกับการพัฒนา อีกทั้งหากได้รับการยอมรับจากต่างประเทศ ประเทศไทยจะสามารถแข่งขันในเวทีโลกได้ต่อไปในอนาคตอย่างมีมาตรฐานและยอมรับได้

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาสถานะทางกฎหมายของ INCOTERMS ตามกฎหมายไทย โดยศึกษาเฉพาะกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ อีกทั้งประเด็นปัญหา ที่มีข้อพิพาทขึ้นสู่ศาลไทยกรณี ที่แม้ว่าคู่สัญญา ในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ จะระบุโดยชัดแจ้งให้นำ INCOTERMS มาใช้บังคับแก่สัญญาแต่เนื่องจาก INCOTERMS เป็นเพียงข้อตกลงที่ซึ่งเป็นข้อเท็จจริง ดังนั้นคู่ความฝ่ายที่กล่าวอ้างต้องนำสืบในประเด็นการนำ INCOTERMS มาใช้บังคับแก่สัญญาและปัญหาที่คู่สัญญาไม่ระบุโดยชัดแจ้งให้นำ INCOTERMS มาบังคับเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา ศาลไทยจะ ตัดสินข้อพิพาทนั้นอย่างไร รวมทั้งหาแนวทางการแก้ไข ปัญหาในประเด็นดังกล่าว และแนวทางในการพัฒนากฎหมายของไทยให้มีความสอดคล้องกับการค้าระหว่างประเทศต่อไป

1.5 วิธีการศึกษา

การศึกษาประเด็นดังกล่าวใช้วิธีการศึกษาโดยการวิจัยเอกสารโดยศึกษาจากข้อกำหนดต่าง ๆ ใน INCOTERMS 2000 ของ ICC ตำราเอกสารทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย คำพิพากษาศาลฎีกา วารสารทางกฎหมาย บทความ และเว็บไซต์ (Website)

1.6 นิยามศัพท์

INCOTERMS หมายถึง INCOTERMS 2000 ตามข้อกำหนดของ ICC (International Chamber of Commerce)

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจถึงธรรมเนียมปฏิบัติในเรื่องการค้าระหว่างประเทศ
2. เข้าใจถึงสิทธิหน้าที่ตามข้อบังคับใน INCOTERMS ในทางการค้าระหว่างประเทศ
3. เข้าใจถึงสถานะ INCOTERMS ตามกฎหมายไทย และข้อพิพาทอันเกี่ยวข้องกับ INCOTERMS ในศาลไทย
4. เข้าใจถึงแนวทางแก้ไขกรณีข้อพิพาทตามกฎหมายไทยในประเด็นของ INCOTERMS
5. เข้าใจถึงแนวทางแก้ไขกฎหมายของไทยในการให้เป็นไปในทางสอดคล้องกับการค้าระหว่างประเทศ

บทที่ 2

INCOTERMS

2.1 บทบาทของ INCOTERMS ต่อสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ

ความเป็นมา

การค้าระหว่างประเทศตามสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศส่วนใหญ่กำหนดสิทธิหน้าที่ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ตามคำเฉพาะทางการค้า (Trade Terms) เพื่อความคล่องตัว ประหยัดเวลา ในการเจรจาต่อรอง ในการร่างสัญญาและบ่งบอกถึงการกำหนดสิทธิหน้าที่ระหว่างคู่สัญญา แต่เนื่องจากความแตกต่างจากประเพณีทางการค้าของแต่ละประเทศ ก่อให้เกิดปัญหาความเข้าใจคลาดเคลื่อนอันเป็นสาเหตุของข้อพิพาท ซึ่งทำให้เกิดปัญหา เรื่องการฟ้องร้อง ต่อมา สภาคณะการค้าระหว่างประเทศ (International Chamber of Commerce) ได้จัดทำคู่มือการแปลความคำเฉพาะทางการค้าระหว่างประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาการเข้าใจที่คลาดเคลื่อนให้มีความเข้าใจที่ตรงกัน และเป็นการกำหนดคำเฉพาะขึ้นเพื่อแสดงสิทธิหน้าที่คู่สัญญา ข้อตกลงเกี่ยวกับวิธีการส่งมอบสินค้าที่ซื้อขายกันและเป็นการชี้ให้เห็นถึงราคาสินค้าที่แตกต่า กันในแต่ละคำเฉพาะที่กำหนดไว้ โดยเผยแพร่ขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1936⁸ โดยกฎเกณฑ์ดังกล่าว รู้จักในนาม INCOTERMS 1936 ต่อมาได้มีการปรับปรุงให้มีความเหมาะสมต่อการค้าระหว่างประเทศและสอดคล้องกับธรรมเนียมปฏิบัติทาง การค้าที่มีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลาหลายครั้ง ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1953, 1967, 1980, 1990 และครั้งล่าสุดที่มีการแก้ไขเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2000 ในรูปของ INCOTERMS 2000 ที่ใช้ต่อเนื่องมา จนถึงปัจจุบัน ซึ่งบรรดาพ่อค้าต่างประเทศมักจะใช้คำเฉพาะทางการค้าเนื่องจากมีความหมายแน่นอนใช้ยึดเป็นหลักในการตกลงซื้อขายระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ยังมุ่งลดปัญหาความไม่แน่นอน อันเกิดจากการไม่ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับภาระหน้าที่ของคู่สัญญา⁹

⁸ INCOTERMS 2000, ICC Publication No. 560, p 9.

⁹ Ibid, p 13.

ในการยกร่าง INCOTERMS คณะกรรมการร่างของหอการค้าระหว่างประเทศ ได้พิจารณาสิ่งสำคัญ¹⁰ คือ

1. การกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและแน่นอนที่สุด เพื่อชี้หน้าที่ความรับผิดชอบของคู่สัญญาแต่ละฝ่าย
2. พิจารณามาตรการในการปฏิบัติที่ใช้กันมากที่สุดเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ
3. มุ่งที่จะกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายผู้ขายให้น้อยที่สุด โดยจะเปิดโอกาสให้คู่สัญญาตกลงกันเองในสัญญา ถ้าประสงค์จะให้ผู้ขายมีหน้าที่ความรับผิดชอบมากขึ้น

2.2 INCOTERMS 2000

INCOTERMS (International Commercial Terms) เป็นชื่อที่ใช้เรียกกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศสำหรับก ารตีความคำเฉพาะทางการค้า ซึ่ง วิวัฒนาการมาจากธรรมเนียมปฏิบัติของบรรดาพ่อค้าระหว่างประเทศ ที่เรียกกันว่า Merchant Law หรือ กฎหมายพ่อค้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวางกฎเกณฑ์และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ เป็นที่ยอมรับกันระหว่างประเทศสำหรับสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ เพื่อแก้ไขและลดปัญหาการแปลความคลาดเคลื่อน¹¹ กรณีประเพณีทางการค้าในแต่ละ ประเทศที่แตกต่างกัน การอ้างอิง INCOTERMS ในสัญญาซื้อขาย ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในเรื่องภาระหน้ าทที่เกี่ยวของของคู่สัญญาและช่วยลดความเสี่ยงของความซับซ้อนในข้อกฎหมาย อีกทั้งทางหอการค้าระหว่างประเทศได้ดำเนินการปรับปรุง INCOTERMS ให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้ทันต่อการพัฒนาทางด้านการค้าระหว่างประเทศ รวมทั้งการดำเนินธุรกรรมทางธุรกิจ ซึ่งในการกำหนดรูปแบบของ INCOTERMS 2000 ทางหอการค้าระหว่างประเทศได้เสนอคำนิยามและรูปแบบทั้งหมด 13 เงื่อนไข¹² โดยได้ผ่านการปรับปรุงแก้ไขและบังคับใช้ในปัจจุบัน

¹⁰ ชวลิต อัดถศาสตร์, “กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ.” ใน คู่มือการศึกษาวิชากฎหมายระหว่างประเทศ (กรุงเทพมหานคร: สำนักฝึกอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา 2545), หน้า 36.

¹¹ สุรพล อ่อนอุระ, INCOTERMS 2000, วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 30 (กรุงเทพมหานคร: 2543).

¹² INCOTERMS 2000, ICC Publication No. 560.

2.3 วัตถุประสงค์และขอบเขต

การดำเนินการกำหนดเงื่อนไขของ INCOTERMS เพื่อเป็นการจัดให้มีกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศสำหรับการตีความเงื่อนไขทางการค้าระหว่างประเทศ เพื่อหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนของการตีความเงื่อนไขทางการค้าที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ

INCOTERMS เป็นการกำหนดเพียงแต่ สิทธิ หน้าที่ ของคู่สัญญาซื้อขายในเรื่องการส่งมอบสินค้าที่ขาย และเกี่ยวข้องกับภาระหน้าที่ ที่หลายที่ได้ระบุไว้ให้คู่สัญญาจะต้องปฏิบัติและเกี่ยวข้องกับการกระจายความเสี่ยงของคู่สัญญา¹³ โดยที่คู่สัญญาได้รับการกำหนดเงื่อนไขอย่างเสมอภาคไม่มีฝ่ายใดได้เปรียบหรือเสียเปรียบ อีกทั้งภาระหน้าที่ในการผ่านพิธีการศุลกากรเพื่อการส่งออกและการนำเข้าของสินค้า การบรรจุหีบห่อสินค้า ภาระหน้าที่ของผู้ซื้อในการรับมอบสินค้า รวมทั้งภาระหน้าที่ในการพิสูจน์ว่าภาระหน้าที่ของตนได้ถูกปฏิบัติครบถ้วนแล้ว แต่ INCOTERMS มิได้มีจุดประสงค์ ที่จะนำมาใช้แทนเงื่อนไขของสัญญา เพื่อให้เป็นสัญญาที่สมบูรณ์¹⁴

ขอบเขตของการใช้ INCOTERMS นั้นเป็นที่ทราบกันว่า INCOTERMS เป็นเพียงข้อกำหนดที่คู่สัญญาสามารถตกลงนำมาบังคับใช้ในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศเท่านั้น ดังนั้นการบังคับใช้ INCOTERMS ในสัญญาจึงอยู่ในการตัดสินใจที่จะบังคับใช้กับสัญญาเท่าที่คู่สัญญายินยอม แต่หากคู่สัญญาตกลงที่จะนำเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน INCOTERMS แต่ละรูปแบบ คู่สัญญาต้องดำเนินการผูกพันตามข้อกำหนดเงื่อนไขนั้น ๆ เว้นแต่คู่สัญญาได้กำหนดเงื่อนไขที่อาจแตกต่างจากเงื่อนไขที่ INCOTERMS กำหนดก็สามารถทำได้เท่าที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรม อันดีของประชาชน ซึ่งการตกลงนำ INCOTERMS มาใช้ในสัญญาดังกล่าวผูกพันเฉพาะคู่สัญญาเท่านั้น¹⁵ ไม่สามารถนำไปมีผลบังคับกับบุคคลภายนอกแต่อย่างใดและคู่สัญญาต้องรับผิดชอบตามสัญญาที่ได้ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัดตามหลักเกณฑ์ของการตอบแทนในสัญญาแก่กัน

¹³ สุรพล อ่อนอุระ, INCOTERMS 2000, วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 30 (กรุงเทพมหานคร: 2543).

¹⁴ สุทธิพล ทวีชัยการ. ปัญหาการซื้อขายสินค้านานาชาติ : ความจำเป็นของประเทศไทยในการพัฒนากฎหมายซื้อขายสินค้านานาชาติ, (กรุงเทพมหานคร: 2545).

¹⁵ จรัญ ภักดีธนากุล, สถานะและสภาพบังคับของ INCOTERMS ในกฎหมายไทย, บทบัณฑิต :วารสารพี, (2546)

2.4 ประเภทของ INCOTERMS

ภายใต้ การกำหนดของ INCOTERMS 2000 ปัจจุบันนี้ มีรูปแบบของเงื่อนไขที่กำหนดสิทธิหน้าที่ของคู่เฉพาะดังกล่าว ทั้งหมด 13 รูปแบบ¹⁶ คือ

รูปแบบ	ความหมายของคำเฉพาะ
1. EXW	Ex Works (ระบุสถานที่)
2. FCA	Free Carrier (ระบุสถานที่)
3. FAS	Free Alongside Ship (ระบุชื่อท่าเรือที่ส่งของ)
4. FOB	Free On Board (ระบุชื่อท่าเรือที่ส่งของ)
5. CFR	Cost and Freight (ระบุชื่อท่าเรือปลายทาง)
6. CIF	Cost, Insurance and Freight (ระบุชื่อท่าเรือปลายทาง)
7. CPT	Carriage Paid To (ระบุสถานที่ปลายทาง)
8. CIP	Carriage and Insurance Paid To (ระบุสถานที่ปลายทาง)
9. DAF	Delivered At Frontier (ระบุสถานที่)
10. DES	Delivered Ex Ship (ระบุชื่อท่าเรือปลายทาง)
11. DEQ	Delivered Ex Quay (ระบุชื่อท่าเรือปลายทาง)
12. DDU	Delivered Duty Unpaid (ระบุชื่อสถานที่ปลายทาง)
13. DDP	Delivered Duty Paid (ระบุชื่อสถานที่ปลายทาง)

¹⁶ สุรพล อ่อนอุระ, INCOTERMS 2000, วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 30 (กรุงเทพมหานคร: 2543).

โดยทั้งหมดนี้สามารถแยกเป็นหมวดหมู่ได้ทั้งหมด 4 หมวด¹⁷ ดังนี้

1. ข้อตกลงในกลุ่ม E เป็นกลุ่มที่ผู้ขายจะดำเนินการส่งมอบสินค้าให้ผู้ซื้อ ณ สถานที่ของผู้ขายเอง โดยค่าใช้จ่ายและความเสี่ยงภัยในการขนส่งสินค้าออกจากสถานที่ส่งมอบสินค้าตกเป็นภาระของผู้ซื้อทั้งหมด

2. ข้อตกลงในกลุ่ม F เป็นกลุ่มที่ผู้ขายส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ขนส่ง (carrier) โดยการกำหนดของผู้ซื้อ ณ สถานที่ที่ระบุไว้ หรือส่งมอบสินค้าลงเรือของผู้ขนส่ง หลังจากจุดที่ส่งมอบนี้ ค่าใช้จ่ายและความเสี่ยงภัยในการขนส่งสินค้าจะตกเป็นภาระของผู้ซื้อ

3. ข้อตกลงในกลุ่ม C เป็นกลุ่มที่ผู้ขายจะส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ขนส่ง ณ สถานที่ที่ระบุไว้ หรือส่งมอบสินค้าลงเรือของผู้ขนส่ง แต่ผู้ขายรับประกันค่าขนส่งหลัก ได้แก่ ค่าระวางขนส่งจนถึงปลายทาง บางข้อตกลงผู้ขายต้องดำเนินการทำประกันและ รับภาระค่าประกันภัยด้วย แต่ผู้ขายไม่ต้องรับผิดชอบในเรื่องความเสี่ยงภัยหรือความเสียหายของสินค้า หรือค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นหลังจากส่งมอบสินค้าแล้ว

4. ข้อตกลงในกลุ่ม D เป็นกลุ่มที่ผู้ขายรับผิดชอบในการส่งมอบสินค้าจนถึงสถานที่ปลายทางที่ระบุไว้ ผู้ขายต้องรับประกันค่าใช้จ่ายต่างๆ และความเสี่ยงภัยจากสถานที่ของ ผู้ขาย จนถึงปลายทางที่ได้ระบุไว้

แต่อย่างไรก็ตาม ในการตกลงซื้อขายสินค้าโดยการระบุค่าเฉพาะทางการค้าภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดของ INCOTERMS 2000 คู่สัญญาสามารถตกลงกันให้แตกต่างในเงื่อนไขบางเงื่อนไขก็ได้ และข้อตกลงแต่ละข้อ ตกลงนั้นมีความแตกต่างกัน ซึ่งสามารถแยกพิจารณาเฉพาะในแต่ละรูปแบบ ดังนี้

1. EXW Ex Works (ระบุสถานที่) หมายถึง ข้อตกลงในสัญญาซื้อขายที่ผู้ขายปฏิบัติการชำระหนี้ในการส่งมอบสินค้า โดยเมื่อผู้ขายได้จัดเตรียมสินค้าพร้อมเพื่อให้ผู้ซื้อมารับมอบได้ ณ สถานที่ของผู้ขาย หรือสถานที่อื่นใดที่ระบุ แต่ยังไม่ได้ผ่านพิธีการศุลกากรเพื่อส่งออกและยังไม่ได้นำสินค้าบรรทุกบนยานพาหนะที่ผู้ซื้อนำมารับ ค่าเฉพาะนี้ แสดงหน้าที่ของผู้ขายที่น้อยที่สุด และผู้ซื้อจะต้องรับผิดชอบออกค่าใช้จ่ายและรับภาระเรื่องความเสี่ยงภัยในตัวสินค้า นับตั้งแต่การรับมอบสินค้า ณ สถานที่ของผู้ซื้อ แต่สิ่งหนึ่งที่ควรระวัง นั้น คือ การที่ผู้ซื้อต้องดำเนินการผ่านพิธีศุลกากรเพื่อส่งสินค้าออกด้วยตนเอง ซึ่งต้องดำเนินการอย่างรอบคอบ หรืออาจตกลงให้ผู้ขายเป็นผู้ดำเนินการให้หรือผู้อื่นกระทำการแทน หากว่าผู้ซื้อไม่สามารถผ่านพิธี การศุลกากรเพื่อส่งสินค้าออกด้วยตนเอง โดยผู้ซื้อต้องดำเนินการรับภาระค่าใช้จ่ายเองหรืออาจตกลงให้ชัดเจนในสัญญาซื้อขายว่าให้ผู้ขายรับประกันก็ได้ การตกลงซื้อขายในคำเฉพาะนี้สามารถตกลงที่จะให้มีการขนส่งสินค้าจากประเทศผู้ขายมายังผู้ซื้อ โดยวิธีใด ๆ ก็ได้ เช่น ขนส่งทางอากาศ ขนส่งทางบก หรือขนส่งทางทะเล

¹⁷ เกียรติ สิทธิอมร, International Chamber of Commerce.

2. FCA Free Carrier (ระบุสถานที่) หมายถึง ข้อตกลงที่ผู้ขายต้องปฏิบัติตามภาระหน้าที่ในการส่งมอบสินค้า โดยถูกต้อง ครบถ้วน เมื่อผู้ขายได้ส่งมอบสินค้าโดยผ่านพิธี การศุลกากรเพื่อส่งออกสินค้า ให้แก่ผู้ขนส่งซึ่งผู้ซื้อเป็นผู้ระบุสถานที่ที่กำหนดไว้ ข้อสังเกต คือ หากการส่งมอบสินค้ากระทำ ณ สถานที่ของผู้ขาย ผู้ขายต้องมีหน้าที่นำสินค้าขึ้นบรรทุกบนยานพาหนะ หากการส่งมอบกระทำ ณ สถานที่อื่น ผู้ขายไม่ต้องรับผิดชอบในการขนถ่ายสินค้าออกจากยานพาหนะ การตกลงซื้อขายในคำเฉพาะนี้สามารถตกลงที่จะขนส่งสินค้าจากประเทศผู้ขายมายังประเทศผู้ซื้อ โดยวิธีใด ๆ ก็ได้ รวมทั้งการขนส่งโดยใช้ยานพาหนะในการขนส่งตั้งแต่สองรูปแบบขึ้นไป (Multimodal Transport) และหากผู้ซื้อกำหนดให้บุคคลใดเป็นผู้รับมอบสินค้าโดยผู้ขายส่งมอบสินค้า นั้นให้อยู่ในความครอบครองดูแลแล้ว ให้ถือว่าผู้ขายได้ปฏิบัติตามการส่งมอบสินค้าโดยถูกต้องครบถ้วน

3. FAS Free Alongside Ship (ระบุชื่อท่าเรือที่ส่งของ) หมายถึง ข้อตกลงในสัญญาที่ผู้ขายตกลงปฏิบัติตามการส่งมอบสินค้าโดยถูกต้องครบถ้วน เมื่อผู้ขายได้นำสินค้า ไปเทียบข้างเรือ ณ ท่าเรือที่ระบุไว้ว่าเป็นท่าเรือที่ส่งสินค้า โดยผู้ซื้อมีหน้าที่ชำระค่าใช้จ่ายและรับโอนความเสี่ยงภัยในสินค้านับจากเวลาที่ผู้ขายนำสินค้าเทียบข้างเรือ โดยคำเฉพาะทางการค้านี้ผู้ขายมีหน้าที่นำสินค้าผ่านพิธี การศุลกากรเพื่อส่งออกสินค้า และ คำเฉพาะนี้ตกลงที่จะส่งสินค้าโดยวิธีการขนส่งสินค้าทางทะเลหรือทางน้ำภายในประเทศเท่านั้น

4. FOB Free On Board (ระบุชื่อท่าเรือที่ส่งของ) หมายถึง ข้อตกลงในสัญญาซื้อขายที่ผู้ขายปฏิบัติตามการส่งมอบสินค้าโดยถูกต้องครบถ้วน เมื่อสินค้าได้ถูกนำข้ามพังกราบเรือ ณ ท่าเรือที่ระบุไว้เป็นท่าเรือที่ส่งสินค้า นั้นหมายความว่า ผู้ซื้อมีหน้าที่ชำระค่าใช้จ่ายและรับความเสี่ยงภัยในความสูญหายหรือเสียหายของสินค้านับจากผู้ขายนำสินค้าข้ามพังกราบเรือแล้ว คำเฉพาะทางการค้านี้ ผู้ขายมีหน้าที่นำสินค้าผ่านพิธี การศุลกากรเพื่อส่งออก และนำมาใช้กับการขนส่งสินค้าเฉพาะกรณีการขนส่งสินค้าทางทะเล หรือทางน้ำภายในประเทศเท่านั้น

5. CFR Cost and Freight (ระบุชื่อท่าเรือปลายทาง) หมายถึง ข้อตกลงที่ผู้ขายปฏิบัติตามการส่งมอบสินค้าโดยถูกต้องครบถ้วนเมื่อ สินค้าได้ถูกนำข้ามพังกราบเรือ ณ ท่าเรือที่ส่งสินค้า ความเสี่ยงภัยโอนไปยังผู้ซื้อเมื่อ ผู้ขายได้นำสินค้าข้ามพังกราบเรือ ณ ท่าเรือที่ส่งสินค้า ผู้ขายจะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายและค่าระวางที่จำเป็นต่อการนำสินค้าไปยังท่าเรือที่ระบุ แต่ความเสี่ยงภัยต่อการสูญหายหรือเสียหายของสินค้า รวมทั้งค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากเวลาส่งมอบสินค้าจะถูกโอนจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อ คำเฉพาะทางการค้านี้ผู้ขายมีหน้าที่ในการดำเนินการผ่านพิธี การศุลกากรส่งออกสินค้า และคำเฉพาะทางการค้านี้ สามารถใช้กับวิธีการขนส่งสินค้าเฉพาะการขนส่งสินค้าทางทะเลและทางน้ำภายในประเทศเท่านั้น

6. CIF Cost, Insurance and Freight (ระบุชื่อท่าเรือปลายทาง) หมายถึง ข้อตกลงในสัญญาซื้อขายที่ผู้ขายต้องปฏิบัติการส่งมอบสินค้าโดยถูกต้องครบถ้วนเมื่อสินค้าได้ถูกนำข้ามพ้นกราบเรือ ณ ท่าเรือที่ส่งสินค้า ความเสี่ยงภัยโอนจากผู้ขายมายังผู้ซื้อเมื่อผู้ขายได้ดำเนินการนำสินค้าข้ามพ้นกราบเรือ ณ ท่าเรือที่ส่งสินค้าแล้ว ผู้ขายจะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายและค่าระวางที่จำเป็นต่อการนำสินค้าไปยังท่าเรือที่ระบุ แต่ความเสี่ยงภัยต่อการสูญหายและเสียหายของสินค้า รวมทั้งค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากเวลาส่งมอบสินค้าจะถูกโอนจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อ หน้าที่ของผู้ขายอีกประการหนึ่งที่สำคัญ คือ หน้าที่ในการทำสัญญาประกันภัยและชำระค่าประกันภัยขึ้นต่อท่าทางทะเลเป็นประกันความเสี่ยงภัยต่อความสูญหายหรือเสียหายของผู้ซื้อระหว่างการขนส่ง แต่หากผู้ซื้อประสงค์ที่จะทำสัญญาประกันภัยทางทะเลที่คุ้มภัยมากกว่า ผู้ซื้อต้องตกลงโดยชัดแจ้งต่อผู้ขายในสัญญา หรือดำเนินการทำสัญญาประกันภัยทางทะเลเพิ่มเติมด้วยตนเอง ค่าเฉพาะทางการค้านี้ผู้ขายมีหน้าที่ดำเนินพิธีการศุลกากรเพื่อส่งออกสินค้า ค่าเฉพาะทางการค้านี้ใช้กับวิธีการขนส่งสินค้าทางเรือ และทางน้ำภายในประเทศเท่านั้น

7. CPT Carriage Paid To (ระบุสถานที่ปลายทาง) หมายถึง ข้อตกลงซื้อขายที่ผู้ขายตกลงปฏิบัติการส่งมอบสินค้าโดยครบถ้วนเมื่อผู้ขายส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ขนส่งที่ผู้ขายเป็นผู้กำหนดแต่ผู้ขายต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าไปยังจุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้ ผู้ซื้อรับโอนความเสี่ยงภัยและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ของสินค้าหลังจากผู้ขายได้มีการส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ขนส่งแล้ว กรณีหากมีผู้ขนส่งมากกว่าหนึ่งรายเพื่อทำการขนส่งสินค้าไปยังจุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้ ความเสี่ยงภัยโอนมายังผู้ซื้อเมื่อผู้ขายได้ส่งมอบสินค้าให้กับผู้ขนส่งคนแรก ค่าเฉพาะทางการค้านี้ ผู้ขายมีหน้าที่ดำเนินพิธีการศุลกากรเพื่อส่งออกสินค้า ค่าเฉพาะทางการค้านี้สามารถใช้ได้กับการขนส่งสินค้าโดยวิธีใด ๆ ก็ได้ รวมถึงการขนส่งโดยอากาศยานในการขนส่งตั้งแต่สองรูปแบบขึ้นไป

8. CIP Carriage and Insurance Paid To (ระบุสถานที่ปลายทาง) หมายถึง ข้อตกลงในสัญญาซื้อขายที่ผู้ขายต้องปฏิบัติการส่งมอบสินค้าโดยถูกต้องครบถ้วนเมื่อผู้ขายส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ขนส่งที่ผู้ขายเป็นผู้กำหนดและผู้ขายต้องเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าไปยังจุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้ ความเสี่ยงภัยและรับภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหลังจากที่ได้มีการส่งมอบให้ผู้ขนส่งแล้ว หากมีผู้ขนส่งหลายราย ความเสี่ยงภัยโอนจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อเมื่อผู้ขายส่งมอบสินค้าให้ผู้ขนส่งรายแรก อีกทั้งผู้ขายต้องดำเนินการทำสัญญาประกันภัยและชำระค่าประกันภัย ขึ้นต่อของผู้ซื้อที่มีต่อสินค้าระหว่างการขนส่ง ผลคือ หากว่าผู้ซื้อต้องการความคุ้มภัยที่มากกว่าผู้ขายทำสัญญาประกันไว้ต้องดำเนินการตกลงโดยชัดแจ้งในสัญญา หรือดำเนินการทำสัญญาประกันภัยเพิ่มเติมด้วยตนเอง ค่าเฉพาะทางการค้านี้ ผู้ขายมีหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการผ่านพิธีการศุลกากรในการส่งออกสินค้าและค่าเฉพาะทางการค้านี้

อาจนำไปใช้กับการขนส่งสินค้าโดยวิธีใด ๆ ก็ได้ รวมทั้งการขนส่งโดยใช้ยานพาหนะตั้งแต่สองรูปแบบขึ้นไป

9. DAF Delivered At Frontier (ระบุสถานที่) หมายถึง ข้อตกลงในสัญญาที่ผู้ขายต้องปฏิบัติตามการส่งมอบสินค้าโดยถูกต้องและครบถ้วนเมื่อ ผู้ขายจัดเตรียมสินค้าให้พร้อมเพื่อให้ผู้ซื้อสามารถรับมอบได้บนยานพาหนะ โดยไม่มีการขนถ่ายสินค้าลงจากยานพาหนะ ซึ่งได้ผ่านพิธีการศุลกากร ส่งออกสินค้าแล้ว แต่ไม่ผ่านพิธี การศุลกากรนำเข้าสินค้า ณ จุดและสถานที่ชายแดนแต่อยู่ก่อนถึงด่านศุลกากรของประเทศที่ติดกัน ซึ่งความเสี่ยงภัยในสินค้าโอนจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อ คำว่า Frontier อาจใช้ได้กับชายแดนของประเทศใดก็ได้ รวมทั้งชายแดนของประเทศผู้ส่งออกสินค้า ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดให้ชัดเจนโดยต้องระบุจุดและสถานที่ที่ชายแดนดังกล่าว หากคู่สัญญาประสงค์ให้ผู้ขายรับผิดชอบขนถ่ายสินค้าออกจากยานพาหนะที่ขนส่งสินค้ามาถึงปลายทางและรับความเสี่ยงภัยตลอดจนค่าใช้จ่ายในการขนถ่ายสินค้าจะต้องระบุให้ชัดเจนถึงหน้าที่รับผิดชอบดังกล่าวในสัญญาซื้อขาย คำเฉพาะทางการค้านี้ อาจใช้ได้กับการขนส่งสินค้าแบบใด ๆ เมื่อมีการส่งมอบสินค้า ณ พื้นที่บนบกของชายแดน

10. DES Delivered Ex Ship (ระบุชื่อท่าเรือปลายทาง) หมายถึง ข้อตกลงในสัญญาซื้อขายปฏิบัติตามการส่งมอบสินค้าโดยครบถ้วน เมื่อผู้ขายส่งมอบสินค้าเพื่อให้ผู้ซื้อได้ดำเนินการกับสินค้าได้ โดยสินค้ายังอยู่บนเรือและยังไม่ผ่านพิธี การศุลกากรเพื่อนำเข้าสินค้า ณ ท่าเรือปลายทางที่ระบุไว้ ซึ่งความเสี่ยงภัยในสินค้าโอนจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อ และผู้ขายต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายและรับความเสี่ยง ภัยในการนำสินค้าไปยังท่าเรือปลายทางที่กำหนดไว้ ก่อนการขนถ่ายสินค้าลงจากเรือ คำเฉพาะทางการค้านี้ใช้กับการขนส่งสินค้าในรูปแบบการขนส่งทางทะเลหรือทางน้ำภายในประเทศ หรือการขนส่งโดยพาหนะตั้งแต่สองรูปแบบขึ้นไป ซึ่งสินค้ายังอยู่บนท่าเรือปลายทาง

11. DEQ Delivered Ex Quay (ระบุชื่อท่าเรือปลายทาง) หมายถึง ข้อตกลงในสัญญาที่ผู้ขายต้องปฏิบัติตามการส่งมอบสินค้าโดยถูกต้องครบถ้วน เมื่อผู้ขายได้ส่งมอบสินค้าเพื่อให้ผู้ซื้อดำเนินการกับสินค้าได้ โดยสินค้ายังไม่ผ่านพิธี การศุลกากรเพื่อนำเข้า แต่ได้ขนถ่ายสินค้าลงท่าเทียบเรือ ณ ท่าเรือปลายทาง ผู้ขายต้องรับผิดชอบภาระค่าใช้จ่ายและรับความเสี่ยง ภัยในการขนส่งสินค้าไปยังท่าเรือปลายทางตามที่กำหนดไว้และการขนถ่ายสินค้าลงจากเรือ มาไว้ที่ท่าเทียบเรือ ผู้ซื้อมีหน้าที่ในการผ่านพิธี การศุลกากรเพื่อนำเข้าสินค้าและต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเป็นค่าผ่านพิธีการ ค่าอากร ค่าภาษี และค่าธรรมเนียมอื่นใดในการผ่านพิธีการศุลกากรเพื่อนำเข้า คำเฉพาะทางการค้านี้ใช้กับการขนส่งสินค้าทางทะเลหรือทางน้ำภายในประเทศ หรือการขนส่งโดยพาหนะตั้งแต่สองรูปแบบขึ้นไป

12. DDU Delivered Duty Unpaid (ระบุชื่อสถานที่ปลายทาง) หมายถึง ข้อตกลง ในสัญญาที่ผู้ขายต้องปฏิบัติการส่งมอบสินค้า โดยถูกต้องครบถ้วน เมื่อผู้ขายส่งมอบสินค้าให้แก่ ผู้ซื้อโดยยังไม่ผ่านพิธีศุลกากรเพื่อนำเข้า และยังไม่ขนถ่ายสินค้าออกจากยานพาหนะที่ขนส่ง สินค้ามาถึงปลายทาง ณ สถานที่ปลายทาง ผู้ขายต้องรับผิดชอบออก ค่าใช้จ่ายและรับ ความเสี่ยงในการนำส่งสินค้าไปยังท่าเรือปลายทางแต่ ไม่รวมค่าอากร (ค่าดำเนินการผ่านพิธี การศุลกากร ค่าพิธีการ ค่าภาษีศุลกากร ค่า ภาษี และค่าธรรมเนียมอื่นใด) ผู้ซื้อต้องรับผิดชอบ ภาระค่าอากร ตลอดจนค่าใช้จ่ายและรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเนื่องจากการละเลยไม่ดำเนินการ ผ่านพิธี การศุลกากรเพื่อนำเข้าสินค้าให้ทันเวลา ค่าเฉพาะทางการค้านี้สามารถนำไปใช้กับ การขนส่งสินค้าโดยวิธีการใดก็ได้

13. DDP Delivered Duty Paid (ระบุชื่อสถานที่ปลายทาง) หมายถึง ข้อตกลง ในสัญญาที่ผู้ขายตกลงปฏิบัติการส่งมอบสิน ค้าโดยครบถ้วน เมื่อผู้ขายส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ซื้อ โดยผ่านพิธีการศุลกากรเพื่อนำเข้าแล้ว แต่ยังไม่ขนถ่ายสินค้าออกจากยานพาหนะที่ขนส่งสินค้า มาถึงปลายทาง ณ สถานที่ปลายทาง ผู้ขายต้องรับภาระในค่าใช้จ่ายและความเสี่ยงใน การดำเนินการนำสินค้าไปยังสถานที่ปลาย ทาง รวมทั้ง ค่าอากร เพื่อการนำเข้าประเทศ ปลายทาง แต่ผู้ขายต้องรอบคอบในการขอใบอนุญาตนำเข้าไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในการนำเข้าสินค้าต้องคำนึงถึง ภาษีมูลค่าเพิ่ม คู่สัญญาต้องระบุในสัญญาโดยชัดเจน หากประสงค์ให้ผู้ขายรับภาระดังกล่าว ค่าเฉพาะทางการค้า นี้ สามารถนำไปใช้กับการขนส่ง สินค้าโดยวิธีการใดก็ได้

จากการศึกษาเงื่อนไขของคำเฉพาะทางการค้าในแต่ละคำแล้ว ผู้ศึกษาได้แยก
ทำความเข้าใจในเงื่อนไขต่าง ๆ ดังนี้
สรุปหน้าที่ของผู้ขายและผู้ซื้อ ตามเงื่อนไขที่กำหนดใน INCOTERMS 2000¹⁸

หน้าที่ของผู้ขาย	หน้าที่ของผู้ซื้อ
1. จัดเตรียมสินค้าและใบกำกับสินค้าให้ถูกต้องตามที่ระบุไว้ในสัญญา 2. ใบอนุญาตสินค้า 3. สัญญารับขนส่งสินค้าและประกันภัยสินค้า 4. การส่งมอบสินค้า 5. การโอนความเสี่ยงภัยในตัวสินค้า 6. การแบ่งภาระของค่าใช้จ่าย 7. การส่งคำบอกกล่าวแก่ผู้ซื้อ 8. การส่งมอบเอกสารในการขนส่ง 9. การตรวจสอบ การบรรจุหีบห่อและ การทำเครื่องหมายบนหีบห่อ 10. หน้าที่อื่น ๆ	1. การชำระราคา 2. ใบอนุญาตสินค้า 3. สัญญารับขนส่งสินค้า 4. การรับมอบสินค้า 5. การโอนความเสี่ยงภัยในตัวสินค้า 6. การแบ่งภาระของค่าใช้จ่าย 7. การส่งคำบอกกล่าวถึงผู้ขาย 8. การส่งมอบเอกสารในการขนส่ง 9. การตรวจสอบสินค้า 10. หน้าที่อื่น ๆ

ตารางแสดงการโอนความเสี่ยงภัยในสินค้าจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อและภาระในสัญญารับขนส่ง¹⁹

¹⁸ สุรพล อ่อนอุระ, INCOTERMS 2000, วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 30 (กรุงเทพมหานคร: 2543).

รูปแบบ	ช่วงเวลาที่มีโอกาสเสี่ยงภัย	สัญญาารับขน
EXW	ผู้ขายเตรียมสินค้าพร้อม ณ สถานที่ผู้ขาย	ผู้ซื้อ
FCA	ผู้ขายส่งมอบสินค้าให้ผู้ขนส่งที่ผู้ซื้อระบุ	ผู้ซื้อ
FAS	ผู้ขายนำสินค้าเทียบข้างเรือ	ผู้ซื้อ
FOB	ผู้ขายนำสินค้าข้ามพื้่นกราบเรือ	ผู้ซื้อ
CFR	ผู้ขายนำสินค้าข้ามพื้่นกราบเรือ	ผู้ขาย
CIF	ผู้ขายนำสินค้าข้ามพื้่นกราบเรือ	ผู้ขาย
CPT	ผู้ขายส่งมอบสินค้าให้ผู้ขนส่งที่ผู้ขายระบุ	ผู้ขาย
CIP	ผู้ขายส่งมอบสินค้าให้ผู้ขนส่งที่ผู้ขายระบุ	ผู้ขาย
DAF	ผู้ขายส่งสินค้ามาถึงเขตพรมแดนประเทศผู้ซื้อ	ผู้ขาย
DES	ผู้ขายส่งมอบสินค้า ณ ท่าเรือปลายทาง โดยสินค้าบรรจุอยู่ในเรือ	ผู้ขาย
DEQ	ผู้ขายส่งมอบสินค้าโดยขนถ่ายลงท่าเทียบเรือปลายทาง	ผู้ขาย
DDU	ผู้ขายส่งมอบสินค้าโดยยังไม่ขนถ่ายสินค้าออกจากยานพาหนะ	ผู้ขาย
DDP	ผู้ขายส่งมอบสินค้าโดยผ่านพิธีศุลกากรนำเข้าแต่ยังไม่ขนถ่ายสินค้าจากยานพาหนะ	ผู้ขาย

สรุปรูปแบบการขนส่งของแต่ละคำเฉพาะที่กำหนดไว้ใน INCOTERMS 2000

¹⁹ INCOTERMS 2000. Chart of Responsibility.

รูปแบบ	ความหมายของคำเฉพาะ	รูปแบบการขนส่ง
1. EXW	Ex Works (ระบุสถานที่)	ไม่จำกัดรูปแบบ
2. FCA	Free Carrier (ระบุสถานที่)	ไม่จำกัดรูปแบบ
3. FAS	Free Alongside Ship (ระบุชื่อท่าเรือที่ส่งของ)	เฉพาะการขนส่งทางทะเล
4. FOB	Free On Board (ระบุชื่อท่าเรือที่ส่งของ)	เฉพาะการขนส่งทางทะเล
5. CFR	Cost and Freight (ระบุชื่อท่าเรือปลายทาง)	เฉพาะการขนส่งทางทะเล
6. CIF	Cost, Insurance and Freight (ระบุชื่อท่าเรือปลายทาง)	เฉพาะการขนส่งทางทะเล
7. CPT	Carriage Paid To (ระบุสถานที่ปลายทาง)	ไม่จำกัดรูปแบบ
8. CIP	Carriage and Insurance Paid To (ระบุสถานที่ปลายทาง)	ไม่จำกัดรูปแบบ
9. DAF	Delivered At Frontier (ระบุสถานที่)	ไม่จำกัดรูปแบบ
10. DES	Delivered Ex Ship (ระบุชื่อท่าเรือปลายทาง)	เฉพาะการขนส่งทางทะเล
11. DEQ	Delivered Ex Quay (ระบุชื่อท่าเรือปลายทาง)	เฉพาะการขนส่งทางทะเล
12. DDU	Delivered Duty Unpaid (ระบุชื่อสถานที่ปลายทาง)	ไม่จำกัดรูปแบบ
13. DDP	Delivered Duty Paid (ระบุชื่อสถานที่ปลายทาง)	ไม่จำกัดรูปแบบ

2.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย

พิจารณาลักษณะนิติกรรม นี้ สัญญาและการซื้อขายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยเปรียบเทียบกับเงื่อนไข INCOTERMS

การศึกษาที่ผู้ศึกษาจะชี้ให้เห็นถึงการบังคับใช้กฎหมายภายในของประเทศไทย ที่เกี่ยวกับ นิติกรรม นี้ สัญญาและการซื้อขายตามกฎหมายไทย ในประเด็นเรื่องการเกิดของสัญญา แบบของสัญญา หลักฐานการฟ้องร้อง หน้าที่และความรับผิด ของผู้ขายและผู้ซื้อ ผลแห่งสัญญา ที่จะสามารถนำมาเปรียบเทียบกับเงื่อนไขที่ INCOTERMS 2000 ได้กำหนดไว้

2.5.1 แบบของสัญญา

การซื้อขายสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษจะต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ มิฉะนั้นเป็นโมฆะ ตามมาตรา 456 วรรคหนึ่ง

ในเรื่องของการซื้อขายสังหาริมทรัพย์ซึ่งตกลงกันเป็นราคาสองหมื่นบาท หรือกว่านั้นขึ้นไป ถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใด ลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดเป็นสำคัญ หรือได้วางประจำไว้ หรือได้ชำระหนี้บางส่วนแล้ว ท่านว่าจะฟ้อง ร้องบังคับคดี หาได้ไม่ ตามมาตรา 456 วรรคสอง และสาม

การส่งมอบทรัพย์สินซึ่งซื้อขายให้แก่ผู้ซื้อและต้องรับผิดเมื่อสินค้านั้นชำรุดบกพร่องเท่านั้น แต่ไม่มีบทบัญญัติกำหนดหน้าที่ของผู้ขายที่จะต้องดำเนินการบรรจุหีบห่อในลักษณะที่สอดคล้องกับกับวิธีปฏิบัติสำหรับสินค้านั้น ๆ

2.5.2 เรื่องการโอนกรรมสิทธิ์และความเสี่ยงภัย

กรรมสิทธิ์ หมายถึง สิทธิใช้สอย จำหน่าย และได้ซึ่งดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้น รวมถึงสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ และสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา 1336

กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ขายนั้น ย่อมโอนจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อตั้งแต่วันที่ได้ทำสัญญาซื้อขายกัน ตามมาตรา 458 อันเป็นกรณีการซื้อขายเสร็จเด็ดขาด โดยไม่ต้องคำนึงถึงเรื่องการส่งมอบสินค้าหรือการชำระราคา เว้นแต่

สัญญาซื้อขายมี เงื่อนไขหรือเงื่อนไขบังคับไว้ กรรมสิทธิ์จะยังไม่โอนจนกว่าจะได้มีการปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือถึงกำหนดตามเงื่อนไขที่บังคับนั้น ตามมาตรา 459

สัญญาซื้อขายทรัพย์สินซึ่งยังมิได้กำหนดลงไว้แน่นอน กรรมสิทธิ์ยังไม่โอนจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อจนกว่าจะได้หมาย หรือนับ ชั่ง ตวง วัด หรือคัดเลือก หรือทำโดยวิธีอื่นเพื่อให้บังตัว

ทรัพย์สินนั้นออกเป็นแน่นอนแล้ว อันมีผลทำให้ ทรัพย์สินนั้น กลายเป็น ทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง ตาม มาตรา 460

ความเสี่ยงภัย คือ บาปเคราะห์ หรือภัยพิบัติ อันอาจเกิดขึ้นจากการที่สินค้านั้นสูญหาย หรือเสียหาย

เรื่องการผ่านแห่งภัยพิบัติ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย ยังไม่แยกหลักในเรื่องดังกล่าวออกจากเรื่องของการโอนกรรมสิทธิ์ โดยถือว่า ถ้ากรรมสิทธิ์ตกอยู่กับฝ่ายใด หากเกิดความเสียหายขึ้นอันจะโทษอีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้ ฝ่ายครอบครองกรรมสิทธิ์ต้องรับเคราะห์นั้น ซึ่งในมาตรา 370 วรรคแรก กำหนดเรื่องกรรมสิทธิ์ในกรณีการซื้อขายเสร็จเด็ดขาดมีผลทำให้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินโอนจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อแล้ว หากต่อมาทรัพย์สินนั้นสูญหายหรือเสียหาย โดยมิใช่ความผิดของผู้ขาย ผู้ซื้อย่อมต้องรับผลแห่งภัยพิบัติที่เกิดขึ้น นั่นคือ ความเสี่ยงภัยในตัวทรัพย์สินนั้นโอนจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อ เมื่อทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง แต่การที่ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินเฉพาะสิ่งไม่ทำให้กรรมสิทธิ์โอนเสมอไป เช่น กรณีที่เป็นสัญญาซื้อขายที่มีเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเวลา

กรรมสิทธิ์และความเสี่ยงภัยไม่จำเป็นต้องโอนตกติดไปพร้อมกันเสมอ และนอกจากนี้ คู่สัญญาอาจตกลงให้ความเสี่ยงภัยโอนไปก่อนหรือหลังการโอนกรรมสิทธิ์ก็ได้ แต่คู่สัญญาไม่อาจตกลงกันให้ความเสี่ยงภัยโอนไปก่อนเวลาที่ทรัพย์สินที่ซื้อขายจะถูกกำหนดให้เป็นทรัพย์สินเฉพาะสิ่งตามกฎหมายได้

2.5.3 หน้าที่ของผู้ขาย

ในสัญญาซื้อขายผู้ขายมีหน้าที่ โอนกรรมสิทธิ์ ตามมาตรา 453 และส่งมอบตามมาตรา 461 ในสินค้าให้แก่ผู้ซื้อ โดยจะทำได้โดยวิธีหนึ่งก็ได้ให้มีผลให้สินค้านั้นอยู่ในเงื้อมมือของผู้ซื้อ อันมีผลให้ทรัพย์สินอยู่ในความควบคุมและครอบครอง หรือสิทธิจำหน่ายจ่ายโอนของผู้ซื้อ ตามมาตรา 462 และในกรณีที่ หากสัญญากำหนดให้ผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้กับผู้ขนส่งอันเป็นการส่งมอบสำเร็จ ตามมาตรา 463 หากสัญญาซื้อขายมิได้แสดงไว้โดยเฉพาะเจาะจงว่า จะพึงชำระหนี้ ณ สถานที่ใด หากจะต้องส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง ผู้ขายต้องส่งมอบ ณ สถานที่ซึ่งทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ในเวลาที่เกิด สัญญา ตามมาตรา 324 อีกทั้งผู้ขายต้องดำเนินการส่งมอบทรัพย์สินนั้นตรงตามที่ตกลงซื้อขาย หรือสมประโยชน์อันมุ่งจะใช้เป็นปกติ เช่น ในกรณีสัญญาซื้อขายตามตัวอย่าง และตามคำพรรณนา ผู้ขายต้องมีหน้าที่ส่งมอบสินค้าให้ตรงตัวอย่างหรือตรงตามพรรณนา

2.5.4 หน้าที่ของผู้ซื้อ

ผู้ซื้อจำต้องรับมอบทรัพย์สินที่ได้ซื้อและใช้ราคาตามข้อตกลงในสัญญาซื้อขายเมื่อผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินโดยชอบแล้ว ตามมาตรา 486 เว้นแต่ ผู้ซื้อจะมีสิทธิบอกปิดไม่รับมอบได้ตาม

มาตรา 465 และมาตรา 466 เพราะหากผู้ซื้อไม่รับมอบทรัพย์สิน โดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ ผู้ซื้อย่อมตกเป็นผู้ผิดนัด ตามมาตรา 270 สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ หากมีการตกลงในการใช้ราคาตามมาตรา 453 ที่ผู้ซื้อจะใช้ราคาทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ขายเมื่อใดและวิธีการใด ผู้ซื้อต้องปฏิบัติตามข้อตกลงนั้น

จากการศึกษาภาพรวมทั้งหมดของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยที่ได้กำหนดเรื่องต่าง ๆ อันเกี่ยวกับ สัญญาซื้อขาย ซึ่งจุดประสงค์หลักของการบัญญัติกฎหมายเพื่อการซื้อขายภายในประเทศเท่านั้น²⁰ ดังนั้นธรรมเนียมปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยที่บัญญัติมาเป็นเวลานานในบางกรณีจึงไม่สอดคล้องกับธรรมเนียมปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศ และบางกรณีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่มีบัญญัติกำหนดสิทธิหน้าที่คู่สัญญาเอาไว้ และเมื่อได้ศึกษาเปรียบเทียบประเด็นการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาตามที่ INCOTERMS 2000 กำหนดพบว่าบางกรณีไม่ครอบคลุมและบางกรณีบัญญัติสิทธิหน้าที่ของคู่สัญญาในเรื่องที่เหมือนกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แต่กำหนดหน้าที่แตกต่างกัน

แม้ INCOTERMS 2000 จะได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ของผู้ขายและผู้ซื้อในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศโดยละเอียดแล้วก็ตาม แต่เงื่อนไขทั้งหมดยังไม่ครอบคลุมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสัญญาทั้งหมด เช่น เรื่องการเกิดของสัญญา การเลิกสัญญา ผลการเลิกของสัญญา ความรับผิดชอบผู้ขายหรือผู้ซื้อผิดสัญญา หรือ กรณีคู่สัญญากรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามสัญญา หลักการโอนกรรมสิทธิ์ และข้อยกเว้นหน้าที่ตามสัญญากรณีเกิดเหตุสุดวิสัย ซึ่งกรณีดังกล่าวที่ผ่านมานั้น INCOTERMS 2000 มิได้มีบทบัญญัติครอบคลุมถึง ทำให้กรณีดังกล่าวจึงต้องตกอยู่ภายใต้กฎหมายภายในหรือกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ²¹

การส่งมอบสินค้ามิได้มีบทบัญญัติในเรื่องหน้าที่ของผู้ขายในการส่งมอบเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวสินค้า

²⁰ สุทธิพล ทวีชัยการ, บทวิเคราะห์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง INCOTERMS และกฎหมายซื้อขายระหว่างประเทศ, คู่มือการศึกษาวิชากฎหมายการค้าระหว่างประเทศ.

²¹ สุทธิพล ทวีชัยการ, ข้อสังเกตเกี่ยวกับปัญหาเรื่องสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ, วารสารพี (2539).

ตารางการเปรียบเทียบการกำหนดสิทธิหน้าที่ของคู่สัญญาระหว่าง INCOTERMS 2000 และ ประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์

เปรียบเทียบ	มีบัญญัติไว้	ไม่มีบัญญัติไว้
INCOTERMS 2000	1. การส่งมอบสินค้า 2. การส่งมอบเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสินค้า 3. การบรรจุหีบห่อ 4. ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง 5. ความเสี่ยงภัยในความสูญหายหรือเสียหายของสินค้า 6. การประกันภัย	1. การเกิดของสัญญา 2. การเลิกสัญญา 3. ผลของการเลิกของสัญญา 4. ความรับผิดชอบผู้ขายหรือผู้ซื้อผิดสัญญา 5. สิทธิของคู่สัญญากรณีฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามสัญญา 6. ข้อยกเว้นหน้าที่ตามสัญญากรณีเกิดเหตุสุดวิสัย
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไทย	1. การเกิดของสัญญา 2. การเลิกสัญญา 3. ผลของการเลิกของสัญญา 4. การส่งมอบ 5. ความรับผิดชอบผู้ซื้อหรือผู้ขายผิดสัญญา 6. ความรับผิดเมื่อสินค้าชำรุดบกพร่อง 7. การโอนกรรมสิทธิ์	1. การบรรจุหีบห่อ 2. ผู้ซื้อต้องแจ้ง ผู้ขายเกี่ยวกับความไม่ถูกต้องของสินค้าภายในกำหนดเวลา 3. การผ่านแห่งความเสี่ยงภัย

จากการวิเคราะห์กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่บัญญัติกำหนดสิทธิหน้าที่ระหว่างคู่สัญญาแล้วทำให้รู้ถึงปัญหาความไม่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศ อันทำให้ศาลมีข้อจำกัดในการตีความและปรับใช้กฎหมายกับแนวปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศ

2.6 วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายสินค้าทางพาณิชย์

ในปี พ.ศ. 2547 คณะกรรมการนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนากฎหมายมีคำสั่งที่ 1/2547 แต่งตั้งให้ นายจรูญ ภักดีธนากุล เลขานุการประธานศาลฎีกา เป็นผู้รับผิดชอบศึกษา เสนอแนะแนวทาง วิธีการ รูปแบบ จัดทำรายงาน เพื่อจัดให้มีศาลชำนาญพิเศษเฉพาะคดีพาณิชย์ก่อนที่จะดำเนินการแยกประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในการนี้ ได้มีการดำเนินการร่างพระราชบัญญัติขึ้นมหลายพระ ราชบัญญัติ แต่ มีร่างพระราชบัญญัติที่สำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ นั้น คือ ร่างพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. โดยหลักการเพื่อต้องการให้มีกฎหมายว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศขึ้นเป็นการเฉพาะ แยกต่างหากจากสัญญาซื้อขายภายในประเทศตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เนื่องจาก ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศไว้ โดยเฉพาะ ในทางปฏิบัติศาลต้องนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะซื้อขายมาใช้บังคับ ทำให้เกิดข้อขัดข้องหลายประการ สมควรจัดให้มีกฎหมายว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศขึ้นเป็นการเฉพาะ

ทั้งนี้ผู้ศึกษาจึงเห็นควร ศึกษาเปรียบเทียบในเนื้อหาที่ทางคณะกรรมการนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนากฎหมายได้ร่างพระราชบัญญัตินี้ขึ้นเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวเนื่องกับการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ กับเงื่อนไขและข้อกำหนดใน INCOTERMS เพื่อเป็นการพิจารณาหากว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้ผ่านการเห็นชอบและถูกประกาศให้เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในอนาคต จะมีผลอย่างไร ทั้งนี้จะศึกษาเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับสถานะทางกฎหมายของ INCOTERMS เท่านั้น

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ ซึ่งแนวทางในการยกร่างพระราชบัญญัตินี้ขึ้นเพราะว่า จำเป็นต้องมีกฎหมายเรื่องนี้โดยเฉพาะ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยซื้อขายที่ใช้อยู่ออกแบบไว้สำหรับการซื้อขายภายในประเทศเท่านั้น เนื้อหาไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมายและประเพณีทางการค้าระหว่างประเทศที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันโดยกฎหมายซื้อขายสินค้าทาง พาณิชย์ในประเทศที่จะแยกออกมา นี้ ควรให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกับสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ เพื่อให้พ่อค้าไทยคุ้นเคยกับมาตรฐานสากล และทำการค้ากันใน ระดับมาตรฐานสากล เมื่อจะขยายกิจการไปทำการค้ากับต่างประเทศจะไม่สับสนเกี่ยวกับหลักกฎหมายที่จะใช้บังคับและไ ระหว่างที่ไทยยังมิได้เข้าเป็นภาคีใน CISG (United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods) ควรรับตรากฎหมายเรื่องนี้ โดยเฉพาะ โดยใช้หลักการใน CISG เป็นแนวทางและให้การรับรอง INCOTERMS อย่างชัดแจ้งในการยกร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ มีการนำเอาบทบัญญัติของ CISG มาประกอบการร่างด้วย อีกทั้งนำเรื่อง INCOTERMS บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา 3 ว่า “อินโคเทอมส์” (INCOTERMS) หมายความว่า คำย่อที่กำหนดขึ้นโดยหอการค้านานาชาติ เพื่อให้คู่สัญญาซื้อขายสินค้าใช้แสดงถึงสิทธิและหน้าที่บางประการระหว่างคู่สัญญาว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่หอการค้านานาชาติจัดทำไว้

จากบทบัญญัตินี้เป็นเรื่องการยอมรับ INCOTERMS ถึงสภาพทางกฎหมายแล้วว่า บรรดาสิทธิและหน้าที่ที่กำหนดไว้ใน INCOTERMS รูปแบบต่าง ๆ นั้นมีผลในทางกฎหมายสามารถบังคับตามที่เงื่อนไขกำหนดไว้ กรณีเช่นนี้ถือได้ว่า ก ารยกร่างพระราชบัญญัตินี้ยอมรับสถานะทางกฎหมายของ INCOTERMS ในทางที่สามารถใช้บังคับกับสัญญาและสามารถนำมาพิจารณาคดีของศาลหากเกิดข้อพิพาทในประเด็นของ INCOTERMS ขึ้น

จากการศึกษาผู้ศึกษาขอ ตั้งข้อสังเกตในการบัญญัติ INCOTERMS ในร่างพระราชบัญญัตินี้ว่า หากเกิดกรณีพิพาทขึ้นแล้วศาลได้ดำเนินการพิจารณาคดี INCOTERMS ในขณะที่ศาลพิจารณาคดีอาจมีการปรับปรุงแก้ไข INCOTERMS เป็นฉบับที่เป็นปัจจุบันในขณะตัดสินคดี แต่เนื่องจากการทำสัญญาของคู่สัญญาอาจเป็น INCOTERMS ในรูปแบบที่ยังไม่ได้ปรับปรุง ซึ่งในขณะที่คู่สัญญานั้นตกลงทำสัญญา INCOTERMS ในรูปแบบเดิมมีผลในขณะทำสัญญา ผู้ศึกษาจึงตั้งข้อสังเกตว่ากรณี INCOTERMS ที่บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัตินั้นในการตีความควรเป็น INCOTERMS ในรูปแบบที่ขณะที่คู่สัญญาตกลงทำสัญญากันมิใช่ INCOTERMS ในรูปแบบที่บังคับใช้ในขณะเกิดข้อพิพาทขึ้นสู่ศาล เพราะขณะที่คู่สัญญาตกลงทำสัญญากันนั้นคู่สัญญาเข้าใจในข้อกำหนดและสิทธิหน้าที่ที่กำหนดใน INCOTERMS ณ เวลาดังกล่าว หากเกิดข้อพิพาทขึ้นและได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไข INCOTERMS ขึ้นมาใหม่ก็ไม่เป็นเหตุเป็นผลในการที่ศาลจะใช้ INCOTERMS ในรูปแบบปรับปรุงใหม่ซึ่งอาจแตกต่างจากข้อกำหนดในขณะที่คู่สัญญาตกลงทำสัญญาก็น่าจะเป็นได้

มาตรา 8 สิทธิหน้าที่และนิติสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายให้เป็นไปตามที่ตกลงกันในสัญญา เรื่องใดที่คู่สัญญาไม่ได้ตกลงกันไว้ก็ให้บังคับตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ หากไม่มีบทบัญญัติเช่นว่านั้น ให้บังคับตามประเพณีทางการค้า และหลักทั่วไปแห่งกฎหมาย ตามลำดับ และหากประเพณีทางการค้าและหลักทั่วไปแห่งกฎหมายก็ไม่มีด้วยไซ้ร้ ท่านให้บังคับตามกฎหมายที่ใช้บังคับแก่สัญญาซื้อขายทั่วไป (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม, พระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์)

ให้ใช้ความในวรรคหนึ่งบังคับแก่สัญญาซื้อขายสินค้านี้ระหว่างประเทศตามมาตรา 4 (2) เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้านี้ระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี

กรณีของบทบัญญัติมาตรานี้เป็นเสมือนบทบัญญัติในเรื่องการอุดช่องว่างแห่งกฎหมายที่สามารถหาทางออกได้หากเกิดกรณีพิพาทขึ้น

มาตรา 9 สัญญาที่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ ย่อมมีผลบังคับกันได้ แม้จะมีได้ทำเป็นหนังสือหรือมีหลักฐานเป็นหนังสือ (ที่มา: CISG Article 11) ²²

การตกลงแก้ไขเปลี่ยนแปลงสิทธิหน้าที่ของคู่สัญญาให้ผิดแผกแตกต่างไปจากที่กฎหมายบังคับไว้หรือแตกต่างไปจากประเพณีทางการค้า หรือแนวทางที่คู่สัญญาเคยปฏิบัติต่อกันมา หากมิได้มีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อคู่สัญญาฝ่ายที่จะต้องเสียประโยชน์จากการตกลงแก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้น ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าหาได้มีข้อตกลงดังกล่าวไม่

ในกรณีที่สัญญาเดิมมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ที่จะต้องรับผิดชอบสำคัญ และมีข้อตกลงไว้ด้วยว่าการตกลงแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกสัญญานั้นจะต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่จะต้องเสียประโยชน์จากกา รตกลงดังกล่าว การตกลงแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกข้อตกลงเดิมจะต้องมีหลักฐานตามที่กำหนดไว้จึงจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้หรือฟ้องร้องบังคับคดีได้ แต่ถ้าคู่สัญญาฝ่ายใดได้กระทำการใดอันแสดงให้เห็นได้ว่าไม่ตั้งใจที่จะให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกสัญญาเดิมจะต้องมีหลักฐานดังกล่าวและคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งได้ยอมรับตามนั้นด้วยแล้วเพียงพอ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกสัญญาในกรณีนั้นจะไม่มีหลักฐานตามที่กำหนดไว้เดิมก็ได้เพียงพอเท่าที่ได้ยอมรับกันนั้น (ที่มา: CISG Article 29 (2)) ²³

มาตรา 10 สัญญาที่มีข้อตกลงว่าเป็นการซื้อขายตามอิน โคเทอมสลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ให้ถือว่าหลักเกณฑ์ที่หอการค้านานาชาติ กำหนดให้ใช้กับการซื้อขายลักษณะนั้นในขณะทำสัญญาเป็นส่วนหนึ่งของข้อตกลงในสัญญานั้น เว้นแต่คู่สัญญาจะตกลงกันโดยชัดแจ้งเป็นอย่างอื่น (ที่มา: ตาม ICC (International Commercial Chamber) กำหนด)

²² Article 11 A contract of sale need not be concluded in or evidenced by writing and is not subject to any other requirement as to form. It may be proved by any means, including witnesses.

²³ Article 29 (2) A contract in writing which contains a provision requiring any modification or termination by agreement to be in writing may not be otherwise modified or terminated by agreement.

However, a party may be precluded by his conduct from asserting such a provision to the extent that the other party has relied on that conduct.

ตามมาตรานี้เป็นบทบัญญัติถึงการยอมรับความมีสถานะทางกฎหมายของ INCOTERMS ที่สามารถนำเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน INCOTERMS สามารถนำมาปรับกับข้อพิพาทหากมีขึ้นได้ในศาลที่พิจารณาคดี

เรื่องภาระความเสี่ยงต่อการสูญหาย เสียหาย หรือทำลายของสินค้า

มาตรา 31 ภาระความเสี่ยงต่อการสูญหาย หรือเสียหาย ของสินค้าจะตกแก่ผู้ซื้อหรือผู้ขาย และจะผ่านไปตกแก่อีกฝ่ายหนึ่งเมื่อใด ย่อมเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสัญญา หากสัญญาไม่ได้กำหนดเรื่องนี้ไว้ ให้เป็นไปตามมาตรา 32 มาตรา 33 หรือมาตรา 34 แล้วแต่กรณี

มาตรา 32 ในกรณีที่เป็นการซื้อขายที่ จะต้องมีการขนส่งสินค้าโดยผู้ขนส่ง และผู้ขายมิได้มีหน้าที่ส่งมอบสินค้า ณ สถานที่ใดโดยเฉพาะ ภาระความเสี่ยงย่อมตกแก่ผู้ซื้อเมื่อผู้ขายได้ส่งมอบสินค้านั้นให้แก่ผู้ขนส่งคนแรก แต่หากผู้ขายมีหน้าที่ต้องส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ขนส่ง ณ สถานที่ใดโดยเฉพาะ ภาระความเสี่ยง ยังไม่ผ่านไปยังผู้ซื้อจนกว่าผู้ขายจะได้กระทำทุกประการเพื่อส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ขนส่ง ณ สถานที่นั้นแล้ว ความข้างต้นย่อมมีผลบังคับแม้ว่าผู้ขายจะยังคงยึดถือเอกสารที่ควบคุมการจำหน่ายจ่ายโอนสินค้าไว้ก็ตาม (ที่มา: CISG Article 67 (1))²⁴

ไม่ว่ากรณีจะเป็นเช่นไร หากยังมิได้มีการบรรจุตัวสินค้าที่ ขนส่งให้ชัดเจนโดยการทำเครื่องหมายไว้ที่ตัวสินค้า หรือระบุไว้ในเอกสารกำกับการขนส่งหรือโดยการแจ้งให้ผู้ซื้อได้ทราบ หรือโดยวิธีการอื่น ภาระความเสี่ยงยังไม่ผ่านไปตกแก่ผู้ซื้อ (ที่มา: CISG Article 67(2))²⁵

มาตรา 33 ในกรณีที่เป็นการซื้อขายสินค้าที่อยู่ในระหว่างขนส่ง ภาระความเสี่ยงย่อมผ่านไปตกแก่ผู้ซื้อตั้งแต่วันที่ได้ออกเอกสารกำกับการขนส่งให้ และเมื่อผู้ขนส่งได้ออกเอกสารกำกับการขนส่งให้ และมีพฤติการณ์แสดงว่าคู่สัญญาประสงค์จะให้ภาระความเสี่ยงตกแก่ผู้ซื้อตั้งแต่วันที่ได้มีการส่งมอบสินค้านั้นแก่ผู้ขนส่ง ก็ให้เป็นไปตามความประสงค์ของคู่สัญญา เว้นแต่ผู้ขายได้รู้หรือควร

²⁴ Article 67 (1) If the contract of sale involves carriage of the goods and the seller is not bound to hand them over at a particular place, the risk passes to the buyer when the goods are handed over to the first carrier for transmission to the buyer in accordance with the contract of sale. If the seller is bound to hand the goods over to a carrier at a particular place, the risk does not pass to the buyer until the goods are handed over to the carrier at that place. The fact that the seller is authorized to retain documents controlling the disposition of the goods does not affect the passage of the risk.

²⁵ Article 67 (2) Nevertheless, the risk does not pass to the buyer until the goods are clearly identified to the contract, whether by markings on the goods, by shipping documents, by notice given to the buyer or otherwise.

จะรู้ถึงความสูญหาย เสียหาย หรือทำลายของสินค้านั้นอยู่แล้วในขณะทำสัญญา และไม่ได้แจ้งแก่ผู้ซื้อ (ที่มา: CISG Article 68)²⁶

มาตรา 34 ในกรณีอื่นนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา 32 และมาตรา 33 ภาระความเสี่ยงย่อมตกเป็นพับแก่ผู้ซื้อเมื่อผู้ซื้อได้รับมอบสินค้า หากผู้ซื้อเป็นฝ่ายผิดที่ไม่รับมอบสินค้าตามกำหนด ก็ให้ภาระความเสี่ยงตกแก่ผู้ซื้อทันทีที่ผู้ขายได้กระทำการอันตนจะพึงต้องทำเพื่อส่งมอบสินค้านั้นทุกประการแล้ว (When the goods are placed at the buyer's disposal) แต่ถ้าผู้ซื้อจะต้องรับมอบสินค้า ณ สถานที่ที่มีใช้สถานประกอบการของผู้ขาย ภาระความเสี่ยงยังไม่ผ่านไปยังผู้ซื้อจนกว่าจะถึงกำหนดส่งมอบและผู้ซื้อได้รู้ถึงการที่ผู้ขายได้กระทำเพื่อส่งมอบสินค้าให้แก่ตน ณ สถานที่นั้นแล้ว (ที่มา: CISG Article 69 (1) (2))²⁷

บทบัญญัติทั้งหมดในเรื่องความเสี่ยงภัยนั้น เป็นการบัญญัติขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับประเพณีทางการค้าระหว่างประเทศที่ให้ความสำคัญกับเรื่องการโอนความเสี่ยงภัย ขณะที่กฎหมายของไทยมิได้มีบทบัญญัติในเรื่องการโอนความเสี่ยงภัยไว้

นอกจากนี้ ยังมีบทบัญญัติที่น่าสนใจคือ มาตรา 6/2 คู่สัญญาอาจตกลงกันไม่นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับทั้งหมดหรือบางส่วน หรือตกลงกันให้ผิดแผกแตกต่างไปจากบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้

²⁶ Article 68 The risk in respect of goods sold in transit passes to the buyer from the time of the conclusion of the contract. However, if the circumstances so indicate, the risk is assumed by the buyer from the time the goods were handed over to the carrier who issued the documents embodying the contract of carriage. Nevertheless, if at the time of the conclusion of the contract of sale the seller knew or ought to have known that the goods had been lost or damaged and did not disclose this to the buyer, the loss or damage is at the risk of the seller.

²⁷ Article 69 (1) In cases not within articles 67 and 68, the risk passes to the buyer when he takes over the goods or, if he does not do so in due time, from the time when the goods are placed at his disposal and he commits a breach of contract by failing to take delivery.

(2) However, if the buyer is bound to take over the goods at a place other than a place of business of the seller, the risk passes when delivery is due and the buyer is aware of the fact that the goods are placed at his disposal at that place.

(3) If the contract relates to goods not then identified, the goods are considered not to be placed at the disposal of the buyer until they are clearly identified to the contract.

ตามมาตรานี้เป็นเรื่องการยอมรับของกฎหมายในความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนา ระหว่างเอกชนด้วยกัน ในเรื่องที่ไม่ขัดกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

ดังนั้นจากการศึกษาสามารถพิจารณาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ INCOTERMS ว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นการ บัญญัติขึ้นโดยการนำบทบัญญัติของ อนุสัญญาว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศมาเป็นแม่แบบในการร่าง เพื่อให้มีมาตรฐานเดียวกับข้อบังคับของประชาคมโลกและสอดคล้องกับทางปฏิบัติของการค้าระหว่างประเทศ เนื่องจากประเทศไทยยังมิได้เป็นภาคีของอนุสัญญาดังกล่าว และได้นำ INCOTERMS ของสภาหอการค้าระหว่างประเทศมาบัญญัติไว้เพื่อ ยอมรับสถานะทางกฎหมายของ INCOTERMS และเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ นั้นสามารถนำมาบังคับกับสัญญา หรือหากกรณีเกิดข้อพิพาทขึ้นสามารถแก้ไข ปัญหาการไม่มีสถานะทางกฎหมายของ INCOTERMS ได้อย่างดี และประเด็นที่น่าสนใจ คือ ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้ทำการศึกษาและยกร่างมานานแล้วแต่ยังไม่ผ่านสภานิติบัญญัติเพื่อ ประกาศใช้เป็นกฎหมายทำให้ปัจจุบันนี้ประเทศไทยก็ยังคงเผชิญอยู่กับระบบกฎหมายและ ตัวบทที่ไม่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศและไม่สามารถที่จะแก้ไข ข้อพิพาทได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่

2.7 วิเคราะห์บทบัญญัติเกี่ยวกับธรรมเนียมปฏิบัติตามกฎหมายอื่น ๆ ของไทย

ในการพิจารณาความมีสถานะทางกฎหมายของ INCOTERMS ตามกฎหมายไทย ในกฎหมายต่าง ๆ ของไทยมิได้มีบทบัญญัติที่ชัดเจนในเรื่องการยอมรับสถานะ แต่จะมีเพียง บทบัญญัติในเรื่องของการยอมรับถึงธรรมเนียมปฏิบัติทางการค้า ซึ่งในการศึกษาเห็นว่าการ ตีความของศาลไทยและนักกฎหมายไทยไม่ได้ยอมรับว่า INCOTERMS นั้นเป็นธรรมเนียม ปฏิบัติทางการค้าแต่อย่างใด แต่ในกฎหมายไทยได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับธรรมเนียมปฏิบัติ ดังนี้

2.7.1 พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545

มาตรา 34 วรรค 4 บัญญัติว่า “การวินิจฉัยชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการต้องเป็นไป ตามข้อสัญญา และหากเป็นข้อพิพาททางการค้าให้คำนึงถึงธรรมเนียมปฏิบัติทางการค้าที่ใช้กับ ธุรกิจนั้นด้วย”

จากบทบัญญัตินี้ชี้ให้เห็นว่า พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการได้ยอมรับธรรมเนียม ปฏิบัติทางการค้า หากข้อพิพาทที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องทาง การค้า แต่ในการตีความนั้นจะสามารถ ตีความถึง INCOTERMS เป็นธรรมเนียมปฏิบัติทางการค้า ได้หรือไม่ เพราะในบทบัญญัติมิได้ กล่าวถึงให้หมายรวมถึง INCOTERMS ด้วยซึ่งก็ยังคงเป็นประเด็นในการศึกษาต่อไป

2.7.2 พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540

มาตรา 10 บัญญัติว่า “ในการวินิจฉัยว่าข้อสัญญาจะมีผลบังคับเพียงใดจึงจะเป็นธรรม และพอสมควรแก่กรณีให้พิเคราะห์ถึงพฤติการณ์ทั้งปวง รวมทั้ง

- (1) ความสุจริต อำนาจต่อรอง ฐานะทางเศรษฐกิจ ความรู้ความเข้าใจ ความสันทัดจัดเจน ความคาถหมาย แนวทางที่เคยปฏิบัติ ทางเลือกอย่างอื่น และทางได้เสียทุกอย่างของ คู่สัญญาตามสภาพที่เป็นจริง
- (2) ปกติประเพณีของสัญญาชนิดนั้น
- (3) เวลาและสถานที่ในการทำสัญญาหรือในการปฏิบัติตามสัญญา
- (4) การรับภาระที่หนักกว่ามากของคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง”

ตามบทบัญญัติดังกล่าว ข้อสัญญาที่ต้องตีความนั้น การบัญญัติในเรื่องของ “แนวทางที่เคยปฏิบัติ” กับ “ปกติประเพณีของสัญญา” จะสามารถหมายรวมถึง INCOTERMS หรือไม่ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวมิได้กล่าวโดยชัดแจ้งแต่อย่างใดดังนั้นจึงเป็นปัญหาการตีความเช่นกัน

2.7.3 ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาแล ะพาณิชย์และวิธีพิจารณาดีทรัพยสินทางปัญญาและพาณิชย์ พ.ศ. ...

มาตรา 6 บัญญัติว่า “ในการตีความบทบัญญัติแห่งกฎหมาย การอุดช่องว่างแห่งกฎหมายและการตีความนิติกรรมสัญญาทางพาณิชย์และการค้าระหว่างประเทศ ให้คำนึงถึงปัจจัยดังต่อไปนี้เป็นหลักในการพิจารณาพิพากษาของศาลด้วย

- (1) มาตรฐานและความเจริญก้าวหน้าในทางการค้าและพาณิชย์
- (2) ประเพณีทางการค้าและแนวทางปฏิบัติทางการค้าในสาขาที่เกี่ยวข้อง
- (3) วิธีปฏิบัติในครั้งก่อน ๆ ระหว่างคู่กรณี ทั้งในการทำธุรกรรม และในการชำระหนี้ และ
- (4) มาตรฐานในทางปฏิบัติของผู้ประกอบการค้าและพาณิชย์ที่สุจริต”

การวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเพื่อชี้ให้เห็นถึงการแก้ไขปัญหาในกรณีของการอุดช่องว่างทางกฎหมายที่ศาลสามารถตีความตามบัญญัติในเรื่องของประเพณีทางการค้าและแนวทางการค้าในสาขาที่เกี่ยวข้องได้กรณีร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับเฉพาะคดีที่ขึ้นสู่ศาลเท่านั้น จึงไม่สามารถนำไปบังคับใช้กับการแปลความสัญญาในคดีทั่ว ๆ ไป

2.7.4 ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่...) พ.ศ. ...

มาตรา 3 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 14/1 ถึงมาตรา 14/7 ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 14/1 บัญญัติว่า “ในการตีความบทบัญญัติแห่งกฎหมาย การอุดช่องว่างแห่งกฎหมาย และการตีความนิติกรรมสัญญา ที่เกี่ยวกับกิจการค้าพาณิชย์จะต้องคำนึงถึงมาตรฐานและความเจริญก้าวหน้าในทางการค้าพาณิชย์ จารีตประเพณีทางพาณิชย์และวิธีปฏิบัติทางการค้าระหว่างคู่กรณี ประกอบด้วย

- (1) มาตรฐานและความเจริญก้าวหน้าในทางการค้าและพาณิชย์
- (2) ประเพณีทางการค้าและแนวทางปฏิบัติทางการค้าในสาขาที่เกี่ยวข้อง
- (3) วิธีปฏิบัติในครั้งก่อน ๆ ระหว่างคู่กรณี ทั้งในการทำธุรกรรม และในการชำระหนี้ และ
- (4) มาตรฐานในทางปฏิบัติของผู้ประกอบการค้าและพาณิชย์ที่สุจริต”

ซึ่งตามบทบัญญัตินี้เป็นกรณีเดียวกับมาตรา 6 ของร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและพาณิชย์และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและพาณิชย์ พ.ศ. ... ต่างกันเพียงมาตรา 6 ของร่างพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและพาณิชย์และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทาง ปัญญาและพาณิชย์ พ.ศ. ... เป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติ ในขณะที่บทบัญญัตินี้เป็นกฎหมายสารบัญญัติ ซึ่งตามความเห็นของผู้ศึกษาควร เพิ่มเติมบท บัญญัติ INCOTERMS รวมเข้าไว้ในด้วยเพื่อเป็นป้องกันการตีความว่าธรรมเนียมปฏิบัติและประเพณีทางการค้านั้นรวมถึง INCOTERMS หรือไม่

ในการนำบทบัญญัติในเรื่องพื้นฐานทางพาณิชย์มาบัญญัติไว้ในกฎหมายจัดตั้งศาลและวิธีพิจารณาโดยให้ศาลนำประเพณีทางการค้าพาณิชย์ (Commercial Custom Usage) และแนวปฏิบัติในวงการค้าหรือระหว่างคู่กรณีด้วยตนเอง (Trade Practice) มาบังคับใช้ควบคู่กับกฎหมายพื้นฐานได้ ถึงแม้ว่าประเพณีและทางปฏิบัตินั้นมีใช้จารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น และในกรณีนั้นจะมีกฎหมายลายลักษณ์อักษรบัญญัติอยู่แล้วก็ตาม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการใช้กฎหมายพาณิชย์ ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าเป็นเรื่องที่สามารถแก้ไขปัญหาดังระบบในการบังคับใช้และกรณีเกิดข้อพิพาทขึ้นสู่ศาล

2.8 แนวคำพิพากษาศาลฎีกาของไทย

ฎีกาที่ 9021/2543 เรื่อง กรรมสิทธิ์ในสินค้า กรณีการซื้อขายสินค้านำเข้าระหว่างประเทศ ที่คู่สัญญาตกลงใช้เงื่อนไขที่กำหนด INCOTERMS 2000 ในการซื้อขาย

คดีนี้โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองในฐานะผู้ขนส่งสินค้าของโจทก์ให้ชดเชยค่าสินค้าที่เสียหายจากการขนส่งของจำเลยทั้งสอง กรณีส่งสินค้าให้ผู้ซื้อในต่างประเทศที่ในสัญญาระบุรูปแบบการซื้อขายตามกำหนดภายใต้ C&F ของ INCOTERMS จำเลยให้การว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง เนื่องจากกรรมสิทธิ์ในสินค้าตามฟ้องตกเป็นของผู้ซื้อซึ่งอยู่ในต่างประเทศและข้อต่อสู้และข้อกฎหมายต่าง ๆ อีกหลายประเด็น ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางพิพากษาให้จำเลยทั้งสองชดเชยค่าเสียหายให้โจทก์ ต่อมาทั้งโจทก์และจำเลยทั้งสอง อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา ในอุทธรณ์ของจำเลยที่ 1 อ้างว่า การซื้อขายตามฟ้องเป็นการซื้อขายที่ระบุราคาสินค้ารวมทั้งค่าระวาง หรือ C&F ตามเงื่อนไขของ INCOTERMS กรณีนี้ กรรมสิทธิ์ในสินค้าได้ถูกโอนจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อเมื่อได้มีการนำสินค้าข้ามพรมแดนเรือบรรทุกสินค้าแล้ว

กรรมสิทธิ์ในตัวสินค้าที่ซื้อขายกันนั้นเป็นเรื่องที่คู่สัญญาได้ตกลงกันไว้ แยกต่างหากจากการโอนความเสี่ยงภัยตามที่เงื่อนไข INCOTERMS กำหนด แต่หากว่าคู่สัญญาซื้อขายสินค้านำเข้าระหว่างประเทศมิได้ตกลงกันโดยชัดแจ้งในเรื่องการโอนกรรมสิทธิ์ในตัวสินค้าจะสามารถบังคับและกำหนดได้โดย กฎหมายที่คู่สัญญาตกลงให้นำมาใช้บังคับกับสัญญาซื้อขาย หากกฎหมายที่ใช้บังคับกับสัญญา คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย กรณีดังกล่าวนี้ กรรมสิทธิ์ในสินค้านำเข้าโอนจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อเมื่อได้ทำสัญญาซื้อขายตามกฎหมายแล้ว ตามมาตรา 458 แต่หากมีเงื่อนไข หรือเงื่อนไขเวลาบังคับอยู่ ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเวลานั้นแล้ว ตามมาตรา 459

ดังนั้น การที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยกำหนดในเรื่องการโอนกรรมสิทธิ์ไว้เมื่อคู่สัญญาได้ตกลงกันโดยชัดแจ้ง ต้องบังคับตามกฎหมายดังกล่าว ประเด็นที่น่าสนใจคือ ตามข้อเท็จจริงกรณีพิพาทนั้น การอ้างถึงเรื่อง การโอนความเสี่ยงภัยตามที่ INCOTERMS กำหนดในรูปแบบการซื้อขายในเทอม C&F กรณีดังกล่าวกำหนดว่า การโอนความเสี่ยงภัยในตัวสินค้าจะโอนจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อเมื่อ มีการนำสินค้าข้ามพรมแดนเรือที่ทำการบรรทุกสินค้าแล้ว ไม่มีกำหนดเกี่ยวกับเรื่องกรรมสิทธิ์ไว้ และการกล่าวอ้างของจำเลยที่ 1 ที่อุทธรณ์ว่ากรรมสิทธิ์ในตัวสินค้าโอนจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อเมื่อได้มีการนำสินค้าข้ามพรมแดนเรือที่ทำการบรรทุกสินค้า จึงไม่สอดคล้องกับหลักการของ INCOTERMS แต่อย่างใด

หากได้ศึกษาวิเคราะห์ฎีกานี้โดยละเอียดแล้ว เห็นได้ว่าศาลฎีกาไม่ได้วินิจฉัยประเด็นที่จำเลยที่ 1 อุทธรณ์มาแต่อย่างใด ดังนั้น ในปัจจุบันจึงยังไม่มีแนวคำพิพากษาศาลฎีกาวางหลักไว้ในเรื่องระหว่างกรรมสิทธิ์และความเสี่ยงภัยในกรณีที่มีการซื้อขายสินค้านำเข้าระหว่างประเทศโดย

การระบุให้ใช้ INCOTERMS มาบังคับกับสัญญา เพราะว่า INCOTERMS ได้วางหลักเกณฑ์เฉพาะแต่ เรื่องความเสี่ยงภัยเท่านั้น มิได้วางหลักในเรื่องกรรมสิทธิ์ในสินค้าแต่อย่างใด

2.9 กรณีศึกษาของต่างประเทศ

เพื่อประโยชน์ในการพิจารณา ผู้ศึกษาได้ศึกษาการนำ INCOTERMS มาใช้บังคับ ในศาลสหรัฐอเมริกา มาศึกษาเปรียบเทียบ ดังนี้

กรณีที่ 1. United States 26 March 2002 Federal District Court [New York] (St. Paul Guardian Insurance Company et al. v. Neuromed Medical Systems & Support et al.) In a contract governed by the CISG, the use of the term 'CIF' without specific reference to the INCOTERMS [was held to be] sufficient to validly incorporate the term 'CIF' as defined by the INCOTERMS into the contract. The parties concede that pursuant to German law, the U.N. Convention on Contracts for the International Sale of Goods ("CISG") governs this transaction because (1) both the U.S. and Germany are Contracting States to that Convention, and (2) neither party chose, by express provision in the contract, to opt out of the application of the CISG.²⁸

โจทก์เป็นบริษัทในสหรัฐอเมริกา สั่งซื้อสินค้าเครื่องตรวจเช็ค โทรศัพท์เคลื่อนที่กับคู่ขาย เป็นบริษัทในเยอรมัน ตกลงกันซื้อขายภายใต้เงื่อนไขในเทอม CIF (New York) โดยมีเงื่อนไขระบุว่าการกรรมสิทธิ์ในสินค้ายังไม่โอนไปยังผู้ซื้อจนกว่าจะมีการชำระราคา ต่อมา สินค้าเสียหาย โจทก์ อ้างว่าการกรรมสิทธิ์ยังไม่เป็นของตน ความเสียหายตนจึงไม่ต้องรับผิดชอบ และอ้างว่ากฎหมายที่จะนำมาบังคับใช้ต้องใช้กฎหมายเยอรมัน

ศาลสหรัฐ(นิวยอร์ก)ตัดสินว่าการตีความเรื่องกฎหมายที่จะใช้บังคับนั้น ประเทศเยอรมันได้เข้าเป็นภาคีสมาชิกในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ และประเทศสหรัฐก็เป็นสมาชิยอมรับอนุสัญญาดังกล่าวด้วย จึงสามารถใช้กฎหมายของสหรัฐอเมริกาดำเนินคดีได้

ส่วนกรณีของเรื่องกรรมสิทธิ์กับเรื่องการโอนความเสี่ยงภัยเป็นกรณีแตกต่างกัน ซึ่ง เมื่อคู่ขายได้ส่งสินค้าข้ามพรมแดนเรียบร้อยแล้ว ความเสี่ยงภัยโอนสู่ผู้ซื้อตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ใน INCOTERMS เมื่อเกิดความเสียหาย ผู้ซื้อต้องเป็นผู้รับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น ผู้ซื้อต้องชำระเงินให้จำเลยคู่ขาย แม้ว่าในสัญญาจะไม่ระบุว่าเป็นเทอม CIF เป็นเงื่อนไข ของ INCOTERMS ก็ตามก็เป็นการเพียงพอแล้วที่จะนำ INCOTERMS มาใช้บังคับได้ในสัญญา

²⁸ <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/980406u1.html>

กรณีดังกล่าวเห็นได้ว่าศาลเยอรมันยอมรับอนุสัญญาเป็นกฎหมายสามารถนำมาตัดสินข้อพิพาทได้ ดังนั้นศาลสหรัฐอเมริกาสามารถนำอนุสัญญานี้มาตัดสินได้

กรณีที่ 2. Court : U.S. District Court, Southern District, Texas, Houston Division , Parties : China North Chemical Industries Corporation v. Beston Chemical Corporation²⁹

จำเลยสั่งซื้อวัตถุดิบจากโจทก์ในนาม CIF และบังคับสัญญานี้ภายใต้อนุสัญญาการค้าขายสินค้าระหว่างประเทศและโจทก์จ้างคนภายนอกให้เป็นผู้ขนส่ง ระหว่างที่ทำการตกลงสั่งซื้อกันจำเลยก็ได้มีการติดต่อกันทางโทรศัพท์และอีเมลล์ให้ดูแลและให้ใช้วิธีการจัดระเบียบตามที่จำเลยติดต่อมา โจทก์ได้ทำการจ้างผู้ขนส่งและผู้ขนส่งได้ทำการจ้างเรืออีกทอดหนึ่งในการจัดส่งสินค้า เมื่อโจทก์ได้ทำการส่งสินค้าให้ผู้ขนส่งแล้ว เนื่องจากเรือมีขนาดเล็กเมื่อถูกคลื่นซัดทำให้สินค้าเสียหาย จำเลยไม่ยอมจ่ายเงินค่าสินค้า อ้างว่าโจทก์ไม่ทำตามหน้าที่ตนเอง มีการติดต่อผ่านทางโทรศัพท์และอีเมลล์ โจทก์ต่อสู้ว่า เมื่อมีการตกลงตามนาม CIF ความรับผิดชอบความเสี่ยงภัยโอนเมื่อส่งสินค้าข้ามพรมแดนเรือ ศาลสหรัฐ (รัฐเท็กซัส) ตัดสินว่าจำเลย ต้องจ่าย เงินค่าสินค้าแก่โจทก์เพราะความเสี่ยงภัยตามที่ตกลงใช้ในสัญญานาม CIF โอนจากผู้ขายสู่ผู้ซื้อเมื่อผู้ขายนำสินค้านั้นส่งให้ผู้ขนส่งเมื่อสินค้าข้ามพรมแดนเรือ ส่วนกรณีของการติดต่อกันเป็นการติดต่อเพื่อป้องกันความเสียหาย ไม่ใช่ข้อผูกพันแต่อย่างใดเท่านี้ และผู้ขายถึงแม้ว่าจะยอมรับการติดต่อทางโทรศัพท์และอีเมลล์ก็ไม่มีหน้าที่ที่จะต้องเป็นไปตามที่ผู้ซื้อต้องการและไม่สามารถเปลี่ยนเงื่อนไขใน INCOTERMS และไม่มีหน้าที่เป็นผู้ประกันภัยเรือแต่อย่างใด ดังนั้นเมื่อผู้ขายทำหน้าที่ของตนหมดแล้ว ก็ถือว่าหลุดพ้นไม่เป็นกรณีผิดสัญญาแต่อย่างใด

กรณีที่ 3. Court : US Court of Appeals for the Fifth Circuit , Parties : BP Oil International and BP Exploration & Oil Inc v. Empresa Estatal Petroleos de Ecuador (PetroEcuador et al.)³⁰

จำเลยได้สั่งซื้อน้ำมันจากโจทก์ โดยตกลงกันในนาม CFR โดยตกลงกันว่าจะต้องพิสูจน์ค่าความบริสุทธิ์ของน้ำมันตรงจุดที่ส่งคือที่บริษัทโจทก์และต้องทดสอบอีกครั้งหลังจากที่มาถึงจุดสุดท้ายของจำเลย ความปรากฏว่าจากการทดสอบครั้งแรกพบว่ามีค่าความบริสุทธิ์ของน้ำมันตามที่ได้ตกลงกันแต่เมื่อได้ส่งน้ำมันมาถึงปลายทางได้ ทำการทดสอบอีกครั้งหนึ่งพบว่าน้ำมันนั้นปนเปื้อน จำเลยจึงไม่ยอมจ่ายค่าสินค้า โจทก์ฟ้องเรียกค่าสินค้า จำเลยอ้างว่าตามกฎหมายของเอกวาดอร์ต้องทำการทดสอบค่าความบริสุทธิ์ที่ปลายทาง คือ ณ ที่ทำการของ

²⁹ www.cisg.law.pace.edu/cases/060207u1.html - 35k

³⁰ www.unilex.info/case.cfm?pid=1&do=case&id=924&step=FullText - 19k –

จำเลยเมื่อทดสอบแล้วพบว่าปนเปื้อนสัญญา ก็ไม่สามารถบรรลุความประสงค์ได้ เพราะไม่เป็นไปตามข้อตกลง

ศาลสหรัฐตัดสินว่า จำเลยไม่ต้องจ่ายค่าสินค้าตามกฎหมายประเทศเอกวาดอร์ ต่อมา โจทก์อุทธรณ์ เรื่องกฎหมายที่จะนำมาใช้ตัดสินคือ ต้องใช้สัญญาว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ ไม่ใช่ กฎหมายของเอกวาดอร์ มาใช้บังคับ เพราะอนุสัญญาดังกล่าวก็เป็นกฎหมายของเอกวาดอร์ทันทีที่การซื้อขายในลักษณะข้ามชาติอนุสัญญาจะมีผลใช้ทันทีเพราะได้ลงนามเป็นภาคีแล้ว และศาล อุทธรณ์ตัดสินว่าการที่ได้ทดสอบว่าน้ำมันไม่ปนเปื้อนแล้วทำให้สามารถตกลงกันแล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่คู่สัญญายอมรับ และเมื่อในสัญญาตกลงกันมา ภายใต้เงื่อนไขของ CFR ในกรณีความเสี่ยงภัยโอนจากผู้ขายไปยัง ผู้ซื้อแล้วเมื่อสินค้าข้ามพินกราบเรือ ดังนั้นการที่ได้ทดสอบว่าเป็นสินค้าตามที่ตกลงกัน ความเสี่ยงภัยโอนไปยังผู้ซื้อแล้ว ไม่จำเป็นต้องทดสอบน้ำมันที่เอกวาดอร์อีกและผู้ขายไม่มีหน้าที่ในการป้องกันการปนเปื้อนของสินค้าหลังจากที่มีการทดสอบเรียบร้อยแล้ว

2.10 สถานะของ INCOTERMS ตามกฎหมายไทย

ในการศึกษาวิเคราะห์ถึงตัวเนื้อหาทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับ INCOTERMS ทำให้เข้าใจว่า จุดมุ่งหมายของ INCOTERMS คือ การแก้ไขปัญหาความเข้าใจคลาดเคลื่อนของบรรดาพ่อค้า ที่ทำการค้าระหว่างประเทศให้มีความเข้าใจที่ตรงกัน โดยการกำหนดตัวอักษรและกำหนดสิทธิ และหน้าที่ทั้งของผู้ซื้อและผู้ขายว่าตนนั้นมีหน้าที่อย่างไรบ้างในการปฏิบัติตามสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ ซึ่ง INCOTERMS ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจน แต่ทั้งนี้ผู้ซื้อและผู้ขายยังสามารถกำหนดสิทธิหน้าที่ของตนให้แตกต่างจากข้อกำหนดของ INCOTERMS ในคำเฉพาะต่าง ๆ ได้เช่นกัน จนถึงปัจจุบัน INCOTERMS ได้มีการพัฒนาและใช้กันอย่างแพร่หลายมา ยาวนานหลายต่อหลายทศวรรษ ทำให้เป็นที่แน่ใจได้ว่า INCOTERMS มีบทบาทสำคัญสำหรับการค้าระหว่างประเทศ อันถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศ

จากการศึกษาสามารถวิเคราะห์ได้ว่า เมื่อการบังคับใช้ INCOTERMS อย่างแพร่หลาย และได้รับการยอมรับจากนานาประเทศมากมายให้สามารถนำมาใช้บังคับกับสัญญาได้นั้น และที่สำคัญการบังคับใช้ INCOTERMS มาอย่างยาวนานและได้มีวิวัฒนาการมาจนถึง INCOTERMS 2000 อันเป็นการแก้ไขให้มีความสอดคล้องและตรงกับความต้องการของบรรดาพ่อค้าระหว่างประเทศมากที่สุด ทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า INCOTERMS นั้นมีบทบาทอย่างมากกับการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งในบางประเทศได้ยอมรับเอา INCOTERMS สามารถใช้บังคับได้เป็นกฎหมายภายใน และในบางประเทศได้ยอมรับว่า INCOTERMS เป็นประเพณีปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศ

การวิเคราะห์การมีสภาพบังคับของ INCOTERMS ตามกฎหมายไทย เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบถึง สิทธิหน้าที่ สภาพของตัว INCOTERMS แล้ว เห็นได้ชัดเจนว่า สถานะทางกฎหมายของ INCOTERMS ตามกฎหมายไทยนั้น เป็นแต่เพียง ความตกลงที่ระบุในสัญญาและสามารถใช้บังคับกับสัญญาดังกล่าวได้ นั่นคือ การตกลงกันระหว่างคู่สัญญาดังกล่าวนั้นย่อมมีผลผูกพันระหว่างคู่สัญญาด้วยกันเองเท่านั้น³¹ และคู่สัญญาจะต้องปฏิบัติตามข้อตกลงที่ผูกพันนั้นอย่างเคร่งครัด คู่สัญญาฝ่ายใดจะอ้างว่า ตนไม่รู้ถึงเรื่องข้อบังคับนั้นๆ ไม่ได้ เมื่อได้พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วเห็นว่า INCOTERMS เป็นเรื่องของ ธรรมเนียมปฏิบัติ ซึ่งมีใช้กฎหมายภายใน หรือกฎหมายระหว่างประเทศ เพราะ แม้ว่า การเกิดขึ้นของ INCOTERMS จะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในเรื่องการค้าระหว่างประเทศ และได้มีการตกลงกันกำหนด รูปแบบโดยสภาหอการค้าระหว่างประเทศ แต่เนื่องจากสภาหอการค้าระหว่างประเทศเป็นเพียงองค์กรเอกชน ที่มีลักษณะระหว่างประเทศโดยมีสมาชิกเข้าร่วมเป็นสมาชิกเท่านั้น อีกทั้งไม่เป็นจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น และไม่ใชจารีตประเพณีระหว่างประเทศด้วย ดังนั้น สถานะทางกฎหมายไทยของ INCOTERMS จึงไม่มีสภาพบังคับ ไม่มีความเป็นกฎหมายในตัวเอง ซึ่งในทางปฏิบัติ INCOTERMS เป็นเพียงรูปแบบข้อตกลงของผู้ซื้อผู้ขายในเรื่องเฉพาะการส่งมอบสินค้า และการรับมอบสินค้านั้นระหว่างประเทศเท่านั้น และที่สำคัญ INCOTERMS ไม่ได้กำหนดสิทธิหน้าที่โดยทั้งหมดของสัญญาซื้อขายอย่างครอบคลุมไม่ เป็นแต่เพียงส่วนหนึ่งที่มักมีปัญหาในทางปฏิบัติและแก้ไขให้เข้าใจตรงกันเท่านั้น

เมื่อคู่สัญญาตกลงกันในเรื่องของการบังคับ INCOTERMS ในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศแล้ว ความมีผลของ INCOTERMS ย่อมต้องเกิดจากการที่คู่ สัญญายอมรับและกำหนดให้สัญญาใช้บังคับตาม INCOTERMS เป็นแต่เพียงเจตนาที่ตรงกันของคู่สัญญา มิใช่เป็นโดยผลของ INCOTERMS ในฐานะที่เป็นกฎหมายที่สามารถบังคับคู่สัญญาโดยอัตโนมัติไม่ ดังนั้นเมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้น กฎหมายของประเทศที่ไม่มีกำหนดสถานะของ INCOTERMS ให้มีสถานะเป็นกฎหมาย จึงไม่สามารถนำ INCOTERMS มาบังคับกับข้อพิพาทนั้น โดยไม่มีกฎหมายบัญญัติอำนาจ ไว้ ดังเช่น กฎหมายของประเทศไทย ไม่มีการบัญญัติรับรองรับความมีสถานะทางกฎหมายของ INCOTERMS ไว้ เพียงแต่ยอมรับไว้เป็นแต่เพียงข้อตกลงของคู่สัญญาที่ได้วิเคราะห์แล้วข้างต้นเท่านั้น เมื่อเกิดประเด็นปัญหาพิพาทที่เกี่ยวข้องกับ สัญญาซื้อขายสินค้านั้นระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง INCOTERMS จึงมีข้อพิจารณาว่าศาลไทยจะพิจารณาข้อพิพาทนั้นอย่างไร เนื่องจากประเทศไทยปัจจุบันยังไม่มียกเว้นบัญญัติยอมรับสถานะ INCOTERMS ให้สามารถมีสภาพบังคับเป็น กฎหมายและไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับกฎหมายการค้าระหว่างประเทศโดยตรง และนั่นคือประเด็นปัญหาที่ผู้ศึกษาต้องการจะชี้ให้เห็นว่า

³¹ จรัญ ภักดีธนากุล, สถานะและสภาพบังคับของ INCOTERMS ในกฎหมายไทย, บทบันทึก :วารสารฟรี, (2546), หน้า 50.

ปัญหาของความมีสถานะตามกฎหมายไทยของ INCOTERMS ก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ เมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้นสู่ศาลไทย

2.11 ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ

กรณีจากการศึกษากฎหมายของป ระเทศต่าง ๆ ในการยอมรับสถานะของ INCOTERMS ซึ่งในบางประเทศได้ยอมรับเอา INCOTERMS สามารถบังคับใช้เป็นกฎเกณฑ์ที่สามารถบังคับได้ตามกฎหมาย แต่บางประเทศยอมรับ INCOTERMS เป็นแต่เพียงธรรมเนียมปฏิบัติทางการค้าเท่านั้น³²

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ (Convention on Contracts for the International Sale of Goods (Vienna, 1980) หรือเรียกว่า CISG) เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมกันหาทางออก เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการซื้อขายของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันทำให้เกิดความไม่แน่นอนทางกฎหมาย อันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการค้าระหว่างประเทศ³³ เพื่อเป็นการบัญญัติกฎหมายเป็นเอกภาพทั่วโลกจึงได้ยกร่างอนุสัญญานี้ขึ้นและได้รับการยอมรับจากนานาประเทศทั่วโลก อันเป็นการแก้ไขปัญหอุปสรรคของกฎหมายที่จะใช้กับนิติกรรมที่มีความเป็นระหว่างประเทศ ซึ่งใน อนุสัญญากรุงเวียนนาได้ให้ความเป็นอิสระต่อการทำสัญญาระหว่างคู่สัญญา โดยการทำสัญญาจะไม่ใช้บทบัญญัติทั้งหมดหรือบางส่วนแก่สัญญาก็ได้หรือทำการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดตามที่คู่สัญญาตกลงใจกันก็ได้ ซึ่งบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับ INCOTERMS ก็คือบทบัญญัติในเรื่องของหน้าที่ของผู้ขายที่ต้องดำเนินการส่งมอบสินค้าและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสินค้ารวมทั้งโอนความเสี่ยงภัยในสินค้าตามที่กำหนดไว้ในสัญญาและอนุสัญญานี้ ทั้งนี้เนื่องจากทางปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศคู่สัญญามักตกลงกันให้นำ INCOTERMS ซึ่งเป็นข้อสัญญามาตรฐาน มาใช้เป็นส่วนหนึ่งของสัญญาในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และขอบเขตการรับผิดชอบในการส่งมอบสินค้าของผู้ขาย ข้อตกลงในรูปแบบต่าง ๆ INCOTERMS ก็จะกำหนดหน้าที่ในการดำเนินการกับสินค้าไว้แตกต่างกันในแต่ละรูปแบบ ดังนั้นหน้าที่ของผู้ขายที่ต้องพิจารณาบทบัญญัติในอนุสัญญานี้แล้วยังต้องพิจารณาข้อตกลงใน INCOTERMS ซึ่งเป็นข้อกำหนดในสัญญาด้วย

ในเรื่องของการตีความสัญญาและธรรมเนียมปฏิบัติ อนุสัญญากรุงเวียนนาได้กำหนดวิธีการตีความถ้อยคำและการกระทำของคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไว้ว่าต้องตีความตามบริบทในสัญญาหรือการปฏิบัติตามสัญญา นอกจากนี้อาจตีความได้จากธรรมเนียมปฏิบัติที่คู่สัญญาตกลง

³² Schmitt Hoff's Export Trade, (Ninth Edition 1990), page 7.

³³ สุทธิพล ทวีชัยการ, ข้อสังเกตเกี่ยวกับปัญหาเรื่องสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ, วารสารพี (2539).

กันไว้ ทางปฏิบัติที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายได้ปฏิบัติต่อกันมาและธรรมเนียมปฏิบัติที่คู่สัญญาควรรู้หรือควรจะรู้ รวมทั้งธรรมเนียมปฏิบัติที่มีการยอมรับอย่างแพร่หลาย และมีการปฏิบัติกันระหว่างคู่สัญญาในส่วนที่เกี่ยวกับการค้าเฉพาะทาง

การบัญญัติเช่นนี้ทำให้การตีความตามกฎหมายต่างประเทศ เป็นไปในทางที่ยอมรับ INCOTERMS ในการมีผลใช้บังคับในสัญญาโดยปริยายเพราะเนื่องจากการที่การค้าระหว่างประเทศที่ส่วนใหญ่ให้การยอมรับและปฏิบัติตามข้อกำหนดสิทธิและหน้าที่ของ INCOTERMS ทำให้ในต่างประเทศ มีแนวโน้มที่จะยอมรับในความเป็นธรรมเนียมปฏิบัติทางการค้าเฉพาะทาง และไม่มีปัญหาของการตีความและการบังคับใช้เลย

2.12 ศึกษากฎหมายการซื้อขายสินค้าของประเทศอังกฤษ Sales of Goods Act 1979.

ในประเทศอังกฤษไม่ได้ยอมรับถึงความเป็นสถานะบังคับได้หรือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติทางการค้าแต่อย่างใด แต่หากว่าเกิดข้อพิพาทขึ้นสู่ศาลโดยที่คู่สัญญาไม่ได้ระบุโดยชัดแจ้งในการอ้างให้ใช้ INCOTERMS มาบังคับกับสัญญาดังกล่าว ศาลอังกฤษก็จะดำเนินการวินิจฉัยตัดสินคดีโดยการนำคำเฉพาะทางการค้ารูปแบบอื่นมาบังคับใช้และตัดสินคดี โดยตีความเป็นข้อสัญญาโดยปริยาย (implied term) แม้ว่าคำเฉพาะดังกล่าวนั้นอาจจะมีการกำหนดแตกต่างจาก INCOTERMS ก็ได้

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่ง คือ ประเทศอังกฤษไม่ได้เข้าร่วมลงนามเป็นภาคีสมาชิกในอนุสัญญากรุงเวียนนา เนื่องจากอังกฤษเห็นว่ากฎหมายการซื้อขายสินค้าของตนเองนั้นเหมาะสมและครอบคลุมอยู่แล้ว³⁴ แต่ในปัจจุบันประเทศอังกฤษได้เปลี่ยนท่าทีในการวิเคราะห์ถึงตัวบทบัญญัติของอนุสัญญากรุงเวียนนาโดยการศึกษาวิจัยเพราะอาจจะเป็นไปได้ในอนาคตที่ประเทศอังกฤษจะเข้าร่วมลงนามเป็นภาคีเพราะในประเทศอังกฤษได้มีหน่วยงานและผู้มีบทบาทหรือมีส่วนเกี่ยวข้อง กับการซื้อขายสินค้านั้นระหว่างประเทศหลายฝ่ายแสดงความคิดเห็นในเชิงสนับสนุนให้ประเทศอังกฤษเข้าร่วมเป็นภาคีของอนุสัญญากรุงเวียนนาและให้มีการออกกฎหมายเพื่ออนุวัติการอนุสัญญาดังกล่าว โดยอ้างว่าการเข้าร่วมเป็นภาคีในอนุสัญญากรุงเวียนนาของประเทศอังกฤษ จะทำให้นักธุรกิจและพ่อค้าชาวอังกฤษสามารถใช้ประโยชน์จากกฎหมายที่มีความเป็นกลางและเป็นมาตรฐานเดียวกันกับนานาประเทศ ซึ่งอนุสัญญาดังกล่าวเหมาะสมกับการซื้อขายสินค้านั้นระหว่างประเทศ เนื่องจากการร่างนั้นเพื่อนำมาบังคับใช้กับ

³⁴ พงษ์ศักดิ์ ยอดมณี, การศึกษาวิจัยกฎหมายว่าด้วยการซื้อขายสินค้านั้นระหว่างประเทศของประเทศอังกฤษ , ตามโครงการศึกษาวิจัย เรื่อง กฎหมายว่าด้วยการซื้อขายสินค้านั้นระหว่างประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา: กรกฎาคม, 2547).

การซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศโดยเฉพาะ เพราะอนุสัญญากรุงเวียนนาได้รับการยอมรับและหลายประเทศที่เป็นคู่ค้ากับประเทศอังกฤษได้เข้าร่วมเป็นภาคีแล้วทำให้อังกฤษถูกมองว่าเป็นประเทศที่โดดเด่นทางการค้าระหว่างประเทศและหากมีข้อพิพาทเกิดขึ้นประเทศอังกฤษอาจต้องดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญากรุงเวียนนา นั้นเพราะหลายประเทศมิได้ตั้งข้อสงวนในการใช้ออนุสัญญากรุงเวียนนอันเป็นผลให้ข้อพิพาทต่าง ๆ ตกอยู่ภายใต้อนุสัญญากรุงเวียนนา

2.13 ศึกษากฎหมายซื้อขายสินค้าของประเทศออสเตรเลีย

จากการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมการซื้อขายสินค้าในประเทศออสเตรเลีย ประกอบด้วยกฎหมาย 3 ส่วน³⁵ ที่สำคัญ ดังนี้

1. กฎหมายซื้อขายสินค้า (Principal Legislation) ได้ถูกนำมาบัญญัติไว้ในกฎหมายของรัฐต่าง ๆ ของประเทศออสเตรเลียและเทอริทอรี (Australian States and the Principal Territories) ซึ่งกฎหมายดังกล่าว ได้บัญญัติไว้ในลักษณะกฎหมายที่มีรูปแบบเดียวกัน (Uniform Legislation) โดยรับเอาแบบอย่างมาจากกฎหมายซื้อขายของประเทศอังกฤษ แม้ว่าต่อมาได้มีการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวบ้างในบางรัฐ แต่ลักษณะสำคัญของกฎหมายก็ยังคงรูปแบบเดียวกันอยู่ กฎหมายซื้อขายนี้ใช้บังคับกับสัญญาซื้อขายสินค้าทั้งในเชิงพาณิชย์และการซื้อขายสินค้าเพื่อบริโภค อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวก็ถูกจำกัดลงโดยเหตุผลบางประการ เช่น ข้อจำกัดการบังคับใช้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับดูแลการประกอบธุรกิจในประเทศออสเตรเลีย เช่น กฎหมายการแข่งขันทางการค้า ค .ศ. 1974 (Trade Practices Act 1974) หรือข้อจำกัดที่มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองประชาชนในการบริโภคสินค้า เช่น กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น
2. กฎหมายอื่น ๆ ที่ควบคุมหรือมีผลกระทบต่อธุรกรรมซื้อขายสินค้า
3. หลักกฎหมายสัญญาและกรรมสิทธิ์ในสังหาริมทรัพย์ของคอมมอนลอว์ (The Common Law of Contract and Personal Property)

สำหรับธุรกรรมซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ กฎหมายที่นำมาบังคับใช้แทนที่กฎหมายซื้อขายสินค้าซึ่งกฎหมายภายใน คือ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ (United Nations Convention on Contract for the International Sale of Goods 1980 : CISG หรือ อนุสัญญากรุงเวียนนา) ซึ่งประเทศออสเตรเลียได้เข้าร่วมลงนาม

³⁵ จันทิมา จัฒนางกูร , วิจัยกฎหมายว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศของออสเตรเลีย .(สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา: มกราคม, 2548).

เป็นสมาชิก และได้กำหนดรูปแบบของสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ มาบัญญัติเป็นกฎหมายบังคับใช้ในประเทศต่าง ๆ ทั้ง 7 รัฐและเทอริทอรี ซึ่งเรียกว่า Sale of Goods (Vienna Convention) Act 1986 โดยมุ่งหมายให้สอดคล้องกันกับกฎหมายซื้อขายภายในของประเทศ ซึ่งบทบัญญัติต่าง ๆ ในกฎหมายได้กำหนดเป็นรูปแบบเดียวกัน เช่น (QLD) Sale of Goods (Vienna Convention) Act 1986 ของรัฐควีนแลนด์

บทบัญญัติที่สำคัญ จากเหตุผลที่ว่า พื้นที่ที่มีข้อเท็จจริงปรากฏว่าการซื้อขายสินค้าเป็นการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศแล้ว อนุสัญญากรุงเวียนนาจะมีผลบังคับทันที อย่างไรก็ดี การแสดงเจตนาตามข้อ 6 ของอนุสัญญาไม่ได้มีผลบังคับโดยอัตโนมัติ หรือข้อตกลงที่คู่สัญญาตกลงกันอาจจะไม่ถูกนำมาใช้บังคับก็ได้ หากศาลของประเทศออสเตรเลียเห็นว่า เหตุผลที่ตกลงกันของคู่สัญญาเป็นเรื่องที่ขัดต่อหลักความสงบเรียบร้อย ดังนั้น การตกลงยกเว้นข้อบัญญัติในอนุสัญญาบางส่วนหรือเปลี่ยนแปลงผลของบทบัญญัติใด ๆ ตามข้อ 6 ได้กำหนดให้คู่สัญญาสามารถทำได้ นอกจากนี้ความตกลงของคู่สัญญายังได้ถูกจำกัดโดยข้อ 7 ที่ว่า การตีความอนุสัญญาต้องคำนึงถึงหลักความสุจริตในการปฏิบัติต่อกันในทางการค้าระหว่างประเทศด้วย³⁶

จากการศึกษากฎหมายซื้อขายของประเทศออสเตรเลียกำหนดว่า ผู้ขายมีหน้าที่ส่งมอบสินค้าให้ผู้ซื้อและผู้ซื้อมีหน้าที่รับมอบสินค้าและชำระค่าสินค้า อันเป็นหน้าที่คู่สัญญาต้องปฏิบัติต่อกัน (Concurrent Conditions) หน้าที่ในการปฏิบัติการชำระหนี้ของคู่สัญญาตกอยู่ภายใต้หลักความรับผิดชอบโดยเด็ดขาด โดยไม่คำนึงว่าผู้ซื้อหรือผู้ขายจะได้ใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติการชำระหนี้ของฝ่ายตนหรือไม่ ซึ่งหลักนี้เป็นหลักในอนุสัญญากรุงเวียนนาในเรื่องความรับผิดชอบของผู้ขายในการส่งมอบสินค้าไม่ตรงตามสัญญา และหากเกิดสัญญาขึ้นแล้วคู่สัญญาอาจตกลงกันให้ใช้ INCOTERMS ในการกำหนดสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบของคู่สัญญาก็ได้ ในกฎหมายของรัฐควีนแลนด์

2.14 ศึกษากฎหมายซื้อขายสินค้าของประเทศสหรัฐอเมริกา

จากการศึกษาทำให้สามารถสรุปได้ว่า ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งประกอบด้วยมลรัฐทั้งหมด 50 มลรัฐ ได้อยอมรับเอาอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศซึ่งสหรัฐอเมริกาได้เข้าร่วมเป็นภาคีมาอนุวัติการกฎหมายของแต่ละมลรัฐ อีกทั้งในกรณีหากเกิดข้อพิพาทขึ้น ศาลก็จะดำเนินการตัดสินโดยการนำ อนุสัญญาดังกล่าวมาพิจารณาประกอบการวินิจฉัยคดี และเป็นที่น่าสังเกตในตัวอย่างกรณีศึกษาในเรื่องที่ 1 ซึ่งเป็นปัญหา

³⁶ <http://www.mucdoch.edu.au/elaw/issues/v6n3/zeller63nf.html,p.5>

เดียวกันกับการศึกษาของผู้ศึกษาในการโต้แย้งว่าหากเป็นการเพียงแต่ระบุถึงเทอมที่จะนำมา บังคับเป็นเงื่อนไขในสัญญาโดยมิได้ระบุว่าเทอมดังกล่าวเป็นเทอมที่ มาจาก INCOTERMS แต่ ศาลได้วิเคราะห์และให้เหตุผลว่า กรณีแม้จะไม่ระบุถึงเทอมว่าเป็นของ INCOTERMS ก็ตามแต่ เนื่องจาก INCOTERMS เป็นแนวปฏิบัติที่เป็นที่ยอมรับในทางการค้าที่เป็นที่รับรู้โดยทั่วไปอยู่ แล้ว และการที่กล่าวถึงธรรมเนียมปฏิบัติทางการค้าตามอนุสัญญาข้อที่ 9 นั้นบ่งเกิดก็มาจากการกำหนดเงื่อนไขใน INCOTERMS นั้นเอง ซึ่งเมื่อยอมรับเอาอนุสัญญาเป็นกฎหมายที่บังคับใช้ กับสัญญา ดังนั้นการระบุเทอม CIF ในสัญญาก็เป็นการยอมรับเอา INCOTERMS ด้วย ดังนั้น การตกลงในเทอมดังกล่าวแม้ที่มิได้ระบุถึง INCOTERMS ก็เป็นการเพียงพอแล้วว่า เทอมนั้น มีความหมายมาจาก INCOTERMS

ในการศึกษากรณีกฎหมายภายในของสหรัฐอเมริกาซึ่งได้อนุมัติการตามอนุสัญญา สหประชาชาติว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ กฎหมายซื้อขาย ในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย³⁷ ซึ่งมีมาตราหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการให้คำนิยามใน เทอมทางการค้าอยู่ใน มาตรา 2319 และ 2320 มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับเทอมในทางการซื้อขายสินค้าที่กำหนดเงื่อนไข เรื่องการขนส่งสินค้าและเรื่องความเสี่ยงภัย ซึ่งมีคำเฉพาะที่ตรงกับ INCOTERMS แต่ก้ มิได้ระบุถึงคำเฉพาะดังกล่าวมาจากการกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ โดย INCOTERMS แต่หลังจาก ที่ได้พิจารณากรณีศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาในศาลอุทธรณ์ได้ให้เหตุผลถึงกรณีของเรื่อง เทอมเฉพาะทางการค้าว่า แม้ว่า INCOTERMS จะไม่ได้ใช้ทั่วโลก แต่กรณีเป็นเรื่องที่รู้ โดยทั่วไปว่ากล่าวถึงเทอมในทางการค้าระหว่างประเทศและ INCOTERMS ได้หมายรวมอยู่ใน อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ มาตรา 9(2) ด้วยซึ่งเป็นธรรมเนียมปฏิบัติระหว่างประเทศ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแม้จะมีได้ระบุว่าเทอมดังกล่าวมาจาก INCOTERMS แต่ศาลก็ยอมรับถึงความสัมพันธ์ระหว่างคำเฉพาะดังกล่าวกับ INCOTERMS ซึ่ง สามารถนำเงื่อนไขใน INCOTERMS มาบังคับใช้ได้และเทอมดังกล่าว คือ เทอมที่มาจาก INCOTERMS นั้นเอง

³⁷ California's Sale of Goods Act.

บทที่ 3

ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นกับ INCOTERMS

3.1 ประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษา

ความพยายามของหอการค้านานาชาติที่ประชาคมโลกเล็งเห็นปัญหาและมุ่งหาแนวทางในการแก้ไขและหาทาง ออกจนได้รับการยอมรับ บังยังไม่ประสบความสำเร็จในประเทศไทยเพราะสถานะทางกฎหมายของ INCOTERMS ตามกฎหมายไทยนั้นไม่มีสถานะเป็นกฎหมาย ไม่มีสภาพบังคับ เป็นแต่เพียงข้อตกลงเท่านั้นซึ่งเมื่อวิเคราะห์ หากเกิดข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับ INCOTERMS มาสู่ศาลไทย กฎหมายของไทยที่ใกล้เคียงกับการค้าระหว่างประเทศมากที่สุด นั่นคือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเรื่องของสัญญา การซื้อขาย การชำระราคา และเรื่องการขนส่ง

กรณีพิพาทเกิดขึ้นในทางการค้าระหว่างประเทศสู่ศาลไทยแล้วจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งว่าต้องวิเคราะห์สถานะทางกฎหมายหากว่าข้อพิพาทนั้นเกี่ยวเนื่องกับคำเฉพาะ INCOTERMS

ปัญหาที่ตามมา นั่นคือ กรณีหากคู่สัญญามีได้ตกลงกันโดยชัดแจ้งให้นำ INCOTERMS มาบังคับใช้กับสัญญา หรือกรณีที่สอง แม้ว่าคู่สัญญาจะตกลงกันว่าให้นำคำเฉพาะ INCOTERMS มาใช้บังคับกับสัญญา ระหว่างประเทศ แต่เนื่องด้วย INCOTERMS เป็นเพียงข้อตกลงซึ่งเรียกว่าข้อเท็จจริงตามกฎหมาย ศาลจะตีความและตัดสินข้อพิพาทนี้อย่างไร ผลที่ตามมาจะเป็นอย่างไร

ข้อพิพาทที่สู่ศาลนั้นเป็นเรื่องสัญญาระหว่างประเทศและคู่สัญญายังได้มีการอ้างถึงคำเฉพาะ INCOTERMS ซึ่งผู้ศึกษาจะดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ประเด็นข้อพิพาท 2 กรณี คือ

1. หากคู่ความมิได้ตกลงกันโดยชัดแจ้งในเรื่องให้นำ INCOTERMS มาบังคับใช้กับสัญญา
2. แม้คู่สัญญาจะระบุให้นำ INCOTERMS มาใช้บังคับกับสัญญาระหว่างประเทศ แต่ INCOTERMS เป็นเพียงข้อตกลงซึ่งเรียกว่าข้อเท็จจริง

แต่เนื่องจากระบบการตัดสินคดีของไทยและระบบกฎหมายภายใน เมื่อข้อพิพาทขึ้นสู่ศาลไทยแล้ว เป็นเรื่องเอกชนกับเอกชน มีนิติสัมพันธ์ต่างประเทศ เป็นเรื่องของสัญญานิติสัมพันธ์ดังกล่าวจึงไม่ตกอยู่กับกฎหมายภายในโดยปริยายของประเทศไทย ดังนั้น

ก่อนที่ศาลจะตัดสินคดีศาลไทยจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนการพิจารณาดีหากกฎหมายที่จะนำมาใช้กับข้อพิพาท เนื่องจากเป็นเรื่องระหว่างประเทศ เกิดการขัดกันแห่งกฎหมาย การพิจารณาดีต้องตกอยู่ภายใต้ พระราชบัญญัติการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481 ของไทย ข้อกฎหมายที่ต้องพิจารณา

มาตรา 8 บัญญัติว่า “ในกรณีที่ต้องใช้กฎหมายต่างประเทศบังคับ ถ้ามิได้พิสูจน์กฎหมายนั้นให้เป็นที่ยอมรับแก่ศาล ให้ใช้กฎหมายภายในแก่ประเทศสยาม”

ในเรื่องของการพิสูจน์กฎหมายต่างประเทศ ศาลไทยมองว่ากฎหมายต่างประเทศเป็นเรื่องข้อเท็จจริงต้องดำเนินการ พิสูจน์ต่อศาลถึงความมีอยู่ของกฎหมายและข้อบังคับของกฎหมายนั้น เช่นเดียวกับข้อเท็จจริงทั่ว ๆ ไป และกำหนดเรื่องของสัญญาที่มีลักษณะระหว่างประเทศไว้ในมาตรา 13 วรรคแรกว่า “ปัญหาว่าจะพึงใช้กฎหมายใดบังคับสำหรับสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญหรือผลแห่งสัญญานั้นให้วินิจฉัย ตามเจตนาของคู่กรณี ในกรณีที่ไมอาจหยั่งทราบเจตนาชัดแจ้งหรือโดยปริยายได้ ถ้าคู่สัญญามีสัญชาติอันเดียวกัน กฎหมาย ที่จะใช้บังคับ ได้แก่ กฎหมายสัญชาติอันร่วมกันแห่งคู่สัญญา ถ้าคู่สัญญาไม่มีสัญชาติอันเดียวกัน ก็ให้ใช้กฎหมายแห่งถิ่นที่สัญญาได้ทำขึ้น”

3.2 หากข้อพิพาทสู่ศาลไทยและทางดำเนินการของศาลไทย

จากปัญหาที่ผู้ศึกษาตั้งประเด็นขึ้นมานั้นสามารถวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ได้ดังนี้

กรณีที่ 1 หากคู่ความมิได้ตกลงกัน โดยชัดแจ้งในเรื่องให้นำ INCOTERMS มาบังคับใช้ กับสัญญาหากปัญหาดังกล่าวเข้าสู่ กระบวนพิจารณาของศาลไทยแล้วนั้น การที่คู่สัญญามีได้ตกลงกันโดยชัดแจ้งให้นำ INCOTERMS มาบังคับใช้เป็นส่วนหนึ่งของสัญญา

ในส่วนของ กฎหมายที่จะนำมาใช้กับข้อพิพาทดังกล่าวเมื่อพิจารณาบทบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมายแล้ว หากพิจารณาหากกฎหมายที่จะต้องนำมาปรับกับข้อพิพาทในคดี คือ กฎหมายไทยในการจะต้องวิเคราะห์ถึงสถานะทางกฎหมายของ INCOTERMS ตามกฎหมายไทยนั้น ต้องพิจารณาถึงสภาพของตัว INCOTERMS เองโดยที่พิจารณาถึงกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายระหว่างประเทศนั้นคือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่กฎหมายของไทยนั้นไม่มีบทเฉพาะที่สามารถนำมาใช้กับ บกรณีพิพาทกันในทางการค้าระหว่างประเทศโดยตรงแล้วนั้น สิ่งที่จะสามารถหาทางออกได้นั้นตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีแนวทาง ดังต่อไปนี้

หากว่าศาลใช้วิธีการอุดช่องว่างแห่งกฎหมายตามมาตรา 4 วรรค 2 บัญญัติว่า “เมื่อไม่มีบทกฎหมายที่จะยกมาปรับคดีได้ ให้ วินิจฉัยคดีนั้นตามจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น ถ้าไม่มีจารีต

ประเพณีเช่นนั้น ให้วินิจฉัยคดีอาศัยเทียบบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งและถ้าบทกฎหมายเช่นนั้นไม่มีด้วย ให้วินิจฉัยตามหลักกฎหมายทั่วไป”

ในการวิเคราะห์ด้วยบทกฎหมายของมาตรา 4 แล้วสามารถวินิจฉัยได้ดังนี้คือ กรณีหากไม่มีกฎหมายที่จะยกเข้าปรับกับข้อพิพาทที่เกิดขึ้น ศาลจำเป็นต้องพิจารณาคดีตามจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น ซึ่ง INCOTERMS นั้นแม้จะเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่สืบทอดกันมาจนกลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของบรรดาพ่อค้าระหว่างประเทศแล้วก็ตามแต่เนื่องจาก INCOTERMS นั้นหาได้เป็นธรรมเนียมปฏิบัติแห่งท้องถิ่นไม่³⁸ เพราะการปฏิบัติตาม INCOTERMS ในประเทศไทยนักธุรกิจไทยส่วนหนึ่งยังไม่เข้าใจในเรื่อง INCOTERMS มากนัก อีกทั้งไม่ปรากฏว่านักธุรกิจของไทยส่วนใหญ่จะถือปฏิบัติตามจนกลายเป็นจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น ดังนั้น INCOTERMS ไม่อาจที่จะเป็นจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นได้และจารีตประเพณีของไทยที่ถือปฏิบัติกันนั้นก็ไม่เหมือนกับกฎเกณฑ์ของ INCOTERMS เพราะจารีตประเพณีของไทยไม่อาจจะเหมือนกับของจารีตประเพณีของต่างประเทศ ดังนั้น เมื่อวิเคราะห์ตามบทบัญญัติแล้ว INCOTERMS ไม่ถือว่าเป็นจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นได้และยังไม่อาจเป็นจารีตประเพณีระหว่างประเทศด้วย

“หากไม่มีจารีตประเพณีเช่นนั้น ให้วินิจฉัยคดีอาศัยเทียบบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง ” เมื่อวิเคราะห์แล้ว กฎหมายที่ ใกล้เคียงอย่างยิ่งของไทยปัจจุบันยังไม่มียกเว้นกฎหมายทางการค้าระหว่างประเทศ ในท้ายที่สุดต้องพิจารณาประเด็นของ “หลักกฎหมายทั่วไป ” ซึ่งจากการวิเคราะห์ INCOTERMS เห็นว่าการที่ INCOTERMS เกิดขึ้นมานั้นมิใช่เป็นหลักกฎหมายภายในของประเทศใดประเทศหนึ่ง อีกทั้งก็มิใช่เป็นหลักกฎหมายระหว่างประเทศด้วย หลักการอุดช่องว่างของกฎหมายจึง ไม่สามารถนำหลักกฎหมายทั่วไปมาใช้วินิจฉัยตัดสินข้อพิพาทได้ เพราะหากนำหลักการอุดช่องว่างของกฎหมายโดยใช้มาตรา 4 วรรค 2 มาวิเคราะห์และตัดสินข้อพิพาทนั้นอาจจะสร้างความเสียหายต่อการค้าระหว่างประเทศ เพราะ จารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นของไทย ไม่สอดคล้องกับหลักธรรมเนียมปฏิบัติ ทางการค้าระหว่างประเทศ หรือจะตีความตามหลัก กฎหมายทั่วไปก็ ไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะใช้หลักกฎหมายทั่วไปอันใดมาบังคับและวินิจฉัยในประเด็นพิพาทได้ นอกจากจะก่อให้เกิดความไม่ แน่นอน เสียเวลาอันเป็นหลักการสำคัญในทางวิชาชีพและความต้องการของการค้าระหว่างประเทศ ความประสงค์ของคู่สัญญาพร้อมทั้งปัญหาความไม่เป็นธรรมและสร้างความกระทบกระเทือนแก่วงการการค้าระหว่างประเทศแล้วยังส่งผลต่อทัศนคติ ของประชาคมโลกที่ไม่อาจยอมรับในการตัดสินปัญหาของศาลไทยและกฎหมายของไทย ดังนั้น ศาลไทยไม่สามารถนำหลักการอุดช่องว่างของกฎหมายดังที่ วิเคราะห์ มาใช้ตีความและตัดสินข้อพิพาทได้ เพราะหากตีความเช่นนั้นยังแต่จะเกิดผลร้ายมากกว่าผลดี

³⁸ จรัญ ภักดีธนากุล, “สถานะและสภาพบังคับของ INCOTERMS ในกฎหมายไทย,” วารสารฟรี (2546): 52

แนวทางการวิเคราะห์สถานะของ INCOTERMS แนวทางต่อมา ตามบทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพื่อการหาทางออกของการตีความนั้น แนนอนว่าสถานะทางกฎหมายของ INCOTERMS ตามกฎหมายไทยนั้นมิได้อยู่ในสถานะบังคับเป็นกฎหมายแต่ทางวิเคราะห์ INCOTERMS เป็นแต่เพียงข้อเท็จจริงที่คู่สัญญาตกลงกัน เพื่อบังคับแก่สัญญาเท่านั้น ในทางพิจารณาคดีของศาลไทยนั้นการจะนำ INCOTERMS มาใช้บังคับในการพิจารณาคดีควรต้องมีกฎหมายมารองรับความมีสถานะที่สา มารถใช้เป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาคดีโดยการที่จะนำมาใช้ในทางคดีได้ เมื่อวิเคราะห์แล้วว่า INCOTERMS มิใช่กฎหมายภายในประเทศใดประเทศหนึ่งและมีใช้หลักกฎหมายระหว่างประเทศ การที่ศาลไทยจะนำเรื่องกรณีการอุดช่องว่างของกฎหมายที่ได้วิเคราะห์มาแล้วนั้น มาวินิจฉัยข้อพิพาทก็ไม้อาจเป็นผลดีต่อทางคดีและไม่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาได้เลย เนื่องจาก INCOTERMS มิได้เป็นจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นของไทยและจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น ของไทยก็ไม่มีเป็นแนวปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศ ทั้งมิได้เป็นหลักกฎหมายทั่วไป ดังนั้นการนำกฎหมายมาตรา 4 วรรค 2 มาใช้เพื่อเป็นอำนาจของศาลที่จะสามารถนำ INCOTERMS มาบังคับและสามารถนำมาวินิจฉัยได้ในทางคดีไม้อาจเป็นทางที่สามารถทำได้ เนื่องด้วยความเสียหายที่ได้วิเคราะห์มาสร้างผลร้ายมากกว่าผลดี ต่อวงการการค้า ระหว่างประเทศและการพิจารณาของ ศาลไทย เมื่อได้วิเคราะห์แล้ว ว่า INCOTERMS ก็เป็นเพียงข้อตกลงที่เอกชนสามารถตกลงกันได้ตราบเท่าที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 150 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่รองรับการแสดงเจตนาระหว่างฝ่ายเอกชนที่สามารถตกลงกันเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือที่เรียกว่า “ความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตนา ” เป็นอำนาจที่ศาลใช้ในการตีความให้สามารถนำ INCOTERMS มาบังคับตามสัญญา

แนวทางในการตัดสินข้อพิพาทนั้นจะเป็นการนำ บทบัญญัติมาตรา 368 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “สัญญานั้น ท่านให้ตีความไปตามความประสงค์ในทางสุจริตโดยพิเคราะห์ถึงปกติประเพณีด้วย” มาบังคับใช้ กรณีตามบทบัญญัตินี้ดังกล่าว สามารถได้หลักที่ว่า การที่คู่สัญญามีเจตนาที่จะใช้บังคับหรือกฎหมายใดแก่สัญญาของตนนั้น คู่สัญญาสามารถตกลงกันได้เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย หากว่าสัญญาระหว่างประเทศที่ก่อกำขึ้นนั้นคู่สัญญามีความตกลงให้ใช้ INCOTERMS มาบังคับแก่สัญญาก็สามารถตกลงได้ หรือใช้ บทบังคับอย่างอื่นด้วยก็สามารถทำได้ หรือแม้แต่การกำหนดข้อบังคับให้ใช้ทั้ง INCOTERMS และข้อบังคับอื่น ๆ ด้วยก็สามารถกระทำได้ หรือแม้แต่การที่จะกำหนดบทบังคับให้แตกต่างจากที่ INCOTERMS กำหนดไว้ก็ยังสามารถกระทำ ได้ ซึ่งการตีความไปในลักษณะนี้ นั้นสามารถวินิจฉัยได้ว่า ศาลจะสามารถตัดสินคดีได้โดยการนำ INCOTERMS มาบังคับใช้กับสัญญาระหว่างประเทศที่เข้าสู่กระบวนการทางศาลไทยนั้นสามารถมีอำนาจในการหยิบยก INCOTERMS มาบังคับใช้และวินิจฉัยคดีได้ แต่เนื่องจากการตีความนั้นตามตัวบทที่บัญญัติไว้ ศาลจะต้องตีความไปตามความประสงค์ของคู่สัญญาโดยวิเคราะห์ปกติประเพณี นั้น หากความเป็นเช่นนี้แล้วการตีความของศาลที่จะวินิจฉัยข้อพิพาท

ระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับ INCOTERMS นี้ได้ต้องตีความให้เป็นอันสามารถที่สอดคล้องกับสัญญาระหว่างประเทศ ซึ่งถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่บรรดาพ่อค้า ต่างประเทศให้การยอมรับความไม่แน่นอนของการตีความตามปกติประเพณีทางการค้าของศาลไทยนั้นจะไปในลักษณะใดก็ยังคงยากแก่การคาดเดา และการตีความดังกล่าวนั้นอาจจะต้องตีความมากมายถึงเรื่องปกติประเพณีนั้นใจความอยู่ที่ใด และแนวทางการปฏิบัติของประเพณีต่างถิ่นก็ต่างกัน ซึ่งเห็นแล้วว่าแม้การยอมรับเจตนาของคู่สัญญาระหว่างประเทศตาม มาตรา 368 ดังกล่าวจะสามารถแก้ไขในจุดที่เรียกว่าสามารถหาตัวบทกฎหมายที่ให้อำนาจในการนำ INCOTERMS มาพิจารณาตีความของศาลและสามารถบังคับใช้ได้ในการวินิจฉัย ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นได้แล้วจะต้องเป็นไปตามความประสงค์ของคู่สัญญา แต่การตีความในเรื่องของ ปกติประเพณี ดังกล่าวยังไม่เป็นที่แน่นอนได้ว่าการตีความนั้นบรรทัดฐานของการตีความของศาลเป็นเช่นไร ซึ่งไม่ต่างกับการอุดช่องว่างทางกฎหมายแต่ผลร้ายอาจจะน้อยกว่าการนำหลัก การอุดช่องว่างทางกฎหมายมาแก้ไขปัญหาดังกล่าว แม้การตีความดังกล่าวจะยอมรับการแสดงเจตนาตามความประสงค์ของคู่สัญญาแต่ความไม่แน่นอนในการตีความของศาลนั้นจะตรงกับจุดประสงค์ที่แท้จริงของคู่สัญญาหรือไม่ นั่นคือปัญหาที่ตามมา ซึ่งก็อาจจะแก้ไขปัญหานั้นได้ไม่หมดสิ้น

ทางการวิเคราะห์ที่ได้นำเสนอเหตุผลมาดังกล่าวข้างต้นแล้วนั้น เห็นได้ว่าตามกฎหมายไทยนั้น INCOTERMS ไม่มีสถานะเป็นกฎหมายเลยทั้งกฎหมายภายในและกฎหมายระหว่างประเทศและ ทั้งยังไม่เป็นจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น และจารีตประเพณีระหว่างประเทศด้วยแล้ว การที่ศาลจะนำ INCOTERMS มาเป็นส่วนหนึ่งในการวินิจฉัยคดี จำต้องมีอำนาจตามกฎหมายที่สามารถนำ INCOTERMS มาบังคับใช้ได้ และแม้แต่กฎหมายที่ให้อำนาจแก่ศาลในการวินิจฉัยข้อพิพาทสัญญาระหว่างประเทศยังคงมีปัญหาต่อไปว่าการนำบทบัญญัติดังกล่าวเพื่อหาทางออกและการตีความนั้นเป็นผลดีต่อข้อพิพาทและ คู่สัญญาหรือไม่เป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งกว่า เพราะประเด็นที่สำคัญตามมาสำหรับปัญหานี้ก็คือ การตีความให้เห็นถึงความมีสถานะในทางกฎหมายของคำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS

ซึ่งแน่นอนว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติมาเป็นเวลานานและบัญญัติมาเพื่อรองรับความสัมพันธ์ ภายในประเทศเท่านั้น จึงไม่อาจเป็นบทบัญญัติที่สอดคล้องกับการค้าระหว่างประเทศที่มี การพัฒนาอย่างรวดเร็วจึงเป็นปัญหาในการตีความ แต่เนื่องจากประเทศไทยยังไม่เข้าร่วมเป็นภาคีกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ และไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง กับการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศโดยตรงจึงจำเป็นต้องใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในการแก้ไขปัญหาคำเฉพาะหน้าของศาลในปัจจุบัน ซึ่งปัญหาต่าง ๆ จึงไม่จบสิ้น และไม่มีทางออกใด นอกจากทางนี้เท่านั้น

กรณีนี้ที่ 2 แม้คู่สัญญาจะระบุให้นำ INCOTERMS มาใช้บังคับกับสัญญา ระหว่างประเทศ แต่ INCOTERMS เป็นเพียงข้อตกลงซึ่งเรียกว่าข้อเท็จจริง

กรณีปัญหาที่ 2 นี้ เป็นปัญหาที่แม้ว่าคู่ความจะตกลงกันให้นำ INCOTERMS มาบังคับกับสัญญา ระหว่างประเทศแล้วทางปฏิบัติของศาลในการวินิจฉัยตัดสินข้อพิพาทดังกล่าวข้างต้น จากที่ได้ศึกษามาว่ากฎหมาย ยอมรับความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนาของเอกชนเท่าที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนก็ตาม เมื่อพิจารณาโดยผิวเผินแล้วเห็นว่าการตกลงดังกล่าวไม่น่าจะมีปัญหาในจุดใด เนื่องจากเมื่อเอกชนแสดงเจตนาโดยชัดแจ้งถึงการนำ INCOTERMS มาบังคับกับสัญญา ระหว่างประเทศแล้วก็ไม่ควรจะมีปัญหา ศาลควรจะพิจารณาตัดสินข้อพิพาทนั้นได้อย่างไม่ประสบปัญหาใด ๆ เพราะกฎหมายยอมรับแม้ว่าการตกลงในสัญญานั้นจะเป็นการตกลงไปในทางที่แตกต่างจากที่กฎหมายกำหนดก็ตามแต่เมื่อเป็นเรื่องของการทำนิติสัมพันธ์ระหว่างเอกชนและไม่ขัดต่อหลักความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนแล้ว เอกชนดังกล่าวก็สามารถทำได้

เมื่อได้วิเคราะห์บทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481 มาตรา 13 และพิจารณาข้อพิพาทแล้ว เห็นได้ชัดเจนว่า คู่สัญญาตกลงกันไว้แล้วว่าจะนำ INCOTERMS มาบังคับกับสัญญา ดังนี้ จึงเข้าใจกันว่า “เจตนาของคู่กรณี ” ที่ว่าการพิจารณาข้อพิพาทของศาลต้องนำ INCOTERMS มาเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินข้อพิพาท ปัญหาที่ผู้ศึกษาต้องการจะชี้ให้เห็นนั้นก็คือ การวิเคราะห์ตามกรณีที่คู่สัญญาตกลงไว้แล้วให้นำ INCOTERMS มาบังคับได้ แต่เนื่องจากที่ได้กล่าวไว้ตอนต้นว่า INCOTERMS นั้นเป็นเพียงข้อตกลง ซึ่งในทางกฎหมายเรียกข้อตกลงดังกล่าวนี้ว่า “ข้อเท็จจริง” การพิจารณาคดีในระบบศาลไทยนั้น เมื่อคู่ความฝ่ายใดกล่าวอ้างข้อเท็จจริงใด คู่ความฝ่ายที่กล่าวอ้างต้องนำสืบในชั้นของการพิจารณาคดี ดังนั้นปัญหาที่สำคัญของการมีสถานะเพียงแค่ข้อเท็จจริงคู่ความจะต้องนำสืบให้เป็นที่ยอมรับของศาล ตามมาตรา 8 เพราะการพิจารณาคดีของศาลไทยไม่ยอมรับฟังข้อเท็จจริงที่กล่าวอ้างอย่างเลื่อนลอยและในทางนำสืบการที่จะให้เป็นที่พอใจแก่ศาลนั้น เป็นภาระที่หนัก เพราะหากศาลไม่เชื่อตามที่กล่าวอ้างเพราะการพิจารณาคดีแพ่งนั้นคู่พิพาทต้องสู้กันที่น้ำหนักพยาน หากว่าน้ำหนักของพยานฝ่ายใดมีน้ำหนักมากกว่า นำเชื่อถือมากกว่า ฝ่ายดังกล่าวก็จะเป็นฝ่ายที่ชนะคดี การที่คู่ความฝ่ายที่กล่าวอ้างถึงข้อพิพาทที่ในสัญญาระบุให้นำ INCOTERMS มาบังคับกับสัญญาแล้ว การนำสืบนั้นหากไม่สามารถนำสืบจนเป็นที่พอใจแก่ศาลแล้ว ศาลก็ไม่ยอมรับเอา INCOTERMS ที่แม้จะระบุไว้ในสัญญาแล้วก็ตามมาบังคับและตัดสิน ประเด็นที่ตามมาศาลก็จะยก เรื่องการกล่าวอ้างข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับ INCOTERMS ผลที่ตามมาคือ ศาลจะทำการตัดสินข้อพิพาทนั้นด้วยกฎหมายที่ศาลเห็นว่าเหมาะสมแก่คดีเพราะศาลไม่ยอมรับฟังข้ออ้างที่คู่ความนำสืบในประเด็นข้อเท็จจริงที่อ้างว่าได้ตกลงในสัญญาระหว่างประเทศดังกล่าวให้ใช้ INCOTERMS มาบังคับแก่ สัญญา เมื่อเป็นเช่นนี้ ผลแห่งคำพิพากษา

อาจจะไม่เป็นผลดีแก่คู่ความฝ่ายดังกล่าว สร้างความเสียหายและเสียเวลามากเพราะอาจจะไม่
เป็นไปในทางปฏิบัติการค้าระหว่างประเทศที่ทั่วโลกต่างยอมรับกัน

ปัญหาดังกล่าวทั้ง 2 ประเด็นที่ผู้ศึกษาชี้ให้เห็นว่าปัญหาของความไม่มีสถานะเป็น
กฎหมายของ INCOTERMS ตามกฎหมายไทยสร้างความไม่มีเสถียรภาพทางกฎหมาย บังเกิด
ผลในทางเสียหายต่อการค้าระหว่างประเทศมาก เพราะปัญหาดังกล่าวนั้นประชาคมโลกได้
หาทางแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพแล้ว แต่ในประเทศไทย ไม่สามารถที่จะรับเอา
วิวัฒนาการที่ทั่วโลกเห็นชอบและยึดเป็นแนวปฏิบัติ ซึ่งตามความเห็นของผู้ศึกษาเห็นว่า
การที่ INCOTERMS ได้ถูกบัญญัติมาอย่างยาวนาน และทั่วโลกให้การยอมรับเอาเป็นแนว
ปฏิบัติในการการค้าระหว่างประเทศมาหลายทศวรรษแล้ว INCOTERMS จึงไม่ควรที่จะเป็น
เพียงข้อตกลงที่เป็นข้อเท็จจริง เพราะการยึดถือปฏิบัติอย่างแพร่หลายทั่วโลกย่อมเป็น
การชี้ให้เห็นแล้วว่า INCOTERMS ถือเป็นกฎเกณฑ์ที่ทั่วโลกยอมรับและปฏิบัติตาม
ประเทศไทยก็ควรที่จะยอมรับความมีสถานะความเป็นกฎหมายของ INCOTERMS ด้วย แต่
เนื่องจากระบบกฎหมายของประเทศไทยเรานั้นเป็นระบบที่ต้องออกกฎหมายเป็นลายลักษณ์
อักษรโดยรัฐสภา การที่จะยอมรับความมีสถานะเป็นกฎหมายของ INCOTERMS นั้นต้อง
บัญญัติเป็นตัวบทกฎหมายจะยอมรับเอาการใช้กันอย่างแพร่หลายและยอมรับโดยทั่วไปของทั่วโลก
มาเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับไม่ได้

บทที่ 4

แนวทางแก้ไขปัญหาประเด็นข้อพิพาท

จากการศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ INCOTERMS ทั้งหมดและวิเคราะห์ปัญหาที่เป็นประเด็นในการศึกษาแล้วเห็นว่า แนวทางที่ดีที่สุดสำหรับประเทศไทยในเรื่องของ INCOTERMS จึงเป็นเรื่องของการพัฒนากฎหมายภายในให้มีความสอดคล้องกับธรรมเนียมปฏิบัติของประชาคมโลกในเรื่องของการค้าระหว่างประเทศ ไม่เพียงแต่ปัญหาต่าง ๆ จะได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว แต่ประเทศไทยในสายตาของประชาคมโลกก็จะ ได้รับการยอมรับไม่ว่าจะเป็นเรื่องของระบบกฎหมาย ด้วยบทบัญญัติของกฎหมาย และทางปฏิบัติที่ประชาคมโลกสามารถยอมรับได้และสามารถจะช่วยเหลือในเรื่องของเศรษฐกิจของไทยได้ต่อไปในอนาคต จากประเด็นปัญหาที่ผู้ศึกษาชี้ให้เห็น กรณีเกิดข้อพิพาทที่ เกี่ยวกับ INCOTERMS ซึ่งจำเป็นต้องหาแนวทางแก้ไขต่อไปมี ดังนี้

1. แม้คู่สัญญาจะระบุให้นำ INCOTERMS มาใช้บังคับกับสัญญาระหว่างประเทศ แต่ INCOTERMS เป็นเพียงข้อตกลงซึ่งเรียกว่าข้อเท็จจริง ดังนั้นคู่ความฝ่ายที่กล่าวอ้างจะต้องนำสืบข้อเท็จจริง กรณีดังกล่าวสร้างความยุ่งยากและหากนำสืบแล้วศาลไม่เชื่อในการกล่าวอ้างแล้ว ศาลก็จะไม่รับฟัง ข้อเท็จจริงนั้น ก่อให้เกิดผลเสียในทางการค้าและความเชื่อมั่นต่อการค้าระหว่างประเทศ
2. หากคู่ความไม่ได้ตกลงกันในเรื่องให้นำ INCOTERMS มาบังคับใช้กับสัญญาแล้ว ศาลจะตัดสินคดีนี้อย่างไร จะใช้กฎหมายใดในการตัดสินคดี

ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย มาจากข้อจำกัดในเรื่องกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศและการขยายตัว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันจากประเด็นปัญหาที่ได้ศึกษาและ วิเคราะห์มาแล้วขั้นต้น ผู้ศึกษาขอ เสนอแนวทางเพื่อหาทางออกของปัญหาที่เป็นประเด็นการศึกษาในเรื่องของความไม่มีสถานะบังคับทางกฎหมายของ INCOTERMS ตามกฎหมายไทย ออกเป็น 3 แนวทาง ดังต่อไปนี้

4.1 แนวทางแก้ไข แนวทางที่ 1

แนวทางที่ 1 ยกสถานะ INCOTERMS เป็นกฎหมายโดยการตราพระราชบัญญัติว่าด้วย
คำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS

แนวทางนี้เป็นการดำเนินการยกพระราชบัญญัติโดยการกำหนดเป็นบทบัญญัติ
เฉพาะของคำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS ให้มีสถานะเป็นกฎหมายด้วยการกำหนดเนื้อหา
ภายในบทบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นการกำหนดเงื่อนไข สิทธิหน้าที่ของผู้ซื้อ และผู้ขายในการซื้อขาย
สินค้าระหว่างประเทศให้เป็นไปตาม INCOTERMS ที่สภาหอการค้าระหว่างประเทศกำหนด
ผู้ศึกษาอยากตั้งข้อสังเกตอีกประการหนึ่ง คือ กรณีการกำหนดให้เงื่อนไข สิทธิหน้าที่ระหว่าง
ผู้ซื้อและผู้ขายนั้นไม่ควรกำหนดรูปแบบของคำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS ว่าเป็นใน
รูปแบบใด ควรดำเนินการให้คำนิยามในร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นคำกลาง ๆ นั่นก็เป็น
เพราะว่า คำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS ได้มีการเปลี่ยนแปลงโดยสภาหอการค้าระหว่าง
ประเทศเป็นประจำ เหตุผลก็เพื่อเป็นการปรับปรุงให้คำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS ได้มี
ความสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่ระบบการค้าระหว่างประเทศได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอยู่
ทุกวัน และที่สำคัญเพื่อให้การค้าระหว่างประเทศได้ดำเนินการต่อไปอย่างไรซึ่งปัญหา อันความ
สอดคล้องของคำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS ดังกล่าวกับทางการค้าระหว่างประเทศต้อง
ดำเนินการให้ควบคู่ กันเกี่ยวเนื่องกัน ดังนั้นจึงต้องดำเนินการปรับปรุงคำเฉพาะทางการค้า
INCOTERMS อยู่เป็นประจำ เพื่อป้องกันแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ผู้ศึกษาเสนอในแนวทางนี้
จะสามารถใช้เป็นกฎหมายได้ต่อไปจึงควรกำหนดคำนิยามคำเฉพาะทางการค้า
INCOTERMS โดยไม่ระบุรูปแบบไว้ เพราะหากใด กำหนดรูปแบบของคำเฉพาะทางการค้า
INCOTERMS เช่น INCOTERMS 2000 ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่สภาหอการค้าระหว่างประเทศ
กำหนด กรณีอย่างนี้หากต่อมาเกิดการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขที่สภาหอการค้าระหว่างประเทศได้
กำหนดเงื่อนไขขึ้นมาใหม่เช่นนี้ยังจะส่งผลต่อพระราชบัญญัติที่ดำเนิน การยกร่างขึ้นมาจะไม่
สามารถให้เป็นกฎหมายอีกต่อไป เพราะ INCOTERMS 2000 ได้ยกเลิกการใช้ไปแล้วทำให้
กฎหมายของไทยล้าหลังและก็ไม่ได้รับการยอมรับในความเป็นกฎหมายอีกต่อไป ดังนั้นเพื่อ
เป็นการป้องกันปัญหาดังกล่าวจึงไม่ควรกำหนดหรือระบุรูปแบบของคำเฉพาะทางการค้า
INCOTERMS ว่าในพระราชบัญญัตินี้รูปแบบเป็นเช่นไร ควรคงไว้แต่เฉพาะคำเฉพาะทางการค้า
INCOTERMS ตามที่สภาหอการค้าระหว่างประเทศกำหนด อีกข้อสังเกตหนึ่งคือกรณีของการ
บังคับใช้คำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS หากเกิดกรณีพิพาทขึ้นสู่ศาลที่เกี่ยวข้องกับ
คำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS ในทางการนำสืบของกระบวนการยุติธรรมนั้นการบังคับ
ตามสัญญาที่เกิดขึ้นพิพาทขึ้นควรดำเนินการบังคับตามคำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS ใน
รูปแบบที่ขณะที่ยุติสัญญาได้ตกลงกันในเวลาที่ทำสัญญา เหตุผลอันเนื่องมาจากกรณีของการทำ
สัญญากับเกิดข้อพิพาทขึ้นสู่ศาลอาจจะเป็นระยะ ะเวลาที่แตกต่างกัน และในขณะที่ทำสัญญาต่อ

กันคำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS ในรูปแบบหนึ่งมีผลใช้บังคับในขณะนั้น แต่ได้เกิดข้อพิพาทขึ้นหลังจากที่คำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS ในขณะนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว และในข้อสังเกตแรกที่ผู้ศึกษาแนะนำคือ ควรดำเนินการบังคับใช้ คำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS ในรูปแบบที่สภาหอการค้าระหว่างประเทศกำหนด หากได้มีการเปลี่ยนแปลงก็ต้องดำเนินการบังคับตามเงื่อนไขใหม่ที่ได้เปลี่ยนแปลงแล้วเพื่อเป็นการบังคับใช้กฎหมายที่สามารถบังคับได้เป็นปัจจุบัน แต่กรณีข้อสังเกตที่สองนี้เป็นกรณีของการบังคับใช้ ในประเด็นที่ได้เกิดข้อพิพาทขึ้น ควรดำเนินการในกระบวนการทางศาลโดยการอ้างอิงเงื่อนไขของคำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS ในรูปแบบขณะที่คู่สัญญาตกลงใจกันทำสัญญากัน แม้ว่าในเวลาที่เกิดข้อพิพาทนั้นคำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS รูปแบบดังกล่าวได้ถูกยกเลิกไปแล้ว แต่เนื่องจากความเข้าใจในการตกลงใจใช้คำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS เพื่อให้มีผลในสัญญาของคู่สัญญาเป็นรูปแบบเดิมซึ่งคู่สัญญาในขณะนั้นไม่สามารถจะหยั่งรู้ได้ถึงที่จะเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขใด ๆ ในคำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS เลย ดังนั้นเพื่อความยุติธรรมให้กับคู่สัญญาจึงควรพิจารณา ข้อพิพาทตามเงื่อนไขในคำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS ในขณะที่คู่สัญญาเข้าใจและตกลงกันนั้น แม้ว่าในขณะที่เกิดข้อพิพาทได้ยกเลิกการใช้คำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS ในรูปแบบดังกล่าวไปแล้วก็ตาม

ในการเสนอแนวความคิดที่ 1 นี้ผู้ศึกษาต้องการ จะชี้ให้เห็นถึงข้อดี ข้อด้อยของ แนวทางการดำเนินการยกเว้นพระราชบัญญัติว่าด้วยคำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS ในกรณีข้อดีของการยกเว้นพระราชบัญญัติว่าด้วยคำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS เป็นการยอมรับสถานะทางกฎหมายของคำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS ให้สามารถบังคับได้ หากเกิดกรณีพิพาทขึ้นในทางที่เกี่ยวเนื่องกับการค้าเฉพาะทางการค้า INCOTERMS ศาลสามารถดำเนินการนำบทบัญญัตินี้มาปรับใช้ได้ทันทีเพราะถือว่า คำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS นี้มีสถานะใช้ได้เป็นกฎหมายแล้ว แต่เนื่องจากคำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS เป็นการกำหนดเงื่อนไขสิทธิหน้าที่ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในกรณีการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศเท่านั้น ไม่ได้มีบทบัญญัติในเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศแต่อย่างใด ดังนั้นการดำเนินการยกเว้นพระราชบัญญัติว่าด้วยคำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS แม้จะเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวเนื่องกับทางการค้าระหว่างประเทศ แต่ก็ไม่มีบทบัญญัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเลย ดังนั้นการยกเว้นพระราชบัญญัตินี้จึงเป็นการไม่ครอบคลุมในประเด็นอื่น ๆ อันจะมีผลต่อสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศได้ ดังนั้นการดำเนินการยกเว้นดังกล่าวแม้จะช่วยแก้ไขในเรื่องสถานะทางกฎหมายของคำเฉพาะทางการค้าก็ตามแต่ เป็นการแก้ไขในการเฉพาะหน้าเท่านั้น ไม่มีบทบัญญัติครอบคลุมในเรื่องอื่น ๆ ซึ่งหากเกิดข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศขึ้นในประเด็นอื่นก็ยังคงประสบปัญหาอยู่ต่อไป

4.2 แนวทางแก้ไข แนวทางที่ 2

แนวทางที่ 2 ดำเนินการแก้ไขกฎหมายให้ยอมรับสถานะ INCOTERMS โดยการตราพระราชบัญญัติที่ว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศขึ้นและนำเอาอนุสัญญาว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศมาเป็นกฎหมายแม่แบบ (Model law) รวมทั้งผนวกคำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS ประกอบด้วย โดยไม่จำเป็นต้องระบุว่าเป็น INCOTERMS รูปแบบใด แต่ต้องมีบทวิเคราะห์ ศัพท์ INCOTERMS ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของสภาหอการค้าระหว่างประเทศ

แนวทางที่สองนี้เป็นข้อเสนอที่ตรงกับการดำเนินการของคณะกรรมการนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนากฎหมายได้ทำการศึกษาและยกร่างพระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายสินค้าทางพาณิชย์เอาไว้ ซึ่งกรณีแนวทางที่ 2 นี้ผู้ศึกษาคาดหมายว่าผู้ที่ได้ดำเนินการศึกษาและยกร่างพระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายสินค้าทางพาณิชย์นั้นได้เล็งเห็นถึงปัญหาของกฎหมายไทยที่ยังไม่มีบทบัญญัติในทางระหว่างประเทศเลย เป็นที่ทราบกันดีว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยที่ได้กล่าวมาแล้วส่วนใหญ่เป็นบทบัญญัติที่รองรับนิติกรรมภายในประเทศเท่านั้น อีกทั้งบทบัญญัติหลาย ๆ มาตราไม่สามารถสอดคล้องกับทางการค้าระหว่างประเทศ เพราะหากมีกรณีข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศขึ้นสู่ศาลไทยทางพิจารณาตัดสินของศาลไทยก็อาจจะต้องใช้กฎหมายไทยในการตัดสินข้อพิพาทดังกล่าว แต่เนื่องจากประเทศไทยกฎหมายยังไม่มีบทบัญญัติในเรื่องสัญญาระหว่างประเทศเลย ศาลก็ต้องพิจารณาคดีโดยอาศัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยที่ใช้อยู่ในปัจจุบันวินิจฉัยคดีต่อไป อันส่งผลต่อทางพิจารณาและก่อให้เกิดปัญหาอย่างที่ได้อ้างมาแล้ว เนื่องจากการแก้ไขในแนวทางที่ 2 ในประเด็นของคำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS ที่เสนอเป็นการแก้ไขปัญหาสถานะทางกฎหมายของคำเฉพาะทางการค้าเช่นเดียวกับแนวทางแก้ไขที่ 1 แต่แนวทางที่ 2 นี้จะได้รวบรวมถึงบทบัญญัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศในประเด็นอื่น ๆ ด้วย เพราะเป็นที่ชัดเจนแล้วว่า คำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS เป็นเพียงบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับเงื่อนไข สิทธิระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศเท่านั้น ไม่มีบทบัญญัติกำหนดในเรื่องอื่น ๆ เช่น การเกิดของสัญญา การปฏิบัติตามสัญญา เป็นต้น แต่การที่จะยกร่างพระราชบัญญัติใน แนวทางแก้ไขที่ 2 นี้จะได้มีการรวบรวมบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับประเด็นอื่น ๆ อันเกี่ยวกับสัญญาระหว่างประเทศที่กำหนดให้คู่สัญญามีสิทธิอย่างไรในระหว่างกันโดยการนำเอาอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศเข้ามาเป็นกฎหมายแม่แบบ (Model law) ซึ่งอนุสัญญาสหประชาชาติดังกล่าวได้กำหนดสิทธิหน้าที่ และเงื่อนไขรวมทั้งบทบัญญัติที่ครอบคลุมในเรื่องของสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ อันเป็นอนุสัญญานานาชาติให้การยอมรับและเข้าร่วมลงนามเป็นภาคีสมาชิกแล้ว แต่ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่เข้าร่วมลงนามเป็นภาคีสมาชิกแต่ประการใด ดังนั้นในเรื่องของ

ความครอบคลุมในการบัญญัติกฎหมายกรณีของสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศในพระราชบัญญัติดังกล่าวผู้ศึกษาเห็นว่าหากแนวทางการแก้ไขปัญหานี้ได้รับการเห็นชอบและปฏิบัติตาม หรือการประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายสินค้าทางพาณิชย์ที่คณะกรรมการนโยบายแห่งชาติได้ดำเนินการศึกษาและได้ยกร่างแล้วผ่านการเห็นชอบและประกาศใช้ ผู้ศึกษาเห็นว่าปัญหาของการไม่มีกฎหมายในทางการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศที่จะนำมาบังคับใช้กับสัญญา หรือหากเกิดข้อพิพาทขึ้น ก็จะสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างครอบคลุมและที่สำคัญในเรื่องของสถานะทางกฎหมายของคำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS ก็จะสามารถแก้ไขได้อย่างยั่งยืน ส่วนบทบัญญัติในเรื่องคำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS นั้นก็ให้เป็นไปตามเงื่อนไขของสภาหอการค้าระหว่างประเทศและจุดสังเกตที่ผู้ศึกษาได้ชี้ในเรื่องของรูปแบบ และการบังคับ ใช้คำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS ในขณะที่คู่สัญญาตกลงทำสัญญาต่อกัน เช่นเดียวกับแนวทางแก้ไขที่ 1 ข้อดีของการแก้ไขปัญหานี้ในแนวทางที่ 2 นี้ คือสามารถแก้ไขปัญหาย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะในทาง การเสนอแนะแนวทางนี้ ก็ได้มีผู้รู้ได้ศึกษาและได้ดำเนินการยกร่างโดยคณะกรรมการนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนากฎหมายแล้ว และสามารถเป็นไปได้ในทางปฏิบัติเห็นผลชัดเจนและรวดเร็ว

4.3 แนวทางแก้ไข แนวทางที่ 3

แนวทางที่ 3 ยกเว้นประมวลกฎหมายการค้าระหว่างประเทศขึ้นมาโดยตรง โดยการบัญญัติกฎหมายให้ เป็นเรื่อง การซื้อขาย เรื่องคำเฉพาะทางการค้า เรื่องการชำระราคา เรื่องการขนส่งที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศทั้งหมด

แนวทางนี้ผู้ศึกษาเสนอเป็นแนวทางที่ 3 นี้หากสามารถทำได้ในทางปฏิบัติจริงก็จะเป็นการแก้ไขปัญหาในประเด็นของการแบ่งแยกระหว่างนิติกรรมทั้งหมด ที่เป็นเรื่องภายในเฉพาะนิติกรรมระหว่างเอกชนทั่วไป มิใช่ในทางการค้าหรือการพาณิชย์แต่อย่างใดตกอยู่ภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย ส่วนกรณีของนิติกรรมที่เกี่ยวข้องกับทางระหว่างประเทศหรือไม่ใช่ระหว่างประเทศแต่เป็นนิติกรรมภายในระหว่างพ่อค้าด้วยกันทางการค้าพาณิชย์โดยตรงนั้นอยู่ภายใต้ประมวลกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งหากการแบ่งแยกการบังคับใช้กฎหมายและการกำหนดบทบัญญัติกรณีอย่างนี้จะต้องดำเนินการอย่างรอบคอบดำเนินการศึกษาอย่างจริงจังเป็นรูปธรรม และที่สำคัญเป็นความยากอย่างยิ่งที่จะสามารถดำเนินการในเรื่องดังกล่าวได้ในเวลาอันสั้น ซึ่งอาจจะไม่ทันต่อการแก้ไขปัญหของประเทศไทยในปัจจุบัน และทางปฏิบัติก็เป็นไปได้ยากมากเนื่องจากข้อจำกัดในหลาย ๆ เรื่องไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของ งบประมาณในการศึกษาวิเคราะห์ ระยะเวลาที่ยาวนาน และระบบการออกกฎหมายและประกาศใช้กฎหมายของประเทศไทยยังเป็นระบบที่ยุ่งยากมากและเป็นปัญหาในกระบวนการยกร่างและประกาศใช้ ข้อดีของการบัญญัติกฎหมายโดยการยกเว้นประมวลกฎหมายการค้าระหว่างประเทศขึ้นมาโดยตรงเพื่อใช้เฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกันระหว่างพ่อค้าทางพาณิชย์ และเรื่องการค้าระหว่างประเทศ ครอบคลุมทุกประเด็นตั้งแต่การเกิดของสัญญาจนกระทั่งการระงับซึ่งกันต่อกันนั้น แนวทางการบัญญัติบทกฎหมายในประมวลกฎหมายการค้าระหว่างประเทศนั้นให้เป็นไปตามธรรมเนียมปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย ส่วนกรณีของเรื่องสถานะทางกฎหมายของคำเฉพาะทางการค้า INCOTERMS ก็ดำเนินการผนวกเข้าไปในบทบัญญัติของประมวลกฎหมาย การค้าระหว่างประเทศ โดยการกำหนดตามที่สภาหอการค้าระหว่างประเทศและไม่ระบุรูปแบบใด ๆ อีกทั้งหากมีประมวลการค้าระหว่างประเทศขึ้นจริงทุกกรณีปัญหาของไทยก็คงได้รับการแก้ไขอย่างแน่นอนและยั่งยืนต่อไป แต่ข้อเสียของการจะดำเนินการออกบทบัญญัติประมวลกฎหมายการค้าระหว่างประเทศนั้น แม้จะเป็นเรื่องที่สามารถมีบทบัญญัติครอบคลุมในทุกประเด็นของการดำเนินนิติกรรมทางการพาณิชย์ แต่เป็นเรื่องที่สามารถทำได้ค่อนข้างยากมาก และในทางปฏิบัติแทบจะเป็นไปไม่ได้เลย อีกทั้งไม่ทันต่อการแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แต่ในอนาคตอาจจะได้รับการเห็นชอบหากว่าประเทศไทยได้พัฒนาก้าวหน้าต่อไป

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การบังคับใช้ INCOTERMS ในการค้าระหว่างประเทศอันเป็นธรรมเนียมปฏิบัติทางการค้ามาหลายทศวรรษ ทั้งที่ INCOTERMS ได้รับการยอมรับและปฏิบัติ ตามเงื่อนไขและข้อกำหนดที่อยู่ใน INCOTERMS ของประชาคมโลกย่อมเป็นที่ยอมรับแล้วว่า INCOTERMS มีความสำคัญและจำเป็นมากสำหรับการประกอบธุรกิจในประเทศนี้ วิวัฒนาการสำหรับธุรกิจนี้ เป็นไปอย่างต่อเนื่องและไม่มีที่สิ้นสุดจนมาถึงปัจจุบันและในอนาคตเป็นที่คาดเดาได้ว่าการค้าระหว่างประเทศต้องพัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้งและในเมื่อทุกประเทศต้องมีการติดต่อซื้อขายและบรรดานักธุรกิจทั้งหลายไม่ว่าของไทยเองหรือประชาคมโลกจำต้องวนเวียนอยู่ในแนวปฏิบัติที่สืบทอดมาจนทุกวันนี้อย่างเคร่งครัดต่อไป

การที่ ประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่มีบทบัญญัติยอมรับสถานะทางกฎหมายของ INCOTERMS เห็นว่าเป็นเรื่องที่ทางภาครัฐเองจำเป็นต้องพิจารณาอย่างเร่งด่วน เพราะการพัฒนาระบบกฎหมายไม่เพียงแต่เป็นประโยชน์ในทางการค้าเท่านั้น ยังได้รับการยอมรับของทั่วโลก และย่อมเป็นความต่อเนื่องอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะได้รับการยอมรับ และได้รับการพิจารณาจากประเทศที่เป็นมหาอำนาจทางด้านนี้ได้ให้ความสำคัญกับประเทศมากกว่านี้ ส่งผลดีทางด้านเศรษฐกิจ การลงทุน เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาต่อไป ไม่ว่าจะเป็นประเทศใด ๆ ในโลกย่อมต้องการให้ประชาคมโลกยอมรับและประสบปัญหาต่าง ๆ ให้น้อยที่สุด และนั่นเป็นทางแก้ ไข ปัญหาและทางออกที่สวยงามของประเทศต่อการพัฒนาระบบกฎหมายเพื่อเป็นการสอดคล้องต่อการค้าระหว่างประเทศได้ดีที่สุด

ผู้ศึกษามีความเห็นว่าการยอมรับและการบังคับใช้ INCOTERMS ในสัญญาระหว่างประเทศอย่างยาวนานนั้น แม้ว่า INCOTERMS จะเป็นการพัฒนามาจากธรรมเนียมปฏิบัติของพ่อค้าจนกลายเป็น กฎหมายพ่อค้า ก็ตาม แต่เนื่องจากความที่ใช้มาอย่างยาวนานและได้รับการยอมรับจึงไม่น่าจะเป็นเพียงธรรมเนียมปฏิบัติเท่านั้น เพราะจากการที่ได้พิจารณาถึงความ ศักดิ์สิทธิ์ในตัวของ INCOTERMS เองนั้นมีอิทธิพลต่อการค้าเป็นอย่างมาก จนกลายเป็น สิ่งสำคัญต่อการค้าระหว่างประเทศ ดังนั้น จึงต้องมีการยอมรับ INCOTERMS เป็น กฎหมาย ตามสภาพการบังคับตามสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศแม้ว่ากฎหมายภายในของประเทศ มิได้มีบทบัญญัติในการยอมรับสถานะของ INCOTERMS ก็ตาม อีกทั้งการทำสัญญาซื้อขาย สินค้าระหว่างประเทศต่าง ยอมรับจากคู่สัญญาให้กำหนดเงื่อนไข และสิทธิหน้าที่ตาม INCOTERMS กรณีเช่นนี้ การยอมรับดังกล่าวจึงน่าจะเป็นการยอมรับฐานะของการบังคับใน สถานะที่เป็นกฎหมายโดยปริยาย

ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาระบบกฎหมายที่เอื้ออำนวยต่อธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศ เพื่อสร้างความมั่นใจของนักลงทุนต่างชาติและได้รับการยอมรับจากประชาคมโลก³⁹

จากแนวทางการแก้ไขประเด็นปัญหาที่ผู้ศึกษาชี้ให้เห็นในเรื่องที่เป็นการเกี่ยวข้องกับ INCOTERMS คาดว่าจะเป็นแนวทางที่สำคัญสำหรับการแก้ไขและยอมรับ แนวทางเพื่อพัฒนาแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพในอนาคตและถึงเวลาแล้วสำหรับประเทศไทยที่จะต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาระบบกฎหมายเพื่อสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศในอนาคตอย่างจริงจังและเร่งมุ่งเน้นให้นักธุรกิจของไทยได้ศึกษาและมีความรู้ในด้านกฎหมายควบคู่กับด้านธุรกิจเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิด หากมีขึ้นและสิ่งสำคัญผลประโยชน์ที่นำพึงพอใจสำหรับนักธุรกิจของไทยต่อไป

³⁹ วิศิษฐ์ ศรีพิบูลย์, ภาคปฏิบัติกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ทิพย์ดา, 2546), หน้า 45.

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

เกียรติ สิทธิอมร. International Chamber of Commerce.

กำชัย จงจักรพันธ์. ข้อสังเกตคำพิพากษาศาลฎีกาคดีสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ, 47 ดุลพาห 55, 59 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2543)

คณิง ฤาชัย. กฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2541.

จรรย์ ภักดีธนากุล. สถานะและสภาพบังคับของ INCOTERMS ในกฎหมายไทย, บท
บันทึก : วารสารรพี, 2546.

จันทิมา จัณนางกูร. วิจัยกฎหมายว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศของ
ออสเตรเลีย, สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, มกราคม 2548.

ชลิต อรรถศาสตร์. “กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ.” ใน คู่มือการศึกษาวิชากฎหมาย
การค้าระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: สำนักฝึกอบรมกฎหมายแห่ง เนติบัณฑิตย
สภา, 2545.

พงษ์ศักดิ์ ยอดมณี. การศึกษาวิจัยกฎหมายว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศของ
ประเทศอังกฤษ, ตามโครงการศึกษาวิจัย เรื่อง กฎหมายว่าด้วยการซื้อขายสินค้า ระหว่าง
ประเทศสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรกฎาคม, 2547.

พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร. คำอธิบายกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ แผนก
คดีบุคคลภาคหนึ่ง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2543.

พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร. ทำไมจึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำให้กฎหมาย
การค้าระหว่างประเทศเป็นเอกภาพ. กรุงเทพมหานคร, 2538.

วิศิษฐ์ ศรีพิบูลย์ . ภาคปฏิบัติกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ _____, สำนักพิมพ์ทิพย์ดา :
มกราคม, 2546.

บทความ

สุทธิพล ทวีชัยการ. ปัญหาการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ : ความจำเป็นของประเทศ
ไทยในการพัฒนากฎหมายซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ, 2545

สุทธิพล ทวีชัยการ. บทวิเคราะห์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง INCOTERMS และกฎหมาย
ซื้อขายระหว่างประเทศ, คู่มือการศึกษาวิชากฎหมายการค้าระหว่างประเทศ.

สุทธิพล ทวีชัยการ . ข้อสังเกตเกี่ยวกับปัญหาเรื่องสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ _____,
วารสารรพี 2539.

สุรพล อ่อนอุระ. INCOTERMS 2000, วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 30 ฉบับที่ 1 (มีนาคม 2543)

หนังสือภาษาอังกฤษ

INCOTERMS 2000, ICC Publication No. 560, Paris.

Schmitt Hoff's. Export Trade, Ninth Edition 1990.

Web Link

Bruno Zeller, Is the Sale of Goods (Vienna Convention) Act the perfect tool to manage cross border legal risks faced by Australian Firms?,

www.mucdoch.edu.au/elaw/issues/v6n3/zeller63nf.html,p.5

[www.google.com/California's Sale of Goods Act.](http://www.google.com/California's%20Sale%20of%20Goods%20Act)

www.unilex.info/case.cfm?pid=1&do=case&id=924&step=FullText - 19k –

www.cisg.law.pace.edu/cases/060207u1.html - 35k

<http://cisgw3.law.pace.edu/cases/980406u1.html>

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล : นางสาวพุกษา เครือแสง

วัน เดือน ปี : วัน ศุกร์ ที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2525

วุฒิการศึกษา :

ปี 2549 นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1) มหาวิทยาลัยภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น

ปี 2548 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัด
ลำพูน

ประสบการณ์การทำงาน

ปัจจุบัน ทำงานในตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น